Σύλλογος Επαγγελματιών Λογιστών Κέρκυρας- Σ.Ε.Λ.ΚΕ

Σεμινάριο 6-2-2019

- **Η νέα νομοθεσία (ν. 4548/2018) για τις Ανώνυμες Εταιρείες**
- **Επιλογή της κατάλληλης νομικής μορφής Επιχείρησης.**

Σημειώσεις

Νιφορόπουλος Κωνσταντίνος,
Ορκωτός Ελεγκτής –Λογιστής της «ΩΡΙΩΝ Α.Ε.Ο.Ε.Λ» .
και Επιστημονικός Συνεργάτης του **taxheaven**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Α) Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (Ν. 4548/2018) ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.	
1) Περιεχόμενα (Δομή) του Νόμου	**4**
2) Πεδίο Εφαρμογής (Άρθρο 1)	**5**
3) Έναρξη ισχύος του Νέου Νόμου [1/1/2019] (Άρθρο 190)	**5**
4) Χρόνος Εναρμόνισης των Καταστατικών των Α.Ε (Έως 1/1/2020) (Άρθρο 183)	**5**
5) Παραπομπές - Διασύνδεση με άλλους Νόμους (Άρθρο 188)	**5**
6) Κατηγοριοποίηση των Α.Ε ανάλογα με το Μέγεθος (Άρθρο 2)	**6**
7) Διατάξεις που καταργούνται (Άρθρο 189)	**8**
8) «Χρηματοοικονομικές» αντί «Οικονομικές» Καταστάσεις (Άρθρο 5) - Υπογραφή (Άρθρο 147) – Έγκριση (Άρθρο 148) και Δημοσίευση (Άρθρο 149)	**9**
9) Ελάχιστο Μετοχικό Κεφάλαιο (25.000 Ευρώ) και έλεγχος της επάρκειας των Ιδίων Κεφαλαίων. (Άρθρο 15)	**10**
10) Κατάργηση της Δυνατότητας Έκδοσης Ανωνύμων Μέτοχων και Υποχρεωτική Ονομαστικοποίηση έως 1/1/2020 (Άρθρα 40 και 184)	**11**
11) Μείωση της Κατωτάτης Τιμής κάθε Μετοχής και Εύρος αξίας κάθε μετοχής [0,04 έως 100 ευρώ] (Άρθρο 35)	**14**
12) Κανόνες Διανομής Κερδών (Άρθρα 158-164)	**14**
13) Καταστατικό - Δυνατότητα Ίδρυσης Α.Ε με «Ιδιωτικό Συμφωνητικό » (Άρθρο 4)	**17**
14) Εταιρική Επωνυμία της Α.Ε (Άρθρο 6) και Στοιχεία εγγράφων της εταιρείας (άρθρο 14)	**18**
15) Διάρκεια της Α.Ε (Άρθρο 8)	**19**
16) Αποτίμηση των Εισφορών σε Είδος – Ορκωτοί Λογιστές (Άρθρο 17)	**19**
17) Καταβολή και Πιστοποίηση Μετοχικού Κεφαλαίου (Άρθρο 20)	**20**
18) Μεταγενέστερη Απόκτηση Στοιχείων του Ενεργητικού (Άρθρο 19)	**21**
19) Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (Άρθρα 23-28)	**21**
20) Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου – Δυνατότητα και Επιστροφής σε Είδος (Άρθρα 29-32)	**22**
21) Κατηγορίες μετοχών και άλλοι Τίτλοι Εκδιδόμενοι από την Ανώνυμη Εταιρεία (Άρθρα 33-55)	**26**
22) «Τίτλος Κτήσης (Warrants)» (Άρθρα 56- 58)	**28**
23) «Ομολογιακά Δάνεια» (Άρθρα 59- 74)	**28**
24) «Ιδρυτικοί Τίτλοι» (Άρθρα 75- 76)	**29**
25) Διοικητικό Συμβούλιο (Άρθρα 77 – 115)	**30**
26) Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου - Πράξεις Ανταγωνισμού (Άρθρο 98)	**32**
27) Συναλλαγές της Εταιρείας με Συνδεδεμένα Πρόσωπα (Άρθρα 99 - 101)	**32**
28) Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρα 109-114)	**38**
29) Μονομελές Διοικητικό Όργανο («Μονοπροσωπο Δ.Σ ») - (Άρθρο 115)	**40**
30) «Εκτελεστική Επιτροπή» (Άρθρο 87)	**40**
31) Γενική Συνέλευση (Άρθρα 116 - 140)	**40**
32) Δικαιώματα Μειοψηφίας – Ενώσεις μετοχών (Άρθρα 141- 144)	**45**
33) Λύση και Εκκαθάριση - Κατάργηση ως λόγου Λύσεως το γεγονός ότι : «Το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων καταστεί κατώτερο του 1/10 του Μετοχικού Κεφαλαίου» (Άρθρα 164-171)	**52**

34) Κρατική Εποπτεία (Άρθρο 9)	**53**
35) Δημοσιότητα (Άρθρα 12-14)	**54**
36) Επίλυση Εταιρικών Διαφορών - Διαιτησία (Άρθρο 3)	**55**
37) Ποινικές Διατάξεις (Άρθρα 176-181)	**55**
Β) ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.	
Β1) ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.	
1. Κατηγορία τήρησης Λογιστικών βιβλίων – Υποχρέωση διενέργειας απογραφής (Ν. 4308/2014).	**58**
2. Φορολόγηση Κερδών και Φόρος Μερισμάτων (Ν. 4172/2013)	**59**
3. Κανόνες διανομής Κερδών.	**61**
4. Τέλος Επιτηδεύματος (Νόμος 3986/2011, άρθρο 31) .	**62**
5. Προκαταβολή Φόρου	**62**
6. Ελάχιστο Εταιρικό ή Μετοχικό Κεφάλαιο- Ελάχιστη αξία κάθε τίτλου – Ελάχιστος αριθμός εταίρων/μετόχων—Έκδοσης μεριδίων/μετοχών « Υπέρ το άρτιον » – Διάρκεια Λειτουργίας – «Τεκμήριο » Ίδρυσης Επιχείρησης.	**63**
7. Είδος εισφορών - Εκδιδόμενοι τίτλοι .	**65**
8. Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Νόμος 1676/1986) και Τέλος υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού.	**66**
9. Όργανα λήψης αποφάσεων - Διαδικασία λήψης αποφάσεων των Εταίρων ή Μετόχων - Ευθύνη Εταίρων ή Μετόχων.	**67**
10. Σύνταξη, Έλεγχος και Δημοσίευση Οικονομικών Καταστάσεων	**69**
11. Κόστος ίδρυσης (ΓΕΜΗ – Επιμελητήριο – Συμβολαιογράφος)	**70**
12. Ασφάλιση Εταίρων/Μετόχων και διαχειριστών στον ΕΦΚΑ.	**73**
Β2) ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
1) Κριτήρια επιλογής	**85**
2) Σύνοψη σημείων σύγκρισης	**85**
3) Κατάλληλες κατά περίπτωση μορφές επιχειρήσεων	**87**

Α) Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (Ν. 4548/2018) ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ.

1) Περιεχόμενα (Δομή) του Νόμου

Ο Ν. 4548/2018, αποτελείται από 190 άρθρα τα οποία κατανέμονται σε 14 Τμήματα [Τροποποιήθηκε με το Ν. 4587/2018, άρθρο 49 «Τροποποιήσεις διατάξεων του ν. 4548/2018 »].

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 1-3)

2. ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ – ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ (Άρθρα 4-11)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ (Άρθρα 12-14)

4. ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (Άρθρα 15-32)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ : ΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ : ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ : ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

5. ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Άρθρα 33-76)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΟΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΜΕΤΟΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΤΙΤΛΟΙ ΚΤΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΙΔΡΥΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

6. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (Άρθρα 77-115)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΑΜΟΙΒΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ

7. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ (Άρθρα 116-140)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΚΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

8. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (Άρθρα 141-144)

9. ΕΤΗΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (Άρθρα 145-157)

10. ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΕΡΔΩΝ (Άρθρα 158-163)

11. ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ (Άρθρα 164-171)

12. ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Άρθρα 172-175)

13. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 176-181)

14. ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 182-190)

Συνοπτικά :

Συγκεντρώνονται κατά το δυνατόν στο νέο νόμο οι διατάξεις που αφορούν την ανώνυμη εταιρεία και βρίσκονται σε άλλα νομοθετήματα. Έτσι, π.χ.:

- Ο νέος νόμος περιλαμβάνει τα ομολογιακά δάνεια, με κατάργηση των αντίστοιχων διατάξεων του ν. **3156/2003,** αφού πρόκειται για δυνατότητα που έχει επιφυλαχθεί στις ανώνυμες εταιρείες και μόνο.
- Μεταφέρονται στο νέο νόμο οι ρυθμίσεις του **π.δ. 30/1988** για τα stock options.
- Τα ζητήματα του ελάχιστου μερίσματος ρυθμίζονται εξ ολοκλήρου στο νόμο με κατάργηση των διατάξεων του α.ν. **148/1967**.
- Μεταφέρονται στο νέο νόμο οι ρυθμίσεις του ν. **4403/2016**, που αφορούσαν ζητήματα (κυρίως) της **Οδηγίας 2013/34/ΕΕ**, και που δεν είχαν ενσωματωθεί στον κ.ν. **2190/1920** με το ν. **4308/2014.** Τα ζητήματα αυτά αφορούν την ετήσια έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ., τη δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, τις μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις, την έκθεση πληρωμών σε κυβερνήσεις και την υποβολή των καταστάσεων αυτών σε δημοσιότητα.

2) Πεδίο Εφαρμογής (Άρθρο 1)

Ο Ν. 4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών» (ΦΕΚ Α' 104/13.06.2018) , εφαρμόζεται σε όλες τις ανώνυμες εταιρείες, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων για τις ανώνυμες εταιρείες με μετοχές ή άλλους τίτλους εισηγμένους σε ρυθμιζόμενη αγορά.

3) Έναρξη ισχύος του Νέου Νόμου [1/1/2019] (Άρθρο 190)

Από 1η Ιανουαρίου 2019, (εκτός αν ειδικώς ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις (*)), θα ισχύει ο νέος νόμος για τις Ανώνυμες Εταιρείες (Ν. 4548/2018) αντί του προηγούμενου (εμβληματικού) νόμου 2190/1920. [(*) Μια τέτοια περίπτωση είναι εκείνη, κατά την οποία μετά την δημοσίευση του νέου νόμου (δηλ. όχι την 1.1.2019) απαγορεύεται η έκδοση νέων ανωνύμων μετοχών].
Ο κ.ν. 2190/1920 θα συνεχίσει να υπάρχει πλέον οριακά, με σχετικά λίγες όμως διατάξεις, που αφορούν το δίκαιο των μετασχηματισμών (μετατροπές, συγχωνεύσεις, διασπάσεις κ.λπ..), και οι οποίες θα εξακολουθήσουν να ισχύουν μέχρις ότου με νεότερο νομοθέτημα (είναι ήδη στην διαδικασία προς ψήφιση) , που θα ρυθμισθούν συνολικά (για όλες τις εταιρείες) τα ζητήματα των μετασχηματισμών.

4) Χρόνος Εναρμόνισης των Καταστατικών των Α.Ε (Έως 1/1/2020) (Άρθρο 183)

Οι υφιστάμενες ανώνυμες εταιρείες μπορούν να εναρμονίσουν τα καταστατικά τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η απόφαση τροποποίησης του καταστατικού για το σκοπό αυτόν, μπορεί να ληφθεί **με απλή απαρτία και πλειοψηφία, με την προϋπόθεση ότι η σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης θα ληφθεί μέσα σε ένα (1) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.**
Μεταγενέστερη εναρμόνιση, καθώς και υιοθέτηση στο καταστατικό δυνητικών ρυθμίσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, γίνεται κατά τις γενικές διατάξεις του Ν. 4548/2018.

Η τροποποίηση του καταστατικού της ανώνυμης εταιρείας αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση ή και από το διοικητικό συμβούλιο, αν τούτο ορίζεται ρητά στον παρόντα νόμο και επέρχεται με τη δημοσιότητα του άρθρου 13. Ολόκληρο το κείμενο του καταστατικού, όπως διαμορφώνεται ύστερα από κάθε τροποποίησή του, συντάσσεται με ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου και υπογράφεται από τον πρόεδρο αυτού ή το νόμιμο αναπληρωτή του, χωρίς απόφαση της γενικής συνέλευσης.

Για την τροποποίηση του καταστατικού και τη σύνταξη του νέου κειμένου τούτου δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο.

(Άρθρο 4. Τρόπος ίδρυσης της ανώνυμης εταιρείας και τροποποίησης του καταστατικού της)

5) Παραπομπές - Διασύνδεση με άλλους Νόμους (Άρθρο 188)

Όπου διάταξη νόμου παραπέμπει σε διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 ή του ν. 3156/2003, οι οποίες καταργούνται δυνάμει του άρθρου 189, από 1/1/12019, η παραπομπή αυτή νοείται ότι αναφέρεται στις αντίστοιχες διατάξεις του νόμου 4548/2018.

6) Κατηγοριοποίηση των Α.Ε ανάλογα με το Μέγεθος (Άρθρο 2)

Ο ν. 4548/2018 κατατάσσει τις «οντοτήτες» ανάλογα με το μέγεθος τους στις ανωτέρω τέσσερις κατηγορίες [στον Ν 2190/1920, το άρθρο 42α § 6 όριζε τις «μικρές επιχειρήσεις» (με δυνατότητα «συνοπτικού Ισολογισμού»)] . Σε διάφορα σημεία διαφοροποιούνται οι διατάξεις του Ν. 4548/2018 ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων.

(α) Κατάταξη μετά το πρώτο έτος λειτουργίας (όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 2 του ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π). **)**

Οι Ανώνυμες Εταιρείες ταξινομούνται στις κάτωθι κατηγορίες :

Όταν η Ανώνυμη Εταιρεία υπερβαίνει ή παύει να υπερβαίνει τα όρια δύο εκ των

Κριτήρια μεγέθους (κάλυψη 2 από τα 3)			
Κατηγορίες οντοτήτων	**Μέσος όρος προσωπικού**	**Σύνολο ενεργητικό**	**Καθαρός κύκλος εργασιών**
Πολύ μικρές άρθρου 1 παρ. 2α και 2β	**≤ 10**	**≤ 350.000**	**≤ 700.000**
Μικρές άρθρου 1 παρ. 2α και 2β	**≤ 50**	**≤ 4.000.000**	**≤ 8.000.000**
Μεσαίες (όλες)	**≤ 250**	**≤ 20.000.000**	**≤ 40.000.000**
Μεγάλες (όλες)	**> 250**	**>20.000.000**	**> 40.000.000**

τριών κριτηρίων, για δύο διαδοχικές περιόδους, για τους σκοπούς εφαρμογής των ρυθμίσεων αυτού του νόμου η αλλαγή κατηγορίας μεγέθους ενεργοποιείται από την περίοδο που έπεται των δύο εν λόγω διαδοχικών περιόδων.

(β) Κατάταξη «νεοϊδρυόμενων εταιρειών»

Για τις νεοϊδρυόμενες εταιρείες **και μέχρι τη σύνταξη του πρώτου ισολογισμού**, κατατάσσονται ως εξής :

Μέγεθος Α.Ε	**Μετοχικό Κεφάλαιο**
Πολύ μικρή	25.000-100.000
Μικρή	100.001-500.000
Μεσαία	500.001-1.000.000
Μεγάλη	>1.000.000

(γ) Ο Ν. 4548/2018 διαφοροποιείται ανάλογα με το μέγεθος των εταιριών, στις εξής περιπτώσεις :

α) για να καθορισθεί η έκταση του ασκούμενου κατά την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. ελέγχου (άρθρο 9 § 3), *[**3.** Ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από έλεγχο νομιμότητας, εγκρίνει τη σύσταση και την τροποποίηση του καταστατικού των παρακάτω εταιρειών: **α)** των εταιρειών δημόσιου ενδιαφέροντος κατά την έννοια της περίπτωσης ιβ΄ του άρθρου 2 του παρόντος, **β)** των μεγάλων οντοτήτων της παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 4308/2014 (Α΄ 251), καθώς και κάθε άλλης ανώνυμης εταιρείας, εφόσον αυτό προβλέπεται ρητά από διάταξη νόμου, **γ)** των εταιρειών που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Το Γ.Ε.ΜΗ. των παραπάνω εταιρειών τηρείται από την αρμόδια Διεύθυνση Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Από την ίδια υπηρεσία τηρείται το Γ.Ε.ΜΗ. των υποκαταστημάτων αλλοδαπών εταιρειών της περίπτωσης γ', καθώς και των υποκαταστημάτων αλλοδαπών που είναι οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος των περιπτώσεων β' και γ' του Παραρτήματος Α' του ν. 4308/2014 (Α' 251)].*

Επισήμανση

Εντός έξι (6) μηνών από την 1η Ιανουάριου 2019 ολοκληρώνεται η μεταφορά των εταιρειών της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του παρόντος, των οποίων το Γ.Ε.ΜΗ. δεν τηρείται στη Διεύθυνση Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Μέχρι την ολοκλήρωση της μεταφοράς κάθε εταιρείας, οι καταχωρίσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. συνεχίζουν να πραγματοποιούνται από τις, πριν την 1η Ιανουαρίου 2019, αρμόδιες για την τήρηση του Γ.Ε.ΜΗ. υπηρεσίες και οι αποφάσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4, εκδίδονται από τις αρμόδιες, για την έκδοση αυτών πριν την 1η Ιανουαρίου 2019, υπηρεσίες, τηρουμένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται η διαδικασία μεταφοράς των φακέλων, η χρονική σειρά μεταφοράς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με την ίδια διαδικασία και εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος πραγματοποιείται και η μεταφορά των εταιρειών των οποίων το Γ.Ε.ΜΗ. παύει να τηρείται στη Διεύθυνση Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. *[Η παράγραφος 18, τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 15 του άρθρου 49 του ν. 4587/2018 και ισχύει από 01/01/2019]*

β) η δυνατότητα διορισμού μονομελούς διοικητικού οργάνου [μόνο «μικρές» και «πολύ μικρές» Α.Ε (άρθρο 115 § 6),
γ) στην πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου (άρθρο 20 § 6) *[Η πιστοποίηση γίνεται με έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, με μέριμνα του διοικητικού συμβουλίου μέσα στις παραπάνω προθεσμίες. Στην περίπτωση πολύ μικρών ή μικρών εταιρειών, μη εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά, η πιστοποίηση μπορεί να γίνει από το ίδιο το διοικητικό συμβούλιο, που συνέρχεται σε συνεδρίαση μέσα στις παραπάνω προθεσμίες, με θέμα ημερήσιας διάταξης την πιστοποίηση της καταβολής ή μη του κεφαλαίου. Κατά τη σύσταση της εταιρείας η καταβολή πιστοποιείται είτε από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία είτε από το διοικητικό συμβούλιο.]*
δ) Έκθεση διαχείρισης : Οι πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες, εκτός από τις εταιρείες οι οποίες αποτελούν οντότητες δημόσιου ενδιαφέροντος κατά την έννοια του Παραρτήματος Α΄ του ν. 4308/2014, απαλλάσσονται από την υποχρέωση δημοσίευσης της έκθεσης διαχείρισης.
ε) Διανομή τίτλων αντί μετρητών : Δίδεται η δυνατότητα στις εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεωτικό ή σε προαιρετικό έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή λογιστή, τα κέρδη, που είναι διανεμητέα ως ελάχιστο μέρισμα, να χορηγηθούν με μορφή τίτλων

(δ) Οντότητες «δημοσίου ενδιαφέροντος».
(άρθρο 2) «ιβ) «οντότητες δημοσίου **(*)** ενδιαφέροντος»: οι οντότητες του Παραρτήματος Α΄ του ν. 4308/2014, καθώς και οι εταιρείες του ν. 3429/2005 [Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο.) - ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε ανώνυμη εταιρεία, στην οποία το ελληνικό δημόσιο δύναται να ασκεί άμεσα ή έμμεσα αποφασιστική επιρροή, λόγω της συμμετοχής του στο μετοχικό της κεφάλαιο ή της χρηματοοικονομικής συμμετοχής του ή των κανόνων που τη διέπουν.] »
(*) *[**Οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος (Public interest entities): Οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος είναι οντότητες που υπόκεινται στον Ελληνικό νόμο και περιλαμβάνουν: α)** Τις οντότητες των οποίων μετοχές ή άλλες κινητές αξίες είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/39/ΕΟΚ και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Κανονισμού 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. **β)** Τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις των περιπτώσεων 5 και 6 της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012. **γ)** Τα πιστωτικά ιδρύματα όπως αυτά καθορίζονται από την περίπτωση 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013. **δ)** Οντότητες που καθορίζονται από τη νομοθεσία ως δημοσίου ενδιαφέροντος οντότητες, με βάση τη φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, το μέγεθος ή τον αριθμό των απασχολούμενων.]*
Υποχρεώσεις
Αφορούν Εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά
*[**Άρθρο 110.** Πολιτική αποδοχών (Άρθρο 9α της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ) , **Άρθρο 111.** Περιεχόμενο της πολιτικής αποδοχών (Άρθρο 9α της*

Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ), ***Άρθρο 112.*** *Έκθεση αποδοχών (Άρθρο 9β της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)]*

7) Διατάξεις που καταργούνται (Άρθρο 189)

Από 1/1/2019 καταργούνται:
α) τα άρθρα 1 έως 63δ και 90 έως 146 του κ.ν. 2190/1920. Δηλαδή : Δεν θα καταργηθούν (προς το παρόν) τα κεφάλαια του Ν. 2190/20, 11ον-Συγχώνευση Ανωνύμων Εταιρειών, 11α-Συγχώνευση με απορρόφηση, 11β-Συγχώνευση με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρείας, 12ον Διάσπαση Ανωνύμων Εταιρειών, Κεφάλαιο 12α-Διάσπαση με απορρόφηση, Κεφάλαιο 12β-Διάσπαση με σύσταση νέων ανώνυμων εταιρειών και Κεφάλαιο 12γ-Διάσπαση με απορρόφηση και σύσταση νέων ανωνύμων εταιρειών. Γενικά το «δίκαιο των μετασχηματισμών» αποχωρίζεται από το νόμο για τις ανώνυμες εταιρείες, με τη λογική ότι δεν αφορά μόνο αυτές, αλλά κι άλλες εταιρικές μορφές και θα ενσωματωθεί σε νέο Νομοθέτημα [Ήδη έχει ολοκληρωθεί η διαβούλευση] .
β) το άρθρο 3 του α.ν. 148/1967 (Α΄ 173) [Αφορά την Διανομή Κερδών] ,
γ) τα άρθρα 1 έως 9 και το άρθρο 12 του ν. 3156/2003 (Α΄ 157) [αφορά τα ομολογιακά δάνεια] , με εξαίρεση την παράγραφο 4 του άρθρου 2 και τα λοιπά άρθρα του νόμου που παραμένουν σε ισχύ,
δ) το άρθρο 4 [αφορά Προνομιούχες μετοχές] και η **παρ. 2 του άρθρου 9** [αφορά έκδοση ομολογιακών δανείων μη μετατρέψιμων σε μετοχές υπό Τραπεζών Επενδύσεων] **του ν. 876/1979** (Α΄ 48),
ε) το π.δ. 30/1988 (Α΄ 13) [Αφορά τα stock options].

8) «Χρηματοοικονομικές» αντί «Οικονομικές» Καταστάσεις (Άρθρο 5) - Υπογραφή (Άρθρο 147) – Έγκριση (Άρθρο 148) και Δημοσίευση (Άρθρο 149)

α) Ορολογία

Στο νομοσχέδιο γίνεται χρήση του όρου «ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις» αντί «ετήσιες οικονομικές καταστάσεις», που χρησιμοποιεί ο κ.ν. 2190/1920, για ορολογική εναρμόνιση με το ν. 4308/2014, Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.
Με τους Ν **4308/2014** και **4403/2016**, είχε ρυθμιστεί συνολικά το ζήτημα των «χρηματοοικονομικών καταστάσεων» για όλες τις «οντότητες»/επιχειρήσεις.

β) Υπεύθυνο όργανο κατάρτισης (Δ.Σ) και Υπογράφοντες

« **1.** Για να ληφθεί από τη γενική συνέλευση έγκυρη απόφαση επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που έχουν καταρτιστεί από το διοικητικό συμβούλιο, πρέπει να έχουν υπογραφεί από τρία διαφορετικά πρόσωπα, και συγκεκριμένα από:
α) τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ή τον αναπληρωτή του,
β) τον διευθύνοντα ή εντεταλμένο σύμβουλο και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιος σύμβουλος ή η ιδιότητά του συμπίπτει με εκείνη των παραπάνω προσώπων, από ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου που ορίζεται από αυτό και
γ) τον κατά νόμο υπεύθυνο λογιστή πιστοποιημένο από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος κάτοχο άδειας Α΄ τάξης για τη σύνταξη των

χρηματοοικονομικών καταστάσεων *[η προηγούμενη διατύπωση ήταν : «τον υπεύθυνο για τη διεύθυνση του λογιστηρίου»].* **2.** Τα παραπάνω πρόσωπα, σε περίπτωση διαφωνίας από πλευράς νομιμότητας του τρόπου κατάρτισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οφείλουν να εκθέτουν εγγράφως τις αντιρρήσεις τους στη γενική συνέλευση. …. ***(Άρθρο 147. Υπογραφή ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων)***

γ) Τακτικός έλεγχος χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τον τακτικό έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι αυτές της Υποπαραγράφου Α1* του ν. 4336/2015, η οποία ισχύει από 1-1-2016.

(Πηγή: Taxheaven https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/41495)

« Τακτικός έλεγχος χρηματοοικονομικών καταστάσεων

1. **Ι) Υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο** …. **α)** Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), όταν βάσει των κριτηρίων μεγέθους του άρθρου 2 του ίδιου νόμου χαρακτηρίζονται ως μεσαίες και μεγάλες οντότητες. **β)** Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου ανεξαρτήτως μεγέθους, όταν οι οντότητες αυτές χαρακτηρίζονται ως δημοσίου ενδιαφέροντος (συμφέροντος), κατά την έννοια του ορισμού του Παραρτήματος Α' του ν. 4308/2014. **γ)** Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσουν οι όμιλοι οι οποίοι βάσει της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 4308/2014 χαρακτηρίζονται ως «μεγάλοι».

δ) Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσουν οι όμιλοι ανεξαρτήτως μεγέθους, όταν οι όμιλοι αυτοί χαρακτηρίζονται ως δημοσίου ενδιαφέροντος (συμφέροντος), κατά την έννοια του ορισμού του Παραρτήματος Α' του ν. 4308/2014. ΙΙ) Εξακολουθούν να ισχύουν διατάξεις ειδικής νομοθεσίας που υπαγάγουν σε έλεγχο από νόμιμο ελεγκτή ειδικές κατηγορίες οντοτήτων.

2. Προαιρετικός τακτικός έλεγχος

Μικρές οντότητες κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4308/2014 (Α' 251) μπορούν να προβλέπουν στο καταστατικό τους ή, εάν δεν προβλέπεται σε αυτό, να αποφασίζουν δια της γενικής συνέλευσης των μετόχων ή της συνέλευσης των εταίρων, την υποβολή των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε έλεγχο, σύμφωνα με τα ισχύοντα ελεγκτικά πρότυπα.

3. α) Ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της παραγράφου 1 αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της έγκρισης των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων από τη γενική συνέλευση ή άλλο αρμόδιο όργανο……»

Τα όρια υποχρεωτικού ελέγχου από ορκωτούς ελεγκτές, έχουν ως εξής :

Κατηγορίες οντοτήτων	Μέσος όρος προσωπικού	Σύνολο ενεργητικό	Καθαρός κύκλος εργασιών	Υποχρέωση Ελέγχου
Πολύ μικρές άρθρου 1 παρ. 2α και 2β	**≤ 10**	**≤ 350.000**	**≤ 700.000**	**Όχι**

Μικρές άρθρου 1 παρ. 2α και 2β	**≤ 50**	**≤ 4.000.000**	**≤ 8.000.000**	**Όχι (Ναι προαιρετικά.)**
Μεσαίες (όλες)	**≤ 250**	**≤ 20.000.000**	**≤ 40.000.000**	**Ναι**
Μεγάλες (όλες)	**> 250**	**>20.000.000**	**> 40.000.000**	**Ναι**

(Κριτήρια μεγέθους (κάλυψη 2 από τα 3))

δ) Υπεύθυνο όργανο έγκρισης (Γ.Σ)

Οι ετήσιες και οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση της εταιρείας που τις συνέταξε. ***(Άρθρο 148. Έγκριση ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων)***

Προβλέπεται ότι η Γ.Σ. δεν «απαλλάσσει» το Δ.Σ. «από πάσης ευθύνης», αλλά εγκρίνει τη «συνολική διαχείριση»,. της εταιρείας γενικά, όχι δε και επιμέρους πράξεις ή παραλείψεις που έχουν τυχόν βλάψει την εταιρεία.

Άρα, η ευθύνη του Δ.Σ. παραμένει ακέραιη, κρινόμενη με βάση τις υφιστάμενες διατάξεις, ορίζεται όμως ότι η τυχόν έγκριση της συνολικής διαχείρισης θα συνεκτιμηθεί, εφόσον δόθηκε, όταν κρίνεται δικαστικά το θέμα της ευθύνης ***(Άρθρο 108. Έγκριση συνολικής διαχείρισης).***

ε) Δημοσίευση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

- **Οι ανώνυμες εταιρείες δημοσιεύουν στο Γ.Ε.ΜΗ.: α)** τις νόμιμα εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, **β)** την έκθεση διαχείρισης και **γ)** τη γνώμη του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας όπου απαιτείται, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την έγκρισή τους από την τακτική γενική συνέλευση. Συνοδεύονται επίσης από το πλήρες κείμενο της έκθεσης ελέγχου.
- **Οι πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες**, εκτός από τις εταιρείες οι οποίες αποτελούν οντότητες δημόσιου ενδιαφέροντος κατά την έννοια του Παραρτήματος Α΄ του ν. 4308/2014, απαλλάσσονται από την υποχρέωση δημοσίευσης της έκθεσης διαχείρισης.
- **Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις**, στην ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης και στη γνώμη του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας, όπου απαιτείται, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δημοσιότητας του άρθρου 13 και ισχύουν οι προθεσμίες της παραγράφου 1. Όπου βάσει της διάταξης της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Α1 της παρ. Α΄ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 απαιτείται γνώμη ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στη δημοσιότητα, που προβλέπεται στην παράγραφο 3, με τη μορφή και το περιεχόμενο, με βάση το οποίο ο ελεγκτής ή οι ελεγκτές έχουν συντάξει τη σχετική έκθεση ελέγχου τους. Αν οι ελεγκτές έχουν παρατηρήσεις ή αρνούνται την έκφραση γνώμης, το γεγονός αυτό πρέπει να αναφέρεται και

να αιτιολογείται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, εκτός αν αυτό προκύπτει από το δημοσιευμένο σχετικό πιστοποιητικό ελέγχου.
Τονίζεται εδώ ότι με το νέο άρθρο 148 υπάρχει για πρώτη φορά υποχρέωση έγκρισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων από την γενική συνέλευση των μετόχων της μητρικής και όχι ανακοίνωση αυτών στην γενική συνέλευση όπως γινόταν μέχρι σήμερα .

- **Οι συντεταγμένες κατά τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.)** εγκεκριμένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και οι εγκεκριμένες ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, καθώς και οι λοιπές προβλεπόμενες από το νόμο εκθέσεις των εταιρειών:
α) δημοσιεύονται στο Γ.Ε.ΜΗ. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 13 και στο παρόν άρθρο, **β) αναρτώνται στην ιστοσελίδα της εταιρείας και παραμένουν προσβάσιμες για χρονικό διάστημα δύο (2) τουλάχιστον ετών από την πρώτη δημοσίευσή τους** και **γ)** εφόσον πρόκειται για εταιρείες με μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά ή ΜΠΔ, κατατίθενται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

9) Ελάχιστο Μετοχικό Κεφάλαιο (25.000 Ευρώ) και έλεγχος της επάρκειας των Ιδίων Κεφαλαίων (Άρθρο 15) .

Το ελάχιστο ύψος του κεφαλαίου της Α.Ε ορίζεται στο ποσό των 25.000 ευρώ [όπως προβλέπεται στο άρθρο 45 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (αντί του προβλεπόμενου σήμερα ποσού των 24.000 ευρώ) , ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρείας.
Οι ανώνυμες εταιρείες με μικρότερο κεφάλαιο θα πρέπει να το προσαρμόσουν στο νέο ελάχιστο κεφάλαιο, το αργότερο μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019, άλλως υφίστανται ως κύρωση την αδυναμία νεότερων καταχωρίσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με απλή απαρτία και πλειοψηφία.
Δηλαδή κάθε Α.Ε οφείλει να εκδώσει τουλάχιστον 250 μετοχές. (€ 25.000 (ελάχιστο κεφάλαιο)/€100 (μέγιστη ονομαστική αξία)) .
Έλεγχος της επάρκειας των Ιδίων Κεφαλαίων γίνεται με τους εξής τρόπους :
(1) Μέσω των περιορισμών, που υπάρχουν στην Διάθεση Κερδών *[Δείτε κατωτέρω περ. 12]*
(2) Μέσω του ελέγχου του συνόλου των «ιδίων κεφαλαίων» (παρ. 4 του άρθρου 119)
«4. Σε περίπτωση που το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας γίνει κατώτερο από το μισό (1/2) του κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλέσει τη γενική συνέλευση, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης, με θέμα τη λύση της εταιρείας ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου» [ίδιος περιορισμός ίσχυε και με το Κ.Ν 2190/1920, Άρθρο 47].
(3) Κατάργηση ως λόγου Λύσεως το γεγονός ότι : «Το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων καταστεί κατώτερο του 1/10 του Μετοχικού Κεφαλαίου» *[Δείτε κατωτέρω περ. 33]*

10) Κατάργηση της Δυνατότητας Έκδοσης Ανωνύμων Μέτοχων και Υποχρεωτική Ονομαστικοποίηση έως 1/1/2020 (Άρθρα 40 και 184)

Από τη δημοσίευση του Ν. 4548/2018 (13/06/2018) , οι ανώνυμες εταιρείες δεν μπορούν πλέον να εκδίδουν ανώνυμες μετοχές.
Οι Ανώνυμες μετοχές που έχουν εκδοθεί έως τις 13/06/2018, ονομαστικοποιούνται υποχρεωτικά την 1η Ιανουαρίου 2020 και μάλιστα αυτόματα, χωρίς δηλαδή να απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού.

(α) Διαδικασία εφαρμογής:
«Πρώτον, η εταιρεία που έχει εκδώσει ανώνυμες μετοχές οφείλει να αποκτήσει βιβλίο μετόχων, ή αντίστοιχη ηλεκτρονική υποδομή, που θα της επιτρέψει να καταγράψει τους μετόχους της και τα δικαιώματά τους.
Δεύτερον, θα πρέπει **το αργότερο την 1η Ιουλίου 2019** να ανακοινώσει στους μετόχους τον τρόπο με τον οποίο οι τελευταίοι θα πρέπει να αναγγείλουν στην εταιρεία τα επί των μετοχών δικαιώματά τους, ώστε να εγγραφούν στο βιβλίο μετόχων και να τους παραδοθούν οι νέοι τίτλοι.
[Συνέπειες μη ονομαστικοποίησης]
Μετά την 1η Ιανουαρίου 2020, οι μετοχές για τις οποίες δεν θα έχει γίνει καταχώριση στο βιβλίο μετόχων, δεν θα παρέχουν πια μετοχικά δικαιώματα (η άσκηση των τελευταίων θα έχει τους περιορισμούς των ιδίων μετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 1), ούτε και θα μπορούν να μεταβιβασθούν εγκύρως. Η εταιρεία δεν θα υποχρεούται να παραδώσει νέους τίτλους, αν εκδίδει τις μετοχές σε λογιστική μορφή, ή το καταστατικό προβλέπει ότι δεν έχει τέτοια υποχρέωση.
Τρίτον, με δεδομένο ότι η διαδικασία αυτή βρίσκεται ουσιαστικά στα χέρια της εταιρείας, ο νόμος παρέχει στον μέτοχο τη δυνατότητα να επιδιώξει ατομικά την εγγραφή του στο βιβλίο μετόχων και την παράδοση σε αυτόν των ονομαστικών μετοχών, με την προϋπόθεση ότι το διοικητικό συμβούλιο δεν θα έχει προβεί στην παραπάνω διαδικασία μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2019.
Μπορεί δηλαδή ο μέτοχος να προσφύγει στο δικαστήριο και να ζητήσει να υποχρεωθεί η εταιρεία να εκδώσει και να παραδώσει στο μέτοχο τις νέες ονομαστικές μετοχές και βέβαια να εγγράψει το μέτοχο στο βιβλίο μετόχων…
(Αιτιολογική του Νόμου).

(β) Τρόπος μεταβίβασης μετοχών
α) Για τις υφιστάμενες ανώνυμες μετοχές η ονομαστικοποίηση τους, πρέπει να γίνει από 1/1/2020 και μέχρι τότε η μεταβίβαση τους γίνεται, με το άρθρο 184, παρ. 7 περ. γ, *[γ) Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων για τη μεταβίβαση των ανωνύμων μετοχών, οι μετοχές αυτές μεταβιβάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη μεταβίβαση κινητών πραγμάτων.]* του Ν 4548/2018, *«Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων για τη μεταβίβαση των ανωνύμων μετοχών, οι μετοχές αυτές μεταβιβάζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη μεταβίβαση κινητών πραγμάτων.» [Άρθρο 1034 - Αστικός Κώδικας - Κτήση κινητού με σύμβαση. Για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού απαιτείται παράδοση της νομής του από τον κύριο σ' αυτόν που την αποκτά και συμφωνία των δύο ότι μετατίθεται η κυριότητα]*

β) Για τις υπόλοιπες περιπτώσεις ισχύει :
« 1. Κατά το χρόνο ισχύος της παρ. 7 του άρθρου 184 του ν. 4548/2018 (Α΄ 104), οι ανώνυμες μετοχές εταιρειών μη εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά ή Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης, καθώς και τα δικαιώματα αγοράς αυτών μεταβιβάζονται με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο βεβαίας χρονολογίας ταυτόχρονα με την παράδοση τίτλων, όπου απαιτείται.»
Στην παράγραφο 1 ορίζονται οι τροποποιούμενες διατάξεις. Για την πληρέστερη ενσωμάτωση της Οδηγίας, κρίνεται αναγκαία η αντικατάσταση της παραγράφου 5 του άρθρου 8β΄ του κ.ν. 2190/1920, ώστε η μεταβίβαση ανωνύμων μετοχών εταιρειών που δεν είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά ή σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης να γίνεται **με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή έγγραφο βεβαίας χρονολογίας.** Το έγγραφο αυτό πρέπει να διαβιβάζεται στην εταιρεία και να διατηρείται στο αρχείο της για τουλάχιστον πέντε (5) έτη από τη μεταβίβαση των μετοχών ***(αιτιολογική)***
(Ν. 4557/2018, άρθρο 54 § 1 Τροποποιούμενες καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 66 της Οδηγίας 2015/849))

(γ) «Πραγματικός δικαιούχος»
Το ή τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία τελικά ανήκει ο πελάτης, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ή τα οποία ελέγχουν αυτόν, καθώς και το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα. Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται ιδίως:
α) Όσον αφορά τις εταιρείες:
αα) Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή τα οποία ελέγχουν αυτή δια της κατοχής ή του ελέγχου αμέσως ή εμμέσως ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κομιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα.
Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσου ελέγχου αυτής. Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από άλλη εταιρεία, ο έλεγχος της οποίας ασκείται από φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ή από περισσότερες εταιρείες που ελέγχονται από το ίδιο ή τα ίδια φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ένδειξη έμμεσου ελέγχου. Ο έλεγχος με άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 έως και 5 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014.
Τα ανωτέρω δεν αφορούν την περίπτωση εισηγμένης σε οργανωμένη αγορά εταιρείας, υποκείμενης σε απαιτήσεις γνωστοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία ή ισοδύναμα διεθνή πρότυπα που εξασφαλίζουν επαρκή διαφάνεια σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο.
ββ) Αν, και μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και ελλείψει βάσιμων υποψιών, δεν προσδιοριστεί κανένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με την περίπτωση αα΄ ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι το πρόσωπο που προσδιορίστηκε είναι ο πραγματικός δικαιούχος, το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ανώτατου διοικητικού στελέχους διευθύνοντος την εταιρεία. Τα υπόχρεα πρόσωπα τηρούν αρχεία των δράσεων που έχουν αναλάβει για να προσδιοριστεί ο πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

β) Όσον αφορά τα καταπιστεύματα (trusts):
αα) ο ιδρυτής,
ββ) ο καταπιστευματοδόχος,
γγ) ο προστάτης, αν υπάρχει,
δδ) οι δικαιούχοι ή, εφόσον οι δικαιούχοι της νομικής οντότητας ή του νομικού μορφώματος δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον των οποίων κυρίως έχει συσταθεί ή λειτουργεί η νομική οντότητα ή το νομικό μόρφωμα,
εε) οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο στο οποίο τελικά ανήκει ή το οποίο ασκεί άμεσα ή έμμεσα με οποιοδήποτε μέσο τον έλεγχο του καταπιστεύματος.
γ) Όσον αφορά λοιπές νομικές οντότητες ή νομικά μορφώματα παρεμφερή με τα καταπιστεύματα συμπεριλαμβάνονται τα πρόσωπα που κατέχουν αντίστοιχη ή ανάλογη θέση με τα πρόσωπα που αναφέρονται στην περίπτωση β΄.

(δ) Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων
Σύμφωνα με το άρθρο 20 του νόμου 4557/2018 **όλα τα νομικά πρόσωπα με έδρα στην Ελλάδα** υποχρεούνται να συλλέγουν και να φυλάσσουν, σε ειδικό μητρώο που τηρούν στην έδρα τους, επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους.
Οι πληροφορίες αυτές θα τηρούνται σε ειδικό μητρώο στην έδρα των νομικών προσώπων και **θα καταχωρίζονται** (μέσω της πλατφόρμας taxisnet στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, το οποίο θα δημιουργήσει η Γ.Γ.Π.Σ.) **μέσα σε 60 ημέρες** από την ημερομηνία που το Κεντρικό Μητρώο θα τεθεί σε λειτουργία. **Το Κεντρικό Μητρώο θα πρέπει να τεθεί σε πλήρη λειτουργία έως τις 31.01.2019**
[σ.σ. (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου 4557/2018].
Η **ΠΟΛ.1201/ 29-10-2018** «Εφαρμογή άρθρου 20 ν. 4557/2018 (ΦΕΚ 139 Α/30-7-2018)»ορίζει αναλυτικά ότι, η μη συμμόρφωση εκ μέρους των εταιρικών και άλλων οντοτήτων που έχουν έδρα στην Ελλάδα, με την υποχρέωση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 επισύρει τη δέσμευση χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας αυτών.
Ειδικότερα :
«Άρθρο 20. Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων
1. Οι εταιρικές και άλλες οντότητες που έχουν έδρα στην Ελλάδα υποχρεούνται να συλλέγουν και να φυλάσσουν, σε ειδικό μητρώο που τηρούν στην έδρα τους, **επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους τους.** Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον το ονοματεπώνυμο, την ημερομηνία γέννησης, την υπηκοότητα και τη χώρα διαμονής των πραγματικών δικαιούχων, καθώς επίσης και το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχουν. Το ειδικό αυτό μητρώο τηρείται επαρκώς τεκμηριωμένο και επικαιροποιημένο με ευθύνη του νομίμου εκπροσώπου ή ειδικώς εξουσιοδοτημένου προσώπου με απόφαση αρμόδιου εταιρικού καταστατικού οργάνου, και καταχωρίζεται στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη λειτουργίας του, με τη χρήση κωδικών εισαγωγής στην ηλεκτρονική πλατφόρμα taxisnet. Η καταχώριση τυχόν αλλαγών στα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων γίνεται εντός εξήντα (60) ημερών.
2. Η τήρηση του ειδικού μητρώου της παραγράφου 1 γίνεται με επιμέλεια του υπευθύνου εταιρικής συμμόρφωσης για εισηγμένες εταιρείες σε οργανωμένη

αγορά ή σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης **ή του αρμόδιου ανώτατου στελέχους διοίκησης ανάλογου τμήματος σε κάθε άλλο νομικό πρόσωπο ή οντότητα, εφαρμοζομένων των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α΄50) για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 31. …**

4. Στη Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) δημιουργείται, με χρήση διαδικτυακής ηλεκτρονικής εφαρμογής, **Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, το οποίο συνδέεται ηλεκτρονικά με το Α.Φ.Μ. κάθε νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας και για το οποίο η Α.Α.Δ.Ε. διαθέτει τα απαραίτητα στοιχεία από το φορολογικό μητρώο κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.** …

5. Το Κεντρικό Μητρώο μπορεί, επίσης, να συνδέεται με το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, από το οποίο διατίθενται τα απαραίτητα στοιχεία για το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα, καθώς και με τα Αποθετήρια Τίτλων, ή και κάθε άλλο φορέα όπου τηρούνται πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους των εταιρικών και λοιπών οντοτήτων που έχουν έδρα στην Ελλάδα. Οι δημόσιες υπηρεσίες Υπουργείων, Ανεξάρτητων Αρχών και οι υπηρεσίες κάθε άλλου φορέα υποχρεούνται να συνεργάζονται με τη Γ.Γ.Π.Σ. και να παρέχουν τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την τροφοδότηση του Κεντρικού Μητρώου. ..

6. Πρόσβαση στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων έχουν η Αρχή και οι αρμόδιες εισαγγελικές ή άλλες αρχές με ερευνητικές ή ελεγκτικές αρμοδιότητες στον τομέα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ..

8. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση των παραγράφων 1 και 2 συνεπάγεται τη δέσμευση χορήγησης αποδεικτικού έκδοσης φορολογικής ενημερότητας των υπόχρεων νομικών προσώπων και οντοτήτων. Η αρμόδια φορολογική διοίκηση και η Αρχή ενημερώνεται μέσω της διαδικτυακής ηλεκτρονικής εφαρμογής του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων με την παρέλευση εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 για τη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων.

9. Σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης της παραγράφου 1, με απόφαση της Αρχής επιβάλλεται σε βάρος των υπόχρεων νομικών προσώπων και οντοτήτων πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και τίθεται προθεσμία για τη συμμόρφωσή τους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται. Το πρόστιμο αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισπράττεται, σύμφωνα με το ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (Κ.Ε.Δ.Ε., Α΄90).

10. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορεί να συνιστούν κοινά πληροφοριακά συστήματα τα οποία επιτρέπουν την καταχώριση, την ανταλλαγή και την αποθήκευση επαρκών, ακριβών και επίκαιρων πληροφοριών για τους νόμιμους και τους πραγματικούς δικαιούχους των νομικών προσώπων που είναι πελάτες τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εδρεύουν στην αλλοδαπή. …..

13. Η λειτουργία του Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων τίθεται σε πλήρη ισχύ μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου *[από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως] (* ***δηλ. από 31/1/2019*** *)* ».

(Νόμος 4557/30-7-2018 Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας)

ε) Άρθρο 21. Μητρώο πραγματικών δικαιούχων καταπιστευμάτων (άρθρο 31 της Οδηγίας 2015/849)

1. Οι καταπιστευματοδόχοι σε σχήμα ρητής καταπιστευματικής διαχείρισης (express trust) που διέπεται από την ελληνική νομοθεσία, υποχρεούνται να συλλέγουν και να φυλάσσουν επαρκείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους του καταπιστεύματος σε ειδικό μητρώο που τηρούν στην έδρα τους, το οποίο συνδέεται με το Κεντρικό Μητρώο πραγματικών δικαιούχων της παραγράφου 4 του άρθρου 20.

Οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν την ταυτότητα:

α) του ιδρυτή,

β) του ή των καταπιστευματοδόχων,

γ) του προστάτη (ενδεχομένως),

δ) των δικαιούχων ή της κατηγορίας δικαιούχων,

ε) οποιουδήποτε άλλου φυσικού προσώπου ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο επί του καταπιστεύματος.

Η τήρηση του ειδικού μητρώου γίνεται με επιμέλεια του διαχειριστή, εφαρμοζομένων των διατάξεων του ν. 2472/1997 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 31. Οι σχετικές πληροφορίες καταχωρίζονται σε ειδική μερίδα του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων της παραγράφου 4 του άρθρου 20, εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη λειτουργίας του, με τη χρήση κωδικών εισαγωγής στην ηλεκτρονική πλατφόρμα taxisnet. Η καταχώριση τυχόν αλλαγών στα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων γίνεται εντός εξήντα (60) ημερών.

2. Οι καταπιστευματοδόχοι γνωστοποιούν την ιδιότητά τους αυτή και παρέχουν εγκαίρως στις υπόχρεες οντότητες τις πληροφορίες της παραγράφου 1, όταν, ως καταπιστευματοδόχοι, συνάπτουν επιχειρηματική σχέση ή πραγματοποιούν περιστασιακή συναλλαγή που υπερβαίνει τα όρια που προβλέπονται στις περιπτώσεις β΄, γ΄ και δ΄ του άρθρου 12.

3. Στις πληροφορίες της παραγράφου 1 έχουν άμεση πρόσβαση η Αρχή και οι αρμόδιες αρχές του άρθρου 6.

4. Αν το σχήμα καταπιστευματικής διαχείρισης παράγει φορολογικές υποχρεώσεις, οι πληροφορίες της παραγράφου 1 καταχωρίζονται, επίσης, σε ειδική μερίδα του Μητρώου της παραγράφου 4 του άρθρου 20, στην οποία εξασφαλίζεται άμεση και απεριόριστη πρόσβαση της Αρχής, των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών και των αρμόδιων αρχών, χωρίς να ειδοποιείται το ερευνώμενο σχήμα. Οι υπόχρεες οντότητες έχουν, επίσης, άμεση πρόσβαση στο Μητρώο στο πλαίσιο δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη.

5. Οι αρμόδιες αρχές και οι ΜΧΠ παρέχουν εγκαίρως τις πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 4 στις αρμόδιες αρχές και τις ΜΧΠ άλλων κρατών -μελών.

6. Τα μέτρα που προβλέπονται στο παρόν εφαρμόζονται σε άλλα είδη νομικών μορφωμάτων με δομή ή λειτουργία παρεμφερή με τα καταπιστεύματα.

7. Ο Κεντρικός Φορέας Συντονισμού κοινοποιεί στην Επιτροπή τα χαρακτηριστικά των μηχανισμών του παρόντος.

8. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση των παραγράφων 1 και 2 συνεπάγεται την αναστολή έκδοσης φορολογικής ενημερότητας του σχήματος. Η αρμόδια

φορολογική διοίκηση και η Αρχή ενημερώνεται μέσω της διαδικτυακής ηλεκτρονικής εφαρμογής του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων με την παρέλευση εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1 για τη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων.

9. Σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης της παραγράφου 1, με απόφαση της Αρχής επιβάλλεται σε βάρος των υπόχρεων οντοτήτων πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ και τίθεται προθεσμία για τη συμμόρφωσή τους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται. Το πρόστιμο αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε..

11) Μείωση της Κατωτάτης Τιμής κάθε Μετοχής και Εύρος αξίας κάθε μετοχής [0,04 έως 100 ευρώ] (Άρθρο 35)

Η ονομαστική αξία κάθε μετοχής δεν μπορεί να ορισθεί σε ποσό κατώτερο των τεσσάρων λεπτών (0,04) του ευρώ ούτε ανώτερο των εκατό (100) ευρώ. Η μείωση της ελάχιστης ονομαστικής αξίας των μετοχών από 0,30 ευρώ σε 0,04 ευρώ αποσκοπεί στην ευχερέστερη κυκλοφορία της μετοχής.

12) Κανόνες Διανομής Κερδών (Άρθρα 158-164)

Οι διατάξεις του για τις διανομές κερδών και για τη διανομή προσωρινού μερίσματος εφαρμόζονται στις διανομές που αποφασίζονται από γενικές συνελεύσεις που λαμβάνουν χώρα από την 1/1/2019 και μετά.

α) «Τακτικό Αποθεματικό »: Σε σχέση με την υποχρεωτική παρακράτηση τακτικού αποθεματικού αναπαράγεται χωρίς μεταβολές το άρθρο 44 του κ.ν. 2190/1920. Δηλαδή : (1/20) [5%] τουλάχιστον των καθαρών κερδών για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η αφαίρεση για σχηματισμό αποθεματικού παύει να είναι υποχρεωτική, μόλις τούτο φθάσει το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του κεφαλαίου.

β) Περιορισμοί στην διανομή κερδών (άρθρο 159) :

β1) Σε σχέση με τις προϋποθέσεις και τον περιορισμό των διανομών αναπαράγεται κατά βάση το άρθρο 44α του κ.ν. 2190/1920. Η διαφοροποίηση ως προς την παράγραφο 1 του άρθρου 44α συνίσταται στο ότι προϋπόθεση για τη διανομή κερδών είναι, κατά την ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας (καθαρή θέση), όπως προσδιορίζονται στο νόμο, να μην είναι ή, μετά από τη διανομή αυτή, να μην γίνεται κατώτερο από το ποσό του κεφαλαίου, προσαυξημένου όχι μόνο με τα αποθεματικά των οποίων η διανομή απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό, **αλλά και με τα λοιπά πιστωτικά κονδύλια της καθαρής θέσης, τα οποία δεν επιτρέπεται να διανεμηθούν**, καθώς επίσης και με τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 προστέθηκε για καλύτερη εναρμόνιση με τη δεύτερη Οδηγία (ήδη Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132).

Δηλαδή :

Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
(μετά την διανομή) μεγαλύτερο >
Άθροισμα των (α-δ) :

α) Μετοχικό Κεφάλαιο
β) Αποθεματικά, των οποίων η διανομή απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό
γ) Τα λοιπά πιστωτικά κονδύλια της καθαρής θέσης, τα οποία δεν επιτρέπεται να διανεμηθούν *[Επιπλέον περιορισμός σε σχέση με το ν. 2190/1920]*
δ) Τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη. *[Επιπλέον περιορισμός σε σχέση με το ν. 2190/1920]*

β2) Αντίστοιχα, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι το ποσό που διανέμεται στους μετόχους δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των αποτελεσμάτων της τελευταίας χρήσης που έχει λήξει, προσαυξημένο με τα κέρδη, τα οποία προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις και δεν έχουν διατεθεί, και τα αποθεματικά για τα οποία επιτρέπεται και αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση η διανομή τους, και μειωμένο όχι μόνο κατά το ποσό των ζημιών προηγούμενων χρήσεων και κατά τα ποσά που επιβάλλεται να διατεθούν για το σχηματισμό αποθεματικών, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό, αλλά και κατά το ποσό των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη.
Δηλαδή :

Ανώτατο ποσό διανεμομένων κερδών
Αλγεβρικό Άθροισμα των (α-στ) :
Συν :
α) Αποτελέσματα Χρήσης (μετά φόρων)
β) Κέρδη, τα οποία προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις
γ) αποθεματικά για τα οποία επιτρέπεται και αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση η διανομή τους
Μείον :
δ) Πιστωτικά κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη
ε) Ζημιές προηγούμενων χρήσεων
στ) Ποσά που επιβάλλεται να διατεθούν για το σχηματισμό αποθεματικών, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό.

γ) Σειρά διάθεσης των Καθαρών Κερδών (άρθρο 160) :

Τα καθαρά κέρδη, διατίθενται με απόφαση της γενικής συνέλευσης κατά την εξής σειρά:
α) Αφαιρούνται τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη. [π.χ : Αποτιμήσεις στην «εύλογη αξία», αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, κ.λπ].
β) Αφαιρείται η κατά τον παρόντα νόμο και το καταστατικό κράτηση για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού.
γ) Κρατείται το απαιτούμενο ποσό για την καταβολή του ελάχιστου μερίσματος,
δ) Το υπόλοιπο των καθαρών κερδών, όπως και τα τυχόν λοιπά κέρδη, που μπορεί να προκύψουν και να διατεθούν, διατίθεται κατά τους ορισμούς του καταστατικού και τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης.

Αυτό το οποίο αλλάζει σε σχέση με τη διάθεση των καθαρών κερδών είναι ότι στην σειρά που προβλέπεται προηγείται η αφαίρεση των ποσών των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη (π.χ., υπεραξίες, κ.λπ).

δ) Ελάχιστο μέρισμα [0% έως 35%] (άρθρο 161):

(1) Εξακολουθεί να ανέρχεται σε 35% των καθαρών κερδών, ύστερα από αφαίρεση της κράτησης για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και των λοιπών πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν προέρχονται από πραγματοποιημένα κέρδη. Η διανομή του ελάχιστου μερίσματος μπορεί να μη γίνει σε μετρητά αλλά σε είδος.

(2) Προβλέπεται όμως τόσο η κεφαλαιοποίηση των κερδών, όσο και η καταβολή του μερίσματος, αν το εγκρίνει η Γ.Σ. με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, σε μετοχές και άλλους τίτλους που ανήκουν στην εταιρεία ή, με ομόφωνη απόφαση όλων των μετόχων και όχι μόνο των εκπροσωπουμένων στη Γ.Σ., και σε άλλα περιουσιακά στοιχεία, που θα πρέπει να αποτιμηθούν.

(3) Προβλέπεται ακόμη η μείωση του μερίσματος από τη Γ.Σ., όχι όμως κάτω του 10% των καθαρών κερδών, επίσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, ενώ κατάργηση τούτου επιτρέπεται μόνο με ακόμη μεγαλύτερη πλειοψηφία 80% του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση κεφαλαίου. Εννοείται ότι άρνηση της πλειοψηφίας αυτής να εγκρίνει μέρισμα, παρά την ύπαρξη ικανών κερδών, μπορεί κατά τις περιστάσεις να κριθεί καταχρηστική.

Δηλαδή :

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΜΕΡΙΣΜΑ (*)	**ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ (Ν. 4548/2018)**	**ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ (διατάξεις ν. 2190/20)**
35%	Απλή απαρτία και πλειοψηφία. >50% των παρόντων στην Γ.Σ	Απλή απαρτία και πλειοψηφία. >50% των παρόντων στην Γ.Σ
10%	>66,67% [2/3]	.----
0%	>80%	>70%

(*) ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ
Κέρδη μετά φόρων
Μείον :
α) Τακτικό αποθεματικό
β) Πιστωτικά κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη *[Επιπλέον περιορισμός σε σχέση με το ν. 2190/1920]*

Σημειώσεις :

(1) [Δυνατότητα κεφαλαιοποίησης των διανεμομένων κερδών] Με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία είναι δυνατόν τα κέρδη που είναι διανεμητέα ως ελάχιστο μέρισμα να κεφαλαιοποιηθούν και να διανεμηθούν σε όλους τους μετόχους με μορφή μετοχών, υπολογιζόμενων στην ονομαστική τους αξία.

(2) [Δυνατότητα χορήγησης των διανεμομένων κερδών όχι σε μετρητά αλλά σε τίτλους] Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με αυξημένη

απαρτία και πλειοψηφία, είναι δυνατόν τα κέρδη, που είναι διανεμητέα ως ελάχιστο μέρισμα, να χορηγηθούν με μορφή τίτλων ημεδαπών ή αλλοδαπών εταιρειών, εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά, ή ιδίων τίτλων τους οποίους έχει στην κυριότητά της η εταιρεία, εφόσον είναι και αυτοί εισηγμένοι, με την επιφύλαξη της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των μετόχων και με την προϋπόθεση ότι οι ως άνω τίτλοι θα αποτελέσουν αντικείμενο αποτίμησης, σύμφωνα με τα άρθρα 17 και 18.

(3) [Δυνατότητα χορήγησης των διανεμομένων κερδών όχι σε μετρητά αλλά σε άλλα στοιχεία (εκτός από ''τίτλους'')]

Διανομή άλλων περιουσιακών στοιχείων αντί μετρητών είναι επιτρεπτή με τις παραπάνω προϋποθέσεις μόνο ύστερα από ομόφωνη απόφαση όλων των μετόχων. Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται στις εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεωτικό ή σε προαιρετικό έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία.

ε) Προσωρινό μέρισμα (άρθρο 162):

Αναδιαμορφώνεται για καλύτερη ενσωμάτωση της δεύτερης οδηγίας (άρθρο 17 παράγραφος 7 – ήδη Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132).

Το άρθρο 162 ρυθμίζει δυο ζητήματα, το προμέρισμα («προσωρινό μέρισμα») και τη μεταγενέστερη (μετά δηλ. την έγκριση του ισολογισμού) διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών.

(1) Δεν υπάρχει μεν ο περιορισμός του ημίσεος των κερδών, όπως κατά το άρθρο 46 του κ.ν. 2190/1920, τίθενται όμως αυστηρότερες προϋποθέσεις για τη διανομή τους, ώστε να αποφεύγεται η καταστρατήγηση της διάταξης του άρθρου 159 «Προϋποθέσεις και περιορισμός διανομής ποσών» .

Προϋποθέσεις: α) καταρτίζονται οικονομικές καταστάσεις από τις οποίες προκύπτει ότι υφίστανται τα προς τούτο αναγκαία ποσά, **β)** οι παραπάνω οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στις διατυπώσεις δημοσιότητας δύο (2) μήνες πριν από τη διανομή (αντί 20 ημερών που απαιτούνταν).

(2) Διευκρινίζεται επίσης ότι αρμόδιο για τη διανομή είναι το Δ.Σ..

(3) Πρέπει να σημειωθεί ότι η διανομή προσωρινού μερίσματος διακρίνεται από τη διανομή κερδών από το Δ.Σ. μετά την τακτική Γ.Σ., εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί από την τελευταία προς τούτο και εντός των ποσοτικών ορίων που η τελευταία έχει τάξει (άρθρο 117 παράγραφος 2στ΄) [στ) Η δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 162.] , αφού στην τελευταία περίπτωση η διανομή γίνεται επί τη βάσει των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που έχει ήδη εγκρίνει η Γ.Σ. χωρίς να απαιτείται να καταρτιστεί λογιστική κατάσταση.

(4) Προβλέπεται ακόμη ότι διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση είναι δυνατή και με απόφαση Γ.Σ. ή του Δ.Σ., υποκείμενη σε δημοσιότητα.

13) Καταστατικό - Δυνατότητα Ίδρυσης Α.Ε με «Ιδιωτικό Συμφωνητικό » (Άρθρο 4)

Η ανώνυμη εταιρεία συνιστάται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που περιέχει το καταστατικό, ή με ιδιωτικό έγγραφο, αν υιοθετείται πρότυπο καταστατικό, σύμφωνα με την 31637/2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης

(Β΄ 928) και το άρθρο 9 του ν. 4441/2016 (Α΄ 227). Το έγγραφο είναι επίσης συμβολαιογραφικό, αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου, αν εισφέρονται στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός, ή αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο επιλέγεται από τα μέρη.
Αν η ανώνυμη εταιρεία συνιστάται με ιδιωτικό έγγραφο, ως Υπηρεσία Μιας Στάσης ορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Γ.Ε.ΜΗ., κατά παρέκκλιση του άρθρου 2 του ν. 4441/2016. Δηλαδή το καταρχήν απαιτούμενο συμβολαιογραφικό έγγραφο για τη σύσταση της εταιρείας μπορεί να αντικατασταθεί από ιδιωτικό, αν υιοθετείται πρότυπο καταστατικό χωρίς άλλες διατάξεις (άρθρο 9 του ν. 4441/2016). Δεν απαιτείται έγκριση του καταστατικού ή της τροποποίησής του από τη Διοίκηση, εκτός όπου το ορίζει ρητά ο νόμος (βλ. άρθρο 9, παράγραφοι 3 και 4).
Το καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας πρέπει να περιέχει διατάξεις:
α) για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρείας,
β) για την έδρα της εταιρείας,
γ) για τη διάρκειά της, όταν αυτή δεν είναι αόριστη,
δ) για το ύψος και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου,
ε) για το είδος των μετοχών, καθώς και για τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους,
στ) για τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών,
ζ) για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία μετατροπής ανωνύμων μετοχών σε ονομαστικές,
η) για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου,
θ) για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των γενικών συνελεύσεων,
ι) για τους ελεγκτές,
ια) για τα δικαιώματα των μετόχων,
ιβ) για τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τη διάθεση των κερδών.
ιγ) για τη λύση της εταιρείας και την εκκαθάριση της περιουσίας της,
ιδ) το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου, που είναι καταβλητέο κατά το χρόνο σύστασης.
Το καταστατικό δεν απαιτείται να περιέχει διατάξεις, έστω και αν αυτές αναφέρονται στα ανωτέρω θέματα, στο μέτρο που αποτελούν απλώς επανάληψη ισχυουσών διατάξεων του νόμου, εκτός αν εισάγεται επιτρεπτή παρέκκλιση από αυτές.
Το καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας πρέπει να επίσης αναφέρει: **α)** Τα ατομικά στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων που υπέγραψαν το καταστατικό της εταιρείας ή στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων έχει υπογραφεί το καταστατικό αυτό και **β)** Το συνολικό ποσό, τουλάχιστον κατά προσέγγιση, όλων των δαπανών που απαιτήθηκαν για τη σύσταση της εταιρείας και βαρύνουν αυτή.

14) Εταιρική Επωνυμία της Α.Ε (Άρθρο 6) και Στοιχεία εγγράφων της εταιρείας (άρθρο 14)

α) Διατηρείται η ουσία των προγενέστερων ρυθμίσεων για την επωνυμία. Προστίθεται όμως ότι η επωνυμία της Α.Ε. μπορεί να είναι φανταστική ή και να

περιέχει ηλεκτρονική διεύθυνση (domain name, διεύθυνση e-mail κλπ.) ή άλλη ένδειξη (π.χ. συχνότητα ραδιοσταθμού, όνομα ξενοδοχείου κλπ.).
Πρέπει να περιέχονται σε κάθε περίπτωση ολογράφως οι λέξεις «Ανώνυμη Εταιρεία» ή το ακρωνύμιο «Α.Ε.». Για τις διεθνείς συναλλαγές, οι παραπάνω λέξεις εκφράζονται ως **«Société Anonyme»** ή το ακρωνύμιο «S.A.». Αν η ανώνυμη εταιρεία είναι μονοπρόσωπη, στην επωνυμία πρέπει να περιέχεται η ένδειξη «Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία» ή «Μονοπρόσωπη Α.Ε.»
β) Κάθε έγγραφο της εταιρείας, έντυπο ή μη, περιλαμβανομένων των επιστολών, των διαφημίσεων και των εγγράφων παραγγελίας, πρέπει να περιέχει τις εξής, τουλάχιστον, ενδείξεις:
(α) Τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. της εταιρείας και
(β) Τη νομική μορφή της εταιρείας, την επωνυμία, την έδρα και, ενδεχομένως, το γεγονός ότι βρίσκεται σε εκκαθάριση ή έχει υποβληθεί σε συλλογική διαδικασία.
Αν στα έγγραφα της παραγράφου 1 γίνεται μνεία του κεφαλαίου της εταιρείας, πρέπει να αναφέρεται το καλυφθέν και το καταβεβλημένο κεφάλαιο.
Οι διαδικτυακοί τόποι της εταιρείας πρέπει να περιλαμβάνουν τις ανωτέρω ενδείξεις .

15) Διάρκεια της Α.Ε (Άρθρο 8)

Η διάρκεια της ανώνυμης εταιρείας είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Εισάγεται, δηλαδή (επιτρεπτά κατά το ενωσιακό δίκαιο) η «απεριόριστη» διάρκεια της εταιρείας, που απαλλάσσει τους μετόχους από τη μέριμνα παράτασης της ορισμένης διάρκειας κατά τη λήξη της.

16) Αποτίμηση των Εισφορών σε Είδος – Ορκωτοί Λογιστές (Άρθρο 17)

Επέρχεται ουσιώδης αλλαγή στο ισχύον καθεστώς, αφού στο πλαίσιο της απομείωσης της κρατικής εποπτείας της ανώνυμης εταιρείας **καταργείται η επιτροπή του άρθρου 9 κ.ν. 2190/1920.**
Η αποτίμηση των εισφορών σε είδος διενεργείται πλέον από ανεξάρτητους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτική εταιρεία ή, κατά περίπτωση, από πιστοποιημένους εκτιμητές κατά την έννοια της παραγράφου Γ΄ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών. Οι λεπτομέρειες της διαδικασίας αποτίμησης παραμένουν ως έχουν.
Η έκθεση αποτίμησης δεν υπόκειται σε αποδοχή από τη Διοίκηση, αφού αποστέλλεται κατευθείαν στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα των ενδιαφερομένων.
Η έκθεση αποτίμησης πρέπει να περιέχει την περιγραφή κάθε εισφοράς σε είδος, να αναφέρει τις μεθόδους αποτίμησης που εφαρμόστηκαν και να εκφέρει άποψη για την αξία της κάθε εισφοράς.
Ειδικότερα, για την εκτίμηση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η πραγματική και νομική κατάσταση αυτών και τα τυχόν βάρη, καθώς και: **α)** προκειμένου περί ακινήτων, η αξία και οι τίτλοι κτήσης, η εμπορικότητα της περιοχής, οι προοπτικές ανάπτυξης, οι πραγματικές τρέχουσες τιμές, η άδεια οικοδομής και αντίστοιχη τεχνική έκθεση μηχανικού, **β)** προκειμένου περί μηχανημάτων, μεταφορικών μέσων και επίπλων, η χρονολογία και η αξία κτήσης, ο βαθμός χρησιμοποίησης, συντήρησης και εμπορευσιμότητάς τους, η

ενδεχόμενη τεχνολογική απαξίωσή τους και οι τρέχουσες τιμές για ίδια ή παρεμφερή πάγια στοιχεία. Η καταβολή των εισφορών σε είδος με βάση την έκθεση αποτίμησης δεν επιτρέπεται να λάβει χώρα μετά την πάροδο εξαμήνου από τη χρονολογία της έκθεσης αυτής.

17) Καταβολή και Πιστοποίηση Μετοχικού Κεφαλαίου (Άρθρο 20)

Στο ζήτημα της καταβολής του κεφαλαίου το άρθρο 20 ακολουθεί κατά βάση το άρθρο 11 του κ.ν. 2190/1920. Κύριες διαφορές είναι οι ακόλουθες:

α) Αναγνωρίζεται η δυνατότητα καταβολής του κεφαλαίου με (συμβατικό) συμψηφισμό. Κυρίως αναγνωρίζει τη θετική συμβολή του συμψηφισμού (debt-equity swap) στην εξυγίανση της εταιρείας, στο πλαίσιο της οποίας βεβαίως δεν εισρέει στην εταιρεία «φρέσκο χρήμα» (άλλως δεν επαυξάνεται το ενεργητικό της), αλλά αυτή απελευθερώνεται από υποχρεώσεις. Προϋπόθεση είναι έκθεση ελεγκτή που βεβαιώνει ότι το χρέος της εταιρείας υπάρχει, είναι ληξιπρόθεσμο και είναι καταχωρισμένο στα βιβλία της. Εφόσον πρόκειται για μη ληξιπρόθεσμο χρέος, τότε είναι αναγκαία η αποτίμηση του χρέους της εταιρείας κατά το άρθρο 17 «Εισφορές σε είδος και αποτίμηση των εισφορών αυτών» .

β) Κατά παρέκλιση από το δίκαιο του κ.ν. 2190/1920 η πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου γίνεται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, εκτός από τις «μικρές» και «πολύ μικρές εταιρείες» στις οποίες διατηρείται η αρμοδιότητα του Δ.Σ. Επίσης το Δ.Σ. ή ο ελεγκτής πρέπει να στηρίζονται σε απόσπασμα κίνησης του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού, όταν η καταβολή γίνεται μέσω αυτού.

γ) Καταργείται η υφιστάμενη δυνατότητα μεταγενέστερης καταβολής του κεφαλαίου, «εάν αποδεικνύεται ότι το σχετικό ποσό υπάρχει και ότι κατατέθηκε εκ των υστέρων σε λογαριασμό της εταιρείας» (βλ. άρθρο 11 παρ. 6 του κ.ν. 2190/1920), [« … παράλειψη καταβολής σε λογαριασμό δεν επάγεται ακυρότητα, εάν αποδεικνύεται ότι το σχετικό ποσό υπάρχει ~~και ότι κατατέθηκε εκ των υστέρων σε λογαριασμό της εταιρείας~~ ή ότι δαπανήθηκε για τους σκοπούς της εταιρείας.] ώστε να αποτραπούν φαινόμενα καταχρήσεων.

δ) Διατηρείται η δυνατότητα χρήσης των ποσών του κεφαλαίου για δαπάνες για τους σκοπούς της εταιρείας, τίθεται όμως ως προϋπόθεση ότι κάτι τέτοιο μνημονεύεται στο καταστατικό ή την απόφαση της Γ.Σ. για αύξηση κεφαλαίου.

ε) Διευκρινίζεται ότι **ο ορκωτός ελεγκτής που καλείται να πιστοποιήσει την καταβολή του κεφαλαίου πρέπει να είναι ανεξάρτητος**, να μην διενεργεί δηλ. και τον τακτικό έλεγχο της εταιρείας, ούτε να ανήκει σε ελεγκτική εταιρεία που διενεργεί αυτή τον έλεγχο αυτόν.

στ) Επίσης συγχρονίζονται οι συνέπειες της μη καταβολής του κεφαλαίου με αυτές που επέρχονται όταν δεν καταβάλλεται το (μερικά καταβλητέο) κεφάλαιο, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 5.

ζ) Η καταβολή σε μετρητά του αρχικού κεφαλαίου ή των τυχόν αυξήσεων αυτού, καθώς και οι καταθέσεις μετόχων με προορισμό τη μελλοντική αύξηση του κεφαλαίου, πραγματοποιούνται υποχρεωτικά με κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό της εταιρείας, που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην

Ελλάδα ή σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) [Δηλαδή: όχι απαραίτητα στην Ελλάδα].
Η παράλειψη καταβολής σε λογαριασμό δεν επάγεται ακυρότητα, αν αποδεικνύεται ότι το σχετικό ποσό δαπανήθηκε για τους σκοπούς της εταιρείας, με την προϋπόθεση ότι αυτό έχει ειδικά προβλεφθεί στο καταστατικό ή στην απόφαση για την αύξηση του κεφαλαίου. (Δεν εφαρμόζεται σε εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά).
Προθεσμία καταβολής
Η προθεσμία καταβολής της αύξησης του κεφαλαίου ορίζεται από το όργανο που έλαβε τη σχετική απόφαση και δεν μπορεί να είναι **μικρότερη των δεκατεσσάρων (14) ημερών ούτε μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών** από την ημέρα που καταχωρίσθηκε η απόφαση αυτή στο Γ.Ε.ΜΗ..
Πιστοποίηση καταβολής δεν απαιτείται, αν η αύξηση κεφαλαίου δεν γίνεται με νέες εισφορές.

18) Μεταγενέστερη Απόκτηση Στοιχείων του Ενεργητικού (Άρθρο 19)

Η διάταξη ακολουθεί το άρθρο 10 κ.ν. 2190/1920, με τη διαφορά όμως ότι δεν εφαρμόζεται πλέον στις αυξήσεις κεφαλαίου, όπως συμβαίνει και με το άρθρο 52 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (θα εμπίπτει όμως στο άρθρο 99 «Διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (Άρθρο 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)», αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του).
Επίσης ο κύκλος των προσώπων πλην των ιδρυτών, στα οποία εφαρμόζεται η διάταξη, αφενός μεν περιλαμβάνει πλέον και τα **«στενά μέλη οικογένειας»** του ιδρυτή της εταιρείας ή του μέλους του διοικητικού συμβουλίου, αφετέρου όμως εξαιρεί άλλα πρόσωπα, που κρίνεται υπερβολικό να περιληφθούν (όπως ενδεικτικά νομικό πρόσωπο στο οποίο μετέχει με μικρό ποσοστό συμμετοχής και χωρίς να ασκεί έλεγχο ένας ιδρυτής ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου). Πάντως συναλλαγές της εταιρείας και με άλλα πρόσωπα, πέραν εκείνων που αναγράφονται στην παράγραφο 1, μπορεί και αυτές να ελέγχονται, στο μέτρο που διαπιστώνεται ότι συνιστούν καλυμμένη επιστροφή εισφοράς (απαγορευόμενη κατά το άρθρο 22 παράγραφος 2 [απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση επιστροφή των εισφορών στους μετόχους, η καταβολή τόκων και η εκ μέρους της εταιρείας υπόσχεση εγγυημένης απόδοσης των μετοχών]).

19) Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (Άρθρα 23-28)

Στο άρθρο 23 απαριθμούνται **οι δύο βασικές μέθοδοι αύξησης του κεφαλαίου:**
α) (τακτική αύξηση) εκείνη με απόφαση της Γ.Σ., που αποφασίζει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία**,** και
β) (έκτακτη αύξηση) εκείνη που αποφασίζεται από το Δ.Σ. ή από τη Γ.Σ., αλλά με απλή απαρτία και πλειοψηφία.
Σε κάθε περίπτωση αύξησης η απόφαση του αρμόδιου οργάνου υποβάλλεται σε δημοσιότητα.
Το άρθρο 24 επαναλαμβάνει και αναμορφώνει τις ρυθμίσεις του άρθρου 13 του κ.ν. 2190/1920 για την έκτακτη αύξηση κεφαλαίου.

Διευρύνει τη δυνατότητα αυτή, αυξάνοντας το ύψος του κεφαλαίου στο τριπλάσιο αντί του διπλασίου, όταν η αύξηση γίνεται με απόφαση του Δ.Σ., ή στο οκταπλάσιο αντί του πενταπλασίου, όταν η αύξηση γίνεται με απόφαση της Γ.Σ.
Καταργείται η απαγόρευση έκτακτης αύξησης στην περίπτωση που υπάρχουν σημαντικά ποσά αποθεματικών, διότι μία τέτοια απαγόρευση αφενός μεν δεν είναι απαραίτητη για την προστασία του μετοχικού κεφαλαίου, αφετέρου δε η Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132 δεν προβλέπει τέτοιο περιορισμό.
Επαναλαμβάνεται η δυνατότητα ανανέωσης της εξουσίας του Δ.Σ. για μια πενταετία εκάστοτε, οπότε και θα είναι δυνατή η αύξηση με βάση το υφιστάμενο κατά την ανανέωση κεφάλαιο.
Με την παράγραφο 4 καταργείται η ανορθόδοξη διατύπωση ότι η έκτακτη αύξηση κεφαλαίου δεν συνιστά τροποποίηση του καταστατικού. Πλέον, η έκτακτη αύξηση κεφαλαίου συνεπάγεται τέτοια τροποποίηση και, συνεπώς, το αποφασίζον όργανο θα πρέπει να τροποποιήσει τα σχετικά άρθρα του καταστατικού και να συντάξει το νέο κείμενο τούτου, η δε τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας έχει συστατικό χαρακτήρα.
Τέλος διευκρινίζεται προς αποφυγή αμφισβητήσεων ότι οι συνυπάρχουσες δυνατότητες αύξησης από το Δ.Σ. και τη Γ.Σ. μπορούν να ασκηθούν σωρευτικά.
Στο άρθρο 25 ρυθμίζονται το περιεχόμενο της απόφασης για αύξηση κεφαλαίου, η δυνατότητα παροχής στο Δ.Σ. της εξουσίας προσδιορισμού της τιμής διάθεσης των νέων μετοχών ή ενδεχομένως του επιτοκίου και η απόφαση της ιδιαίτερης συνέλευσης των μετόχων που θίγονται από την αύξηση κεφαλαίου.
Στο άρθρο 26, επαναλαμβάνονται κατά βάση οι ρυθμίσεις του άρθρου 13 του κ.ν. 2190/1920 για το δικαίωμα προτίμησης, εναρμονίζεται όμως η ρύθμιση με την οδηγία σε σχέση με το δικαίωμα προτίμησης των μετόχων και σε περίπτωση έκδοσης ομολογιών μετατρέψιμων σε μετοχές.
Παρέχεται επίσης δυνατότητα να ορίζεται ότι οι μέτοχοι που άσκησαν το δικαίωμα προτίμησης έχουν δικαίωμα προτίμησης «δευτέρου βαθμού» στις αδιάθετες μετοχές.

20) Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου – Δυνατότητα και Επιστροφής σε Είδος (Άρθρα 29-32)

α) Βάση των νέων ρυθμίσεων για τη μείωση κεφαλαίου είναι το άρθρο 4 παρ. 3 επ. του κ.ν. 2190/1920.
Με τη ρύθμιση της παραγράφου 2 του άρθρου 29, διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση μείωσης του κεφαλαίου με ταυτόχρονη απόφαση για αύξησή του δεν αίρεται το δικαίωμα προτίμησης των παλαιών μετόχων, ακόμη και στην περίπτωση που μετά τη μείωση η συμμετοχή τους στο κεφάλαιο ενδεχομένως μηδενίστηκε. Το ζήτημα είχε δημιουργήσει αμφισβητήσεις, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις αυτές η επακολουθούσα αύξηση μπορεί να προϋποθέτει μηδενισμένο κεφάλαιο.

β) Για την προστασία των δανειστών σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου
επαναλαβάνονται οι ρυθμίσεις της παρ. 4 του άρθρου 4 κ.ν. 2190/1920, διευκρινίζονται όμως ορισμένα ερμηνευτικά ζητήματα που έχουν ανακύψει σε

σχέση με τη θέση των δανειστών, ανάλογα με το αν έχουν απαιτήσεις ληξιπρόθεσμες ή όχι.
Συντέμνεται η προθεσμία των 60 ημερών για τις αντιρρήσεις των πιστωτών σε 40, ώστε να επιταχύνεται η διαδικασία (στην περίπτωση συγχώνευσης είναι η αντίστοιχη προθεσμία είναι 20 ημερών, βλ. άρθρο 70 παρ. 2 του κ.ν. 2190/1920).

γ) Προβλέπεται ρητά η δυνατότητα μείωσης κεφαλαίου σε είδος, υπό την προϋπόθεση της τήρησης των διατάξεων για την αποτίμηση των εταιρικών εισφορών και των διατάξεων του άρθρου 30 για την προστασία των δανειστών. Η διαδικασία αποτίμησης δεν είναι απαραίτητη, στο μέτρο που οι μέτοχοι αποφασίζουν ομοφώνως τη μείωση του κεφαλαίου και τον τρόπο υλοποίησής της. Με τη συγκεκριμένη ρύθμιση επιδιώκεται η αποφυγή του κινδύνου καταστρατήγησης της απαγόρευσης επιστροφής στους μετόχους των εισφορών τους και προστατεύονται τόσο τα συμφέροντα των πιστωτών, όσο και των λοιπών μετόχων. Η παράγραφος 2 αφορά τη μείωση κεφαλαίου με σχηματισμό αντίστοιχου αποθεματικού.
Οι νέες διατάξεις είναι εναρμονισμένες με το άρθρο 37 της «δεύτερης» εταιρικής οδηγίας (ήδη άρθρο 76 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132), προκειμένου να αποφευχθούν τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί από την προηγούμενη διατύπωση της ως άνω διάταξης (παρ. 4α του άρθρου 4 του κ.ν. 2190/1920).

δ) Άρθρο 30. Προστασία δανειστών σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου
*« **1.** Δεν γίνεται καμία καταβολή στους μετόχους από το αποδεσμευόμενο με τη μείωση ενεργητικό της εταιρείας, αν οι δανειστές της εταιρείας, των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν από τη δημοσιότητα της απόφασης για τη μείωση, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του προηγούμενου άρθρου **και είναι ληξιπρόθεσμες, υποβάλουν στην εταιρεία αντιρρήσεις κατά της πραγματοποίησης των παραπάνω καταβολών μέσα σε προθεσμία σαράντα (40)** ημερών από την παραπάνω δημοσιότητα και δεν ικανοποιηθούν πλήρως ή δεν διακανονίσουν με την εταιρεία τις απαιτήσεις τους.*
***2. Μέσα στην ίδια προθεσμία, οι δανειστές των μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων**, εφόσον θεωρούν ότι με τις παραπάνω καταβολές τίθεται σε κίνδυνο η ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, μπορούν να υποβάλουν στην εταιρεία αντιρρήσεις κατά της πραγματοποίησης των παραπάνω καταβολών.*
***3.** Για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων των δανειστών μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων κατά την παράγραφο 2, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την επάρκεια των προσφερόμενων από την εταιρεία ασφαλειών, **αποφαίνεται το δικαστήριο,** το οποίο κρίνει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, μετά από αίτηση της εταιρείας. Αν υποβληθούν αντιρρήσεις από περισσότερους δανειστές μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων, εκδίδεται μία απόφαση ως προς όλες. Αν οι δανειστές των μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων αποδείξουν, ότι η πραγματοποίηση των καταβολών ενόψει της εταιρικής περιουσίας, που θα απομείνει μετά την πραγματοποίηση της μείωσης, λαμβανομένων υπόψη και των τυχόν ασφαλειών, που ήδη διαθέτουν, θέτει σε κίνδυνο την ικανοποίηση των απαιτήσεών τους, το δικαστήριο επιτρέπει την καταβολή των αποδεσμευόμενων με τη μείωση ποσών μόνο με τον όρο της τήρησης όρων ή της παροχής επαρκών ασφαλειών, το είδος και την έκταση των οποίων καθορίζει το δικαστήριο.*

Καταβολές στους μετόχους που γίνονται κατά παράβαση των παραπάνω διατάξεων είναι άκυρες.
***4.** Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται και όταν η μείωση του κεφαλαίου γίνεται με ολική ή μερική απαλλαγή των μετόχων από την υποχρέωση καταβολής καλυφθέντος και μη καταβληθέντος κεφαλαίου. »*

ε) Διακρίσεις του τρόπου μείωσης του Μετοχικού Κεφαλαίου

«**Η μείωση κεφαλαίου διακρίνεται στη πραγματική και ονομαστική.**
Η **πραγματική μείωση** συντελείται με την επιστροφή κεφαλαίου στους μετόχους. Η επιστροφή μπορεί να γίνει είτε με μείωση της αξίας της κάθε μετοχής ή με την ακύρωση μέρους του αριθμού των μετοχών. Η μείωση μπορεί να γίνει αναλογικά για όλους τους μετόχους ή μόνο ως προς ορισμένο ή ορισμένους μετόχους. Π.χ. Είναι δυνατόν να μειωθεί το κεφάλαιο της Α.Ε. με την ακύρωση των μετοχών ενός μόνο εκ των μετόχων.
Η **ονομαστική μείωση** του κεφαλαίου μιας εταιρείας, είναι η μείωση όπου στην ουσία δεν υπάρχει επιστροφή κεφαλαίου στους μετόχους. Πραγματοποιείται στην περίπτωση ύπαρξης ζημιών που μειώνουν τη καθαρή θέση της εταιρείας, προκειμένου να γίνει απόσβεση αυτών. Στην ουσία είναι ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο εξυγίανσης και πολλές φορές συνδυάζεται με παράλληλη αύξηση κεφαλαίου για ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας.
Πολλές εταιρείες, σύμφωνα με τον νόμο 2190/1920, υποχρεούνται εμμέσως να προβούν σε ονομαστική μείωση, όταν οι ζημιές καλύπτουν το 50% και πλέον του κατατεθειμένου μετοχικού κεφαλαίου, διαφορετικά ελλοχεύει ο κίνδυνος ανάκλησης της άδειας λειτουργίας από τη Διεύθυνση Εμπορίου. Σε περίπτωση επιχείρησης με λογιστικές ζημίες στα βιβλία της η οποία επιθυμεί να μειώσει το μετοχικό/εταιρικό της κεφάλαιο με συμψηφισμό των ζημιών αυτών, οι υπόψη ζημίες κατά το μέρος που αναγνωρίζονται φορολογικά εξακολουθούν για φορολογικούς σκοπούς να μεταφέρονται προς συμψηφισμό με τα κέρδη των επόμενων φορολογικών ετών (ΠΟΛ.1088/2016).
Σε κάθε περίπτωση κατά την πραγματική μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, με την επιστροφή μετρητών στους μετόχους, **δεν επιβάλλεται φορολογία διότι το επιστρεφόμενο κεφάλαιο δεν θεωρείται εισόδημα για τους μετόχους, αλλά απλή επιστροφή κεφαλαίου που σε προγενέστερο χρόνο είχαν καταθέσει.** Αν κατά το χρόνο της μείωσης του κεφαλαίου υπάρχουν μεταφερόμενες ζημιές, πριν την επιστροφή γίνεται απόσβεση αυτών και μετά πραγματοποιείται η πραγματική μείωση. ….
Ο σχηματισμός του κεφαλαίου μιας εταιρείας μπορεί εκτός από τις εισφορές των μετόχων σε μετρητά και είδος, να έγινε με κεφαλαιοποίηση κερδών, αφορολόγητων αποθεματικών των νόμων 1828/89, 1892/1990, 3299/2004, υπεραξίας ακινήτων του άρθρου 26 του ν.2065/1992 και των αναπτυξιακών νόμων 1297/1972 και 2166/1993. Τα αφορολόγητα αποθεματικά 1828/1989, 1892/1990 μπορούν να διανεμηθούν με την πάροδο δέκα (10) ετών από την κεφαλαιοποίηση τους, τα αποθεματικά του ν.2065/92 με τη πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση. Αν αυτά τα αποθεματικά διανεμηθούν πριν τη πάροδο των προαναφερθέντων προθεσμιών προβλέπεται αυτοτελής φορολόγηση της προκύπτουσας υπεραξίας, μη συναθροιζόμενης με το προκύπτον αποτέλεσμα του Ισολογισμού, κατά το χρόνο που γίνεται η διανομή.. Τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων

3299/2009, 1297/1972 και 2166/1993 φορολογούνται ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο αποφασίζεται η διανομή τους. Αν αντί να διανεμηθούν αποφασιστεί η κεφαλαιοποίησή τους, σε περίπτωση επιστροφής τους στους μετόχους μέσω μείωσης κεφαλαίου ή κατά την εκκαθάριση της εταιρείας θα υπαχθούν κανονικά σε φορολόγηση. Με απλά λόγια τα αφορολόγητα αποθεματικά δεν συμψηφίζονται με τυχόν ζημιές της χρήσης, αλλά υπάρχει ανεξάρτητη και αυτοτελής φορολόγηση με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή όπως ανωτέρω αναλύσαμε ανάλογα με την περίπτωση. Κατά την μείωση του κεφαλαίου το ποσό που αντιστοιχεί σε νόμιμη κεφαλαιοποιηθείσα υπεραξία, η οποία διανέμεται μετά τον προβλεπόμενο χρόνο δεν υπόκειται σε φορολόγηση και το ποσό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη δαπανών διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Είναι στην ουσία **νέο** κεφάλαιο το οποίο δημιουργήθηκε από αφορολόγητη αύξηση και στη συνέχεια μείωση κεφαλαίου

Δυνατότητα μείωσης κεφαλαίου με μεταβίβαση ακινήτου ή κινητού πράγματος

Από 1/1/2019 επιτρέπεται η ολική ή μερική μείωση κεφαλαίου σε είδος. Για την εξακρίβωση της αξίας των εισφορών σε είδος κατά τη μείωση του κεφαλαίου της (αντίστοιχα και στην αύξηση), συντάσσεται έκθεση αποτίμησης …. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση της γενικής συνέλευσης πρέπει να περιγράφει με ακρίβεια τα περιουσιακά στοιχεία που θα περιέλθουν σε καθένα από τους μετόχους. Αποτίμηση των στοιχείων σε είδος δεν απαιτείται, αν οι μέτοχοι αποφασίσουν ομόφωνα τον τρόπο υλοποίησης της μείωσης.

Παράδειγμα μείωσης κεφαλαίου

Προς κατανόηση της προαναφερθείσας ανάλυσης παραθέτουμε το ακόλουθο παράδειγμα.

Ανώνυμη ξενοδοχειακή εταιρεία είχε την 31 Δεκεμβρίου 2013 μετοχικό κεφάλαιο ύψους 1.000.000 ευρώ το οποίο έχει σχηματιστεί ως ακολούθως.

- Κατάθεση μετρητών κατά τη σύσταση 12/5/2002, 600.000€.
- Την κεφαλαιοποίηση κερδών την 15/4/2003, 250.000€.
- Την κεφαλαιοποίηση υπεραξίας την 30/6/2005 αναπροσαρμογής ακινήτων ν.2065/92, 100.000€.
- Την κεφαλαιοποίηση αφορολόγητου αποθεματικού την 12/3/2010 του ν.1892/1990, 50.000€.

Στον ισολογισμό της εταιρείας την 31/12/2013 αναφέρεται και ζημία, 120.000 ευρώ. Την 30η Απριλίου 2014 η Γενική συνέλευση των μετόχων αποφάσισε μείωση του κεφαλαίου κατά 500.000 ευρώ. Πριν την πραγματική μείωση του κεφαλαίου θα προηγηθεί η απόσβεση της ζημίας των 120.000 ευρώ και το υπόλοιπο θα γίνει με την μέθοδο της prorata, ανάλογα με το τρόπο σχηματισμού.

Μείωση	500.000
Μειον Απόσβεση ζημίας	120.000
Υπόλοιπο προς απόδοση Τελική πραγματική διανομή	380.000
Μέρος μετρητών 380.000 Χ600.000:1.000.000	228.000
Μέρος κεφαλαιοποίησης κερδών 380.000 Χ 250.000:1.000.000	95.000

Μέρος κεφαλ. αναπροσαρμογής ακινήτων ν.2065 / 1992 380.000 Χ 100.000:1.000.000	38.000
Μέρος κεφαλ. αφορολόγητου αποθεματικού ν.1892/1990 380.000 Χ 50.000:1.000.000	19.000

Το ποσό των 19.000€ που αντιστοιχεί στο μέρος της μείωσης που αφορά το αφορολόγητο αποθεματικό του ν.1892/1990, θα φορολογηθεί γιατί η διανομή έγινε πριν την πάροδο της 10ετίας από την κεφαλαιοποίηση, θα μπορέσει όμως να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη τεκμηρίων επειδή φορολογήθηκε. Φυσικά για την κάλυψη τεκμηρίων θα χρησιμοποιηθούν και τα ποσά των 95.000 από την κεφαλαιοποίηση κερδών και 38.000€ από την κεφαλαιοποίηση της υπεραξίας ακινήτων, καθώς παρήλθαν 5 έτη από την κεφαλαιοποίησή της.
Το ποσό των 228.000 δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί γιατί είναι ποσό επιστρεφόμενο αυτούσιο στους μετόχους, που το είχαν επενδύσει σε προγενέστερο χρόνο και για την επένδυση αυτή δεν είχαν επικαλεστεί φορολογηθέντα εισοδήματα (βλ Σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών 1092405/Α0012/11.11.2003). Η μείωση του κεφαλαίου μπορεί να γίνει εφάπαξ ή τμηματικά ανάλογα με τα ταμειακά διαθέσιμα. Ο τρόπος εξόφλησης μπορεί να γίνει με ανάληψη μετρητών, λήψη επιταγών, λήψη συναλλαγματικών η με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό των μετόχων ή με επιστροφή παγίου (βλ. ανωτ. μείωση σε είδος).
Συνεπώς καταλήγουμε ότι είναι δυνατή η κάλυψη φορολογικών τεκμηρίων στην περίπτωση διανομής κεφαλαιοποιηθέντων ποσών σύμφωνα με τα ανωτέρω. Θυμίζουμε ότι διανεμόμενο κεφάλαιο το οποίο αντιστοιχεί απευθείας στις καταβληθείσες εισφορές των μετόχων δεν είναι εισόδημα και **δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη φορολογικών τεκμηρίων.** Είναι αναγκαία η προσεκτική φορολογική μελέτη της κάθε περίπτωσης δεδομένων των πολλών διατάξεων ή εξαιρέσεων που αντιστοιχούν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. **Για παράδειγμα, αν το ποσό με το οποίο αυξήθηκε το κεφάλαιο της εταιρείας κατά το παρελθόν αποτελούσε τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων για τον εισφέροντα, τότε κατά την μείωση του κεφαλαίου με την επιστροφή του εν λόγω ποσού, το ποσό αυτό θα αποτελεί εισόδημα και μπορεί να καλύψει τεκμήρια.**
(Μείωση κεφαλαίου Α.Ε. για κάλυψη τεκμηρίων με βάση και τις νέες διατάξεις του ν.4548/2018 Γιώργος Δαλιάνης
https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/28998)

στ) « Μείωση μετοχικού κεφαλαίου με συμψηφισμό φορολογικών ζημιών
Ελλείψει ρητής διάταξης που ορίζει κάτι διαφορετικό, σε περίπτωση επιχείρησης με λογιστικές ζημίες στα βιβλία της η οποία επιθυμεί να μειώσει το μετοχικό/εταιρικό της κεφάλαιο με συμψηφισμό των ζημιών αυτών, οι υπόψη ζημίες κατά το μέρος που αναγνωρίζονται φορολογικά εξακολουθούν για φορολογικούς σκοπούς να μεταφέρονται προς συμψηφισμό με τα κέρδη των επόμενων φορολογικών ετών (σχετ. οι υπ' αριθ. ΣτΕ 3733/2008, ΣτΕ 2614/2008 και ΣτΕ 2523/1991 αποφάσεις του Σ.τ.Ε.).» ***(ΠΟΛ.1088/2016 Διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 1 - 4 του άρθρου 27 του ν.4172/2013 περί μεταφοράς ζημιών)***

21) Κατηγορίες μετοχών και άλλοι Τίτλοι Εκδιδόμενοι από την Ανώνυμη Εταιρεία (Άρθρα 33-55)

Τα είδη των τίτλων που μπορούν να εκδοθούν από μια Α.Ε. είναι:
α) Μετοχές,
β) Ομολογίες,
γ) Τίτλοι κτήσης μετοχών (warrants), και
δ) Ιδρυτικοί τίτλοι.
Ο κατάλογος είναι καταρχήν περιοριστικός (numerus clausus). Επιτρέπεται η έκδοση κάθε είδους τίτλου σε «κατηγορίες» (π.χ. κοινές, προνομιούχες μετοχές κλπ.), σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου και τις αποφάσεις του οργάνου που αποφασίζει για την έκδοση, ενώ επιτρέπεται (μια πρακτική γνωστή στις διεθνείς αγορές), η σύνδεση (stapling) περισσότερων τίτλων που εκδίδει η εταιρεία, ώστε να μπορούν να αποκτώνται ή και να διατίθενται μόνο από κοινού. Έτσι θα μπορούσαν να συνδεθούν π.χ. κοινές με προνομιούχες μετοχές, ομολογίες με τίτλους κτήσης μετοχών, μετοχές με ομολογίες και ούτω καθεξής.
Η διαφορά που προκύπτει από την έκδοση μετοχών σε τιμή ανώτερη του αρτίου δεν μπορεί να διατεθεί για πληρωμή μερισμάτων ή ποσοστών, μπορεί όμως: (α) να κεφαλαιοποιηθεί ή (β) να συμφηφισθεί προς απόσβεση ζημιών της εταιρίας, εκτός αν υπάρχουν αποθεματικά ή άλλα κονδύλια, τα οποία κατά τον νόμο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό των ζημιών αυτών.
Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την κοινωνία, το ενέχυρο και την επικαρπία, οι τίτλοι εκδίδονται και μεταβιβάζονται μόνο με το σύνολο των δικαιωμάτων που περιλαμβάνουν και δεν επιτρέπεται η χωριστή διάθεση ορισμένων δικαιωμάτων. Σημειώνεται ότι, όταν υπάρχουν μετοχές διαφορετικών κατηγοριών, η αρχή της ισότητας αφορά τις μετοχές της ίδιας κατηγορίας.
Οι «κατηγορίες» μετοχών είναι :
α) Οι κοινές:
Εφόσον δεν ανήκουν σε ειδικά ρυθμιζόμενη στον παρόντα νόμο κατηγορία
β) Οι προνομιούχες:
Το προνόμιο αυτό συνίσταται στη μερική ή ολική απόληψη, πριν από τις κοινές μετοχές, του διανεμόμενου μερίσματος, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του καταστατικού, και στην προνομιακή απόδοση του κεφαλαίου που καταβλήθηκε από τους κατόχους των προνομιούχων μετοχών από το προϊόν μείωσης του κεφαλαίου ή της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής τούτων στα υπέρ το άρτιο ποσά, που είχαν τυχόν καταβληθεί. Επίσης, το καταστατικό επιτρέπεται να ορίζει ότι σε περίπτωση μη διανομής μερίσματος σε μια ή περισσότερες χρήσεις, το προνόμιο υπέρ των μετοχών αφορά την προνομιακή καταβολή μερισμάτων και για τις χρήσεις κατά τις οποίες δεν έγινε διανομή μερίσματος
γ) Οι εξαγοράσιμες μετοχές:
Οι μετοχές αυτές μπορούν να εκδίδονται και ως προνομιούχες μετοχές με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η εξαγορά γίνεται με δήλωση της εταιρείας ή του μετόχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο καταστατικό, και είναι έγκυρη μόνο με καταβολή του αντιτίμου της εξαγοράς κατά τα προβλεπόμενα στο καταστατικό. Διευκρινίζεται ότι είναι δυνατή η εξαγορά εξαγοράσιμων μετοχών και με το προϊόν μείωσης κεφαλαίου. Εισάγεται επίσης η δυνατότητα έκδοσης εξαγοράσιμων

μετοχών που εξαγοράζονται με δήλωση του μετόχου. Κατά τούτο, στις εξαγοράσιμες μετοχές μπορεί να προβλέπεται δικαίωμα προαίρεσης αγοράς από την εταιρεία (callable shares) ή δικαίωμα προαίρεσης πώλησης του μετόχου (puttable shares) ή και τα δύο. Στην περίπτωση άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης πώλησης από τους μετόχους η εξαγορά είναι υποχρεωτική για την εταιρεία μόνον εφόσον υπάρχουν ποσά από την εταιρική περιουσία που μπορούν να διανεμηθούν, σύμφωνα με τα άρθρα 159 και 160, δεδομένου ότι η εταιρεία δεν μπορεί να υποχρεωθεί να αυξήσει ή να μειώσει το κεφάλαιό της, προκειμένου να ικανοποιήσει τους μετόχους των εξαγοράσιμων μετοχών. Οι εξαγοραζόμενες μετοχές υπόκεινται στο καθεστώς των ιδίων μετοχών

δ) Δεσμευμένες μετοχές :

Το καταστατικό μπορεί να επιτρέπει την έκδοση δεσμευμένων μετοχών, των οποίων η μεταβίβαση εξαρτάται από την έγκριση της εταιρείας. Την έγκριση παρέχει το διοικητικό συμβούλιο ή η γενική συνέλευση κατά τις προβλέψεις του καταστατικού. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει τους λόγους για τους οποίους επιτρέπεται η άρνηση της έγκρισης.

Το καταστατικό μπορεί να ορίσει και άλλες μορφές περιορισμών στη μεταβίβαση των μετοχών, όπως ιδίως:

α) το ανεπίτρεπτο της μεταβίβασης, αν οι μετοχές δεν προσφερθούν προηγουμένως στους λοιπούς μετόχους ή σε ορισμένους από αυτούς,

β) την υπόδειξη, εκ μέρους της εταιρείας, μετόχου ή τρίτου που θα αποκτήσει τις μετοχές, αν ο μέτοχος επιθυμεί τη μεταβίβασή τους,

γ) τον όρο ότι, προκειμένου να εγκριθεί η μεταβίβαση μετοχών σε τρίτο, ο τρίτος θα δεσμευθεί να αποκτήσει μετοχές και άλλων μετόχων, που θα προσφερθούν με τους ίδιους όρους με τους οποίους εγκρίνεται η μεταβίβαση ή και διαφορετικούς όρους, κατά τις διατάξεις του καταστατικού, ή

δ) τον όρο ότι, σε περίπτωση μεταβίβασης μετοχών από μέτοχο σε τρίτο, οι λοιποί μέτοχοι θα υποχρεούνται να μεταβιβάσουν και αυτοί στον τρίτο ποσοστό αντίστοιχο μετοχών, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού.

Το καταστατικό πρέπει να ορίζει τη διαδικασία, τους όρους και την προθεσμία, μέσα στην οποία η εταιρεία εγκρίνει τη μεταβίβαση ή προβαίνει στην υπόδειξη αγοραστή. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή, η μεταβίβαση των μετοχών είναι ελεύθερη. Οι περιορισμοί της παρούσας παραγράφου δεν επιτρέπεται να καθιστούν τη μεταβίβαση αδύνατη. Μεταβιβάσεις κατά παράβαση των διατάξεων του καταστατικού είναι άκυρες.

και

ε) Οι αποσβεσμένες μετοχές: Η γενική συνέλευση μπορεί με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία να αποφασίσει την ολική ή μερική απόσβεση του κεφαλαίου. Η απόσβεση γίνεται με καταβολή στους μετόχους του συνόλου ή μέρους της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους. Οι μέτοχοι, των οποίων οι μετοχές έχουν αποσβεστεί, διατηρούν τα δικαιώματά τους από τη μετοχική σχέση, με εξαίρεση το δικαίωμα επιστροφής της εισφοράς τους και το δικαίωμα συμμετοχής στη διανομή του ελάχιστου μερίσματος. (άρθρο 32)

22) «Τίτλος Κτήσης (Warrants)» (Άρθρα 56- 58)

Εισάγεται στο ελληνικό δίκαιο ο γνωστός διεθνώς θεσμός των warrants με αντικείμενο μετοχές, που μπορεί να επιτρέψει την άντληση χρημάτων από

επιχειρήσεις, ιδίως αναπτυσσόμενες. Οι νέοι τίτλοι παρέχουν το δικαίωμα στον κάτοχό τους να αποκτήσει μετοχές που εκδίδονται από την εταιρεία έναντι καταβολής ορισμένου ποσού κατά την άσκηση του δικαιώματος. Δεν αποκλείεται, η έκδοση τίτλων κτήσης μετοχών χωρίς (ή με συμβολικό) χρηματικό αντάλλαγμα, προκειμένου π.χ. να δοθεί κίνητρο σε ένα πρόσωπο να προβεί σε ορισμένη σημαντική συναλλαγή με την εταιρεία.
Η άσκηση του δικαιώματος κτήσης μετοχών γίνεται με μονομερή δήλωση του δικαιούχου προς την εταιρεία, έναντι καταβολής σε αυτήν ποσού, το ύψος ή ο τρόπος προσδιορισμού του οποίου έχει ορισθεί από το όργανο που αποφάσισε την έκδοση των τίτλων ή εξουσιοδοτήθηκε σχετικώς.
Για όσο χρονικό διάστημα παραμένουν σε ισχύ οι τίτλοι κτήσης μετοχών, σχηματίζεται αποθεματικό, μη δυνάμενο να διανεμηθεί, ίσο με το τυχόν ποσό του τιμήματος που καταβλήθηκε στην εταιρεία κατά την απόκτηση των τίτλων. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την άσκηση των δικαιωμάτων κτήσης μετοχών, το καταβληθέν τίμημα προσαυξάνει τον λογαριασμό από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.
Σε περίπτωση απόκτησης ιδίων τίτλων, το τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημία της εταιρείας κατά τους εφαρμοστέους λογιστικούς κανόνες με βάση την αποτίμηση των τίτλων, καταχωρίζεται στο αποθεματικό από την αποτίμηση χρεογράφων.

23) «Ομολογιακά Δάνεια» (Άρθρα 59- 74)

Πρόκειται για ενσωμάτωση του ν. 3156/2003 στο νόμο για τις ανώνυμες εταιρείες, καθώς και η αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων, ώστε οι ρυθμίσεις αφενός μεν να διευκολύνουν τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, αφετέρου δε να προσεγγίσουν τα κρατούντα στις διεθνείς αγορές.
Ομολογιακά είναι τα δάνεια που εκδίδονται μόνο από ανώνυμη εταιρία που εδρεύει στην Ελλάδα.
Το ομολογιακό δάνειο μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικά επιτρέπονται και τους εξής όρους: **α)** ότι αντί καταβολής τόκου θα αποδίδονται στους ομολογιούχους άλλες ομολογίες που εκδίδονται από την εκδότρια για το σκοπό αυτόν, **β)** ότι το ομολογιακό δάνειο δεν έχει ρητή λήξη, οπότε η εκδότρια εξοφλεί το ομολογιακό δάνειο κατά το χρόνο της επιλογής της, **γ)** ότι η υποχρέωση καταβολής τόκου ή επιστροφής του κεφαλαίου τελεί υπό αίρεση, ή ότι σε σχέση με τις μετατρέψιμες ομολογίες, ότι είναι δυνατή η κεφαλαιοποίηση και των δεδουλευμένων τόκων, **δ)** ότι οι ομολογιούχοι δανειστές θα ικανοποιούνται ύστερα από τους υπόλοιπους πιστωτές της εκδότριας ή ύστερα από ορισμένη κατηγορία πιστωτών, **ε)** ότι το ομολογιακό δάνειο είναι εξασφαλισμένο με εμπράγματες ή άλλες ασφάλειες,
Το επιτόκιο του ομολογιακού δανείου συμφωνείται ελεύθερα, χωρίς να εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις για το ανώτατο δικαιοπρακτικό επιτόκιο.
Οι μετατρέψιμες ομολογίες είναι ειδική κατηγορία ομολογιών που παρέχουν τη δυνατότητα μετατροπής τους σε μετοχές. Έτσι ο ομολογιούχος μετατρέπεται από δανειστής σε μέτοχο, γεγονός που αποτελεί για την ΑΕ μορφή κεφαλαιοποίησης χρεών.
Το όφελος για την Α.Ε από τη σύναψη ομολογιακού δανείου έγκειται στο γεγονός ότι δεν επιβαρύνεται με το κόστος διαμεσολάβησης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και συνεπώς καταβάλλει μικρότερο τόκο.

« Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 1 του αρ. 59 του ν. 4548/2018 «Ομολογιακό είναι το δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία (εκδότρια) και διαιρείται σε ομολογίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν απαίτηση ενός ή πολλών ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους όρους του δανείου. Η ανάληψη του ομολογιακού δανείου από ένα πρόσωπο ή η συγκέντρωση όλων των ομολογιών σε έναν ομολογιούχο, καθώς και η ενσωμάτωση του δανείου σε μία ομολογία δεν αίρουν το χαρακτήρα του δανείου ως ομολογιακού.»» ***(ΠΟΛ.1131/2018 Κοινοποίηση της υπ' αριθμ. 43/2018 Γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί θεμάτων ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3156/2003)***

24) «Ιδρυτικοί Τίτλοι» (Άρθρα 75- 76)

Στα άρθρα 75-76 προβλέπεται **είτε κατά την σύσταση** της εταιρείας(άρθρο 75) η έκδοση κοινών ιδρυτικών τίτλων **είτε η έκδοση εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων**(άρθρο 76).

Κατά τη σύσταση της εταιρείας μπορεί να προβλεφθεί στο καταστατικό, ότι όλοι ή μερικοί από τους ιδρυτές ή τρίτοι θα λάβουν ως ανταμοιβή για συγκεκριμένες ενέργειές τους κατά τη σύσταση της εταιρείας, αριθμό ιδρυτικών τίτλων που δεν μπορεί να υπερβεί το ένα δέκατο (1/10) του αριθμού των μετοχών που εκδίδονται. Οι τίτλοι αυτοί δεν έχουν ονομαστική αξία και δεν παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στη διοίκηση και διαχείριση της εταιρείας, ούτε στο προϊόν της εκκαθάρισης της περιουσίας της.

Κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι

Η ρύθμιση για τους κοινούς ιδρυτικούς τίτλους ακολουθεί κατά βάση την παλαιά (άρθρο 15 του κ.ν. 2190/1920), με τις εξής διαφορές [άρθρο 75]:

α) Για λόγους προστασίας του κεφαλαίου διευκρινίζεται ότι οποιαδήποτε καταβολή προς τους κατόχους ιδρυτικών τίτλων γίνεται υπό τους όρους του άρθρου 151.

β) Προβλέπεται ρητά στην παράγραφο 4 το δικαίωμα της εταιρείας να εξαγοράσει τους ιδρυτικούς τίτλους και πριν από την πάροδο της δεκαετίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο συντομότερος χρόνος προβλέπεται στο καταστατικό, κάτι το οποίο γίνεται ήδη δεκτό στη θεωρία.

γ) Τροποποιείται με την παράγραφο 4 το ανώτατο αντίτιμο έναντι του οποίου η εταιρεία δύναται να εξαγοράσει τους ιδρυτικούς τίτλους (δεκαπλάσιο, έναντι 15% του μέσου ετήσιου μερίσματος κατά την τελευταία πενταετία (έναντι τριετίας), σύμφωνα με το άρθρο 15 του κ.ν. 2190/1920).

δ) Με την παράγραφο 6 διευκρινίζεται ότι για την μεταβίβαση των ιδρυτικών τίτλων εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για τη μεταβίβαση των μετοχών.

Εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι

Είναι δυνατή κατά τη σύσταση ή κατά τη διάρκεια λειτουργίας της εταιρείας η έκδοση εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων ως αντάλλαγμα για την παροχή ορισμένων αντικειμένων σε είδος εκ μέρους μετόχων ή τρίτων.

Για την έκδοση εξαιρετικών ιδρυτικών τίτλων, σύμφωνα με το άρθρο αυτό κατά τη διάρκεια λειτουργίας της εταιρείας απαιτείται απόφαση της γενικής συνέλευσης που αποφασίζει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία και με βάση έκθεση αποτίμησης των παρεχόμενων αντικειμένων, στην οποία εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 17 και 18.

Στο άρθρο αυτό η ρύθμιση ακολουθεί επίσης κατά βάση την παλαιά (άρθρο 15 του κ.ν. 2190/1920), με τη διαφορά ότι ως προς τους όρους έκδοσης ιδρυτικών τίτλων έναντι παροχών σε είδος καταργείται ο κανόνας ότι η διάρκειά τους δεν μπορεί να υπερβαίνει την προβλεπόμενη χρήση του παραχωρούμενου αντικειμένου, κανόνας που δύσκολα μπορούσε να εφαρμοστεί σε εισφορές σε είδος αντικειμένων που δεν έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ζωής, όπως π.χ. ακίνητα, μετοχές κλπ.

25) Διοικητικό Συμβούλιο (Άρθρα 77 – 115)

Δείτε αναλυτικά στο «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1»

Τα άρθρα 77 επ. αφορούν το διοικητικό συμβούλιο της ανώνυμης εταιρείας. Το νομοσχέδιο εμμένει στον παραδοσιακό τρόπο διακυβέρνησης της Α.Ε. μέσω Δ.Σ.. Δεν θεωρήθηκε απαραίτητο να εισαχθεί δυνατότητα υιοθέτησης εναλλακτικού συστήματος διοίκησης, ιδίως κατά τη γερμανική διάκριση «εποπτικού» και «διοικητικού» οργάνου, διότι αυτό θα ήταν αντίθετο με τις ελληνικές συνήθειες και μάλλον θα περιέπιπτε εξαρχής σε αχρησία, ακριβώς όπως έχει συμβεί και αλλού (π.χ. στη Γαλλία), όπου ο νόμος, με τίμημα τη μεγάλη διόγκωση των ρυθμίσεων, προέβλεψε κατ' επιλογή το λεγόμενο «διώροφο» σύστημα. Ωστόσο, το νομοσχέδιο προβλέπει κάποιο υποκατάστατο, που είναι η δυνατότητα ορισμού «εκτελεστικής επιτροπής» (άρθρο 87 παράγραφος 4), που μπορεί να έχει ως αποστολή τη λήψη αποφάσεων για την καθημερινή διοίκηση της εταιρείας, ενώ το λοιπό Δ.Σ. μπορεί να περιορισθεί σε καθήκοντα εποπτείας. Άλλος σημαντικός νεωτερισμός είναι η πρόβλεψη μονομελούς Δ.Σ., με διορισμό ενός μόνο προσώπου για τη διοίκηση της εταιρείας.
Σε γενικές γραμμές οι ρυθμίσεις για το διοικητικό συμβούλιο ακολουθούν εκείνες του ΚΝ 2190/1920, με τις εξής τροποποιήσεις :
α) Εισάγεται ανώτατος αριθμός των μελών που μπορεί να απαρτίζουν το Δ.Σ. (15 μέλη) πέραν του κατώτατου αριθμού, που προβλέπεται ήδη (3 μέλη) [άρθρο 77].
β) Αποσαφηνίζεται το καθεστώς συνυπευθυνότητας του φυσικού προσώπου που ορίζει το νομικό πρόσωπο για την άσκηση των εξουσιών του ως μέλους του Δ.Σ., εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, με εκείνη του νομικού προσώπου που αποτελεί μέλος του Δ.Σ.
[άρθρο 77 . *4. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι μέλος του διοικητικού συμβουλίου είναι και νομικό πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή* ***το νομικό πρόσωπο υποχρεούται να ορίσει ένα φυσικό πρόσωπο*** *για την άσκηση των εξουσιών του νομικού προσώπου ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου.* ***Ο ορισμός αυτός υποβάλλεται σε δημοσιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 13. Το φυσικό πρόσωπο είναι εις ολόκληρο συνυπεύθυνο με το νομικό πρόσωπο για την εταιρική διαχείριση.*** *Παράλειψη του νομικού προσώπου να προβεί στον ορισμό φυσικού προσώπου για την άσκηση των αντιστοίχων εξουσιών εντός δέκα πέντε (15) ημερών από το διορισμό του νομικού προσώπου ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου λογίζεται ως παραίτηση του νομικού προσώπου από τη θέση του μέλους.].*
γ) Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ορισμένος μέτοχος ή μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όχι όμως πέραν των δύο πέμπτων (2/5) [από 1/3, που ήταν] του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών. **[άρθρο 78].**

δ) Ρυθμίζεται το ελλιπές διοικητικό συμβούλιο, εκείνο δηλ. που λόγω θανάτου, παραίτησης κλπ. μέλους του ή μελών του βρίσκεται με λιγότερα μέλη από τον κανονικό αριθμό. Παρέχονται οι δυνατότητες που παρέχει και ο κ.ν. 2190/1920, με την εξής όμως διαφορά: Ότι εφόσον η εκλογή μελών του Δ.Σ. σε αντικατάσταση παραιτηθέντων κλπ. αποτελεί καθολική πλέον πρακτική, οι δυνατότητες αναπλήρωσης κ.λπ. θα μπορούν να ισχύουν και χωρίς την προϋπόθεση πρόβλεψής τους από το καταστατικό.

[άρθρο 82. *Ελλιπές διοικητικό συμβούλιο : 1. Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου,* ***το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να εκλέγει μέλη αυτού σε αντικατάσταση των μελών που εξέλιπαν****. Η εκλογή αυτή επιτρέπεται εφόσον η αναπλήρωση των παραπάνω μελών δεν είναι εφικτή από αναπληρωματικά μέλη, που έχουν εκλεγεί από τη γενική συνέλευση ή διοριστεί από μέτοχο ή μετόχους, σύμφωνα με το άρθρο 81. Η εκλογή από το διοικητικό συμβούλιο γίνεται με απόφαση των απομενόντων μελών, αν είναι τουλάχιστον τρία (3), και ισχύει για το υπόλοιπο της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται.* ***Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται σε δημοσιότητα και ανακοινώνεται από το διοικητικό συμβούλιο στην αμέσως προσεχή γενική συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες, ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη.***

2. *Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι, σε περίπτωση παραίτησης, θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν τη διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρείας και χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, σύμφωνα με την παράγραφο 1, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών, όπως είχαν πριν από την επέλευση των παραπάνω γεγονότων. Σε κάθε περίπτωση τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών (3).*

3. *Τα απομένοντα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, μπορούν να προβούν σε σύγκληση γενικής συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.].*

ε) Η μέγιστη διάρκεια θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται στο καταστατικό, δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει τα έξι (6) έτη. **[άρθρο 85].**

στ) Προβλέπει τη δυνατότητα της Γ.Σ. να αποφασίζει **τμηματική ανανέωση του Δ.Σ.** («staggered board»). Μπορεί για παράδειγμα να προβλέπεται στο καταστατικό ότι το Δ.Σ. ανανεώνεται κατά ένα ποσοστό ή κατά ένα αριθμό μελών ανά διετία. Εννοείται ότι η δυνατότητα αυτή δεν εμποδίζει τη Γ.Σ. να ανακαλεί, όποτε το επιθυμεί ή το κρίνει σκόπιμο, το Δ.Σ. εν όλω ή εν μέρει, στην περίπτωση αυτή όμως θα πρέπει ο αντικαταστάτης να εντάσσεται στο χρόνο θητείας του ανακληθέντος. **[άρθρο 85].**

ζ) Αποσαφηνίζονται οι προϋποθέσεις νομιμοποίησης των εκπροσώπων της εταιρείας. Η ουσία του άρθρου είναι η νομοθετική επανάληψη του άρθρου τρίτου παρ. 12 του ν. 4156/2013, **για το μη αναγκαίο της εταιρικής σφραγίδας**. Ο ν. 4156/2013 όμως στην πράξη δεν τηρείται πάντοτε και κρίνεται σκόπιμο η διάταξη να επαναληφθεί. **[άρθρο 88].**

η) Επαναλαμβάνει με επουσιώδεις διαφοροποιήσεις τις προϊσχύσασες ρυθμίσεις για τον τόπο συνεδρίασης του Δ.Σ. και τη δυνατότητα συνεδρίασης με **τηλεδιάσκεψη**. **[άρθρο 90].**
θ) Οι ρυθμίσεις που εισήχθησαν με τον ν. 3604/2007 αναφορικά με τη **δυνατότητα πρακτικών «διά περιφοράς»** ενισχύονται με το άρθρο 94, προκειμένου να είναι δυνατή η λήψη απόφασης και στην περίπτωση που όλα τα μέλη του Δ.Σ. ή οι αντιπρόσωποί τους συμφωνούν να αποτυπωθεί πλειοψηφική τους απόφαση σε πρακτικό χωρίς συνεδρίαση. Προβλέπεται επίσης η υποχρέωση καταχώρισης του εν λόγω πρακτικού στο βιβλίο πρακτικών. Η αντικατάσταση των υπογραφών με ηλεκτρονικά μέσα προϋποθέτει ειδική προς τούτο πρόβλεψη του καταστατικού. **(άρθρο 94)].**
ι) Το μέλος του Δ.Σ., θα οφείλει να αποκαλύπτει και συγκρούσεις συμφερόντων της εταιρείας με τα συμφέροντα της συζύγου του ή των τέκνων του ή εταιρείας που ελέγχει, εφόσον λαμβάνει γνώση αυτών και στερείται του δικαιώματος ψήφου επί θεμάτων, στα οποία υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων της εταιρείας με εκείνα του ιδίου ή των προσώπων με τα οποία συνδέεται με σχέση υπαγόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 99 (συγγενείς, ελεγχόμενες εταιρείας κλπ.). Μη ουσιώδεις ή απόμακρες συγκρούσεις συμφερόντων δεν δικαιολογούν πάντως αποχή του από την ψηφοφορία. Ρυθμίζεται επίσης το ενδεχόμενο κάποια απόφαση να μην μπορεί να ληφθεί λόγω της υποχρέωσης αποχής περισσότερων μελών του Δ.Σ., ώστε τα υπόλοιπα να μην σχηματίζουν απαρτία, οπότε το ζήτημα πρέπει να παραπέμπεται στη Γ.Σ. μετά από πρωτοβουλία των λοιπών μελών. **(άρθρο 97)**
Δηλαδή : Η σύγκρουση συμφερόντων οδηγεί σε στέρηση του δικαιώματος ψήφου, και οι αποφάσεις του ΔΣ λαμβάνονται από τα υπόλοιπα μέλη (άρθρο 97 § 3).

26) Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου - Πράξεις Ανταγωνισμού (Άρθρο 98)

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 98 διευρύνθηκε η δυνατότητα να επιτρέπονται πράξεις ανταγωνισμού όχι μόνο με απόφαση της γενικής συνέλευσης, αλλά και με το καταστατικό. Κατά τα λοιπά, το άρθρο αυτό δεν επιφέρει αλλαγές σε σχέση με το άρθρο 23 του κ.ν. 2190/1920.

27) Συναλλαγές της Εταιρείας με Συνδεδεμένα Πρόσωπα (Άρθρα 99 - 101)

Προσοχή :
Τα άρθρα 99 έως 101 *[Άρθρο 99. Διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (Άρθρο 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ) Άρθρο 100. Χορήγηση άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος (Άρθρο 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)]* εφαρμόζονται σε συμβάσεις που συνάπτονται από την ημερομηνία 1η Ιανουαρίου 2019 και μετά.
(Άρθρο 187. Μεταβατικές διατάξεις)

(1) Απαίτηση λήψης άδειας – «Συνδεδεμένα» μέρη

Απαγορεύεται και είναι άκυρη η σύναψη οποιωνδήποτε συμβάσεων της εταιρείας με τα κατωτέρω πρόσωπα, καθώς και η παροχή ασφαλειών και εγγυήσεων προς τρίτους υπέρ των προσώπων αυτών, **χωρίς ειδική άδεια** *[Εξαιρούνται από την εφαρμογή της παραγράφου 1 συναλλαγές, ως προς τις οποίες ο νόμος προϋποθέτει έγκριση από τη γενική συνέλευση, εφόσον οι σχετικές νομοθετικές διατάξεις αντιμετωπίζουν ειδικώς και προστατεύουν επαρκώς τη δίκαιη μεταχείριση όλων των μετόχων, των συμφερόντων της εταιρείας και των μετόχων που δεν αποτελούν συνδεδεμένα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας.]* παρεχόμενη με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή, με τους όρους του άρθρου 100 *[Χορήγηση άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος (Άρθρο 9γ της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)]* , της γενικής συνέλευσης των μετόχων:

(α) Επί εταιρειών με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, τα πρόσωπα που ορίζονται ως συνδεδεμένα με αυτήν κατά το **Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24**, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από αυτά, σύμφωνα με το **Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 27.**

(β) Ως προς τις λοιπές εταιρείες,

[1] τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου,

[2] τα πρόσωπα που ελέγχουν την εταιρεία**,**

[3] τα στενά μέλη οικογένειας των προσώπων αυτών, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Α΄ του ν. 4308/2014, *[**Στενό μέλος οικογένειας (close family member):** Στενό μέλος οικογένειας ενός προσώπου είναι εκείνο το μέλος της οικογένειάς του, που μπορεί να αναμένεται ότι επηρεάζει, ή επηρεάζεται από το πρόσωπο αυτό κατά την ενασχόλησή τους με την οντότητα. Στην έννοια του στενού μέλους οικογένειας περιλαμβάνονται: **α)** Ο(η) σύζυγος ή ο(η) σύντροφος με τον(την) οποίο(α) συγκατοικεί το πρόσωπο. **β)** Τα εξαρτώμενα μέλη, συμπεριλαμβανομένων ανιόντων ή κατιόντων συγγενών, του προσώπου ή του(της) συζύγου του(της) ή του(της) συντρόφου του(της), με τον(την) οποίο(α) συγκατοικεί το πρόσωπο.]* καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από τους παραπάνω.

*Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο θεωρείται ότι ελέγχει την εταιρεία, **αν συντρέχει μια από τις περιπτώσεις του άρθρου 32** «Προϋποθέσεις υποχρεωτικής ενοποίησης» του ν. 4308/2014.*

2) Μια μητρική οντότητα συντάσσει ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την ίδια και κάθε άλλη οντότητα, εάν για την εν λόγω μητρική οντότητα ισχύει οποιοδήποτε από τα παρακάτω α΄ έως ε΄:

***α) Έχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων**, εταίρων ή μελών της άλλης οντότητας (θυγατρική οντότητα).*

***β) Έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών** του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου της άλλης οντότητας (θυγατρική οντότητα) και είναι ταυτόχρονα μέτοχος, εταίρος ή μέλος αυτής της οντότητας.*

***γ) Έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή στην άλλη οντότητα** (θυγατρική οντότητα), της οποίας είναι μέτοχος, εταίρος ή μέλος, είτε βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με την οντότητα αυτή είτε βάσει πρόβλεψης του ιδρυτικού εγγράφου ή του καταστατικού της.*

δ) Είναι μέτοχος, εταίρος ή μέλος της άλλης οντότητας και είτε:

δ1) ελέγχει από μόνη της, δυνάμει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους, εταίρους ή μέλη της οντότητας αυτής (θυγατρική οντότητα), την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων, εταίρων ή μελών της είτε
δ2) ισχύουν αθροιστικά οι κατωτέρω προυποθέσεις:
δ2.1) Η πλειοψηφία των μελών των διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων της οντότητας αυτής (θυγατρικής οντότητας) που είχαν τη διοίκηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου, καθώς και κατά την προηγούμενη περίοδο και μέχρι την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, έχει διοριστεί μόνο ως αποτέλεσμα της άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου αυτής.
δ2.2) Τα δικαιώματα ψήφου που κατέχονται από τη μητρική οντότητα αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 20% των συνολικών δικαιωμάτων ψήφου στη θυγατρική οντότητα.
δ2.3) Κανένα τρίτο μέρος δεν έχει τα δικαιώματα που αναφέρονται στα σημεία α΄, β΄ ή γ΄ της παρούσας παραγράφου, αναφορικά με αυτή την οντότητα (θυγατρική οντότητα).
ε) Έχει την εξουσία να ασκεί ή πράγματι ασκεί κυριαρχική επιρροή ή έλεγχο στην άλλη οντότητα (θυγατρική οντότητα).

(γ) Τα πρόσωπα, ως προς τα οποία έχει επεκταθεί με **καταστατική πρόβλεψη** η εφαρμογή του παρόντος άρθρου και των άρθρων 100 και 101 και, ιδίως, τους **γενικούς διευθυντές και τους διευθυντές της εταιρείας**., καθώς και η παροχή ασφαλειών και εγγυήσεων προς τρίτους υπέρ των προσώπων αυτών, χωρίς ειδική άδεια παρεχόμενη με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή, με τους όρους του άρθρου 100, της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

(2) Υποκείμενες συναλλακτικές σχέσεις - Εξαιρέσεις

Το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων διαλαμβάνει κατ' αρχήν το σύνολο των συναλλακτικών σχέσεων μεταξύ της εταιρείας και των συνδεδεμένων με αυτήν προσώπων. Με τη νέα ρύθμιση δεν υπάρχει πλέον η διάκριση μεταξύ δανειακών και πιστωτικών συμβάσεων, από τη μία μεριά, και «άλλων συμβάσεων», από την άλλη, αλλά όλες οι συμβάσεις υπάγονται σε ενιαίο καθεστώς, όπως επιτάσσει και η Οδηγία.

Από το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων εξαιρούνται (παρ. 3) :

(α) Πράξεις που δεν εξέρχονται των ορίων των τρεχουσών συναλλαγών της εταιρείας. Ως τρέχουσες συναλλαγές νοούνται εκείνες, που είναι συνήθεις σε σχέση με τις εργασίες και το αντικείμενο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας, ως προς το είδος και το μέγεθός τους και συνάπτονται με τους συνήθεις όρους της αγοράς. Επί εταιρείας με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, το διοικητικό συμβούλιο θεσπίζει εσωτερική διαδικασία για την περιοδική αξιολόγηση του κατά πόσον πληρούνται οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Τεκμαίρεται ότι σύμβαση της εταιρείας,δεν είναι συνήθης ως προς το μέγεθός της, αν η αξία της αποτιμάται τουλάχιστον σε δέκα τοις εκατόν (10%) του ενεργητικού της εταιρείας, σύμφωνα με τον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό και, αν τέτοιος δεν υπάρχει, σύμφωνα με ισολογισμό που συντάσσεται προς το σκοπό αυτό. Για τον υπολογισμό του ανωτέρω ποσοτικού ορίου λαμβάνονται υπόψη στο σύνολό τους αθροιστικά οι συναλλαγές που ολοκληρώθηκαν με το συνδεδεμένο μέρος ή άλλο πρόσωπο άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενο από αυτό, κατά το ίδιο οικονομικό έτος.

(β) Συμβάσεις που αφορούν τις αποδοχές των μελών του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, του γενικού διευθυντή και του τυχόν αναπληρωτή του, καθώς και των διοικητικών στελεχών της, αφού ως προς τα πρόσωπα αυτά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 109 έως 114 για τις *αμοιβές* ***[Δείτε κατωτέρω] .***
(γ) Συμβάσεις που συνήφθησαν από πιστωτικά ιδρύματα βάσει μέτρων που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της σταθερότητάς τους, κατόπιν έγκρισης της αρμόδιας αρχής που είναι υπεύθυνη για την προληπτική εποπτεία.
(δ) Συμβάσεις της εταιρείας με τους μετόχους της, εφόσον η δυνατότητα κατάρτισης προσφέρεται σε όλους τους μετόχους της εταιρείας, με τους ίδιους όρους, και διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των μετόχων και η προστασία των συμφερόντων της εταιρείας.
(ε) Συμβάσεις της εταιρείας με εκατό τοις εκατό (100%) θυγατρική της ή θυγατρική, στην οποία δεν μετέχει κανένα πρόσωπο συνδεδεμένο, ή συμβάσεις παροχής ασφαλειών ή εγγυήσεων υπέρ αυτών.
(στ) Συμβάσεις της εταιρείας με θυγατρική ή ασφάλειες ή εγγυήσεις υπέρ θυγατρικής, οι οποίες συνάπτονται ή παρέχονται προς το συμφέρον της εταιρείας, της θυγατρικής της και των μετόχων τους που δεν είναι συνδεδεμένα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας, ή από τις οποίες δεν κινδυνεύουν τα συμφέροντα τούτων. Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται έκθεση από τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 101, η οποία αξιολογεί κατά πόσον υπάρχει επαρκής προστασία των συμφερόντων αυτών. Αναφορά στο περιεχόμενο της έκθεσης γίνεται στο Προσάρτημα, σύμφωνα με την παράγραφο 31 του άρθρου 29 του ν. 4308/2014. Τα προηγούμενα εδάφια δεν εφαρμόζονται σε εταιρείες με μετοχές μη εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά.
(ζ) Συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19. ***[Μεταγενέστερη απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού].***

(3) Προϋποθέσεις για την έγκυρη χορήγηση άδειας από την εταιρεία προς κατάρτιση συναλλαγών με συνδεδεμένα πρόσωπα (άρθρο 100).

Αυτές συνίστανται (σωρευτικώς):
(α) στη χορήγηση άδειας από το αρμόδιο εταιρικό όργανο,
(β) στην κατάρτιση έκθεσης αξιολόγησης (fairness opinion) **προκειμένου για εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά** και
γ) στην τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας. [*Η ανακοίνωση περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον πληροφορίες:* ***(α)*** *ως προς τη φύση της σχέσης της εταιρείας με το συνδεδεμένο μέρος,* ***(β)*** *την ημερομηνία και την αξία της συναλλαγής,* ***(γ)*** *κάθε άλλη πληροφορία που είναι αναγκαία για να αξιολογηθεί κατά πόσον η συναλλαγή είναι δίκαιη και εύλογη για την εταιρεία και τα πρόσωπα που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας.]*
Ως προς το αρμόδιο εταιρικό όργανο, η παράγραφος 1 προβλέπει ότι η σχετική άδεια χορηγείται κατ' αρχήν από το Δ.Σ. και έχει διάρκεια ισχύος έξι (6) μήνες ή ένα (1) έτος, επί επαναλαμβανόμενων συμβάσεων με το ίδιο πρόσωπο. Η νέα ρύθμιση διαφοροποιείται από το προϊσχύσαν άρθρο 23α του κ.ν. 2190/1920, σύμφωνα με το οποίο η χορήγηση άδειας επαφίετο αποκλειστικά στη γενική συνέλευση. Αυτό δεν σημαίνει εντούτοις ότι αποκλείεται οποιαδήποτε συμμετοχή της γενικής συνέλευσης στην διαδικασία αδειοδότησης της συναλλαγής της εταιρείας με συνδεδεμένα πρόσωπα.

[Δικαίωμα μειοψηφίας]

Η παράγραφος 3 διαφυλάσσει συναφώς τη δυνατότητα να παραπεμφθεί το θέμα στη Γ.Σ., αν ζητήσει αυτό μειοψηφία του 5% του μετοχικού κεφαλαίου εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της χορήγησης άδειας από το Δ.Σ. ή όταν η λήψη απόφασης από το τελευταίο είναι αδύνατη, π.χ. λόγω σύγκρουσης συμφερόντων των περισσότερων μελών του (παράγραφος 3 του άρθρου 97). Παρέχεται μάλιστα η δυνατότητα καταστατικής πρόβλεψης ότι το δικαίωμα αυτό το έχει μικρότερη μειοψηφία, όχι κατώτερη του 1%.
Η παράγραφος 4 συμπληρώνει με τη σειρά της το περιεχόμενο της παραγράφου 3 ρυθμίζοντας την περίπτωση κατά την οποία το Δ.Σ. προέβη στη σύναψη της σύμβασης με συνδεδεμένο πρόσωπο χωρίς να λάβει προηγουμένως την άδεια της Γ.Σ. για τη συγκεκριμένη συναλλαγή (π.χ. πριν από την παρέλευση της δεκαήμερης προθεσμίας της παραγράφου 3 ή μετά την παρέλευση της δεκαήμερης προθεσμίας και πριν από τη συνεδρίαση της Γ.Σ.). Στην περίπτωση αυτή, η χορήγηση της άδειας με μεταγενέστερη απόφαση της γενικής συνέλευσης ματαιώνεται, εάν αντιταχθεί σε αυτήν το 1/20 του εκπροσωπούμενου στη σχετική συνέλευση μετοχικού κεφαλαίου (και εδώ το καταστατικό μπορεί να μειώσει το ποσοστό μέχρι το 1%). Η παράγραφος 5 αναφέρεται στη διαδικασία χορήγησης της άδειας από τη γενική συνέλευση και εισάγει τον περιορισμό ότι η απόφαση για την χορήγηση άδειας λαμβάνεται άνευ συμμετοχής του ενδιαφερόμενου μετόχου, δηλαδή του μετόχου τον οποίον αφορά η συναλλαγή. Η συγκεκριμένη πρόβλεψη συνάδει με το άρθρο 9γ παρ. 4 ης Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, όπως αυτό εισήχθη δυνάμει της Οδηγίας 2017/828/ΕΕ. Τέλος, η παράγραφος 6 αναφέρεται στο ενδεχόμενο της τροποποίησης της καταρτισθείσας συναλλαγής με το συνδεδεμένο πρόσωπο και καθορίζει συναφώς το αρμόδιο για τη χορήγηση άδειας στην περίπτωση αυτή εταιρικό όργανο.

[Έκθεση αξιολόγησης (fairness opinion)]

Η διάταξη του άρθρου 101 αναφέρεται στην έκθεση αξιολόγησης (fairness opinion)) με αντικείμενο τον δίκαιο και εύλογο χαρακτήρα της συναλλαγής της εταιρείας με το συνδεδεμένο πρόσωπο και στη δημοσιότητα των συναλλαγών αυτών της εταιρείας. Η νέα ρύθμιση διαφοροποιείται από εκείνη του άρθρου 23α του κ.ν. 2190/1920, υπό την έννοια ότι: **α)** καθιστά (για τις εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά) υποχρεωτική την λήψη έκθεσης αξιολόγησης και **β)** προβλέπει γενικευμένη δημοσιότητα της απόφασης του Δ.Σ. ή, κατά περίπτωση, της γενικής συνέλευσης που χορηγεί άδεια για την κατάρτιση μίας τέτοιας συναλλαγής.

Προσοχή :

Σύμφωνα με το άρθρο 100, παρ. 5, «Στην περίπτωση που η συναλλαγή αφορά μέτοχο της εταιρείας, ο συγκεκριμένος μέτοχος δεν μετέχει στην ψηφοφορία της γενικής συνέλευσης και δεν υπολογίζεται για το σχηματισμό της απαρτίας και της πλειοψηφίας. Ομοίως δεν μετέχουν στην ψηφοφορία άλλοι μέτοχοι, με τους οποίους ο αντισυμβαλλόμενος συνδέεται με σχέση υπαγόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 99.

Η παρούσα δεν εφαρμόζεται: (α) σε εταιρίες με μετοχές μη εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά και (β) επί εταιριών με εισηγμένες μετοχές, αν η άδεια του διοικητικού συμβουλίου σύμφωνα με την παράγραφο 1 δόθηκε με τη συμφωνία της πλειοψηφίας των ανεξάρτητων μελών τούτου. Σε κάθε περίπτωση η χορήγηση

της άδειας από τη γενική συνέλευση ματαιώνεται, αν αντιταχθούν σε αυτήν μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα τρίτο (1/3) του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση κεφαλαίου».

Τα δύο τελευταία εδάφια, τέθηκαν όπως προστέθηκαν με την παράγραφο 7 του άρθρου 49 του ν. 4587/2018 (ΦΕΚ Α' 218/24-12-2018) και ισχύουν από 01/01/2019, σύμφωνα με την παράγραφο 16 του ιδίου άρθρου 49.

Δηλαδή στην περίπτωση που η συναλλαγή αφορά μέτοχο της εταιρίας και το ζήτημα έχει αχθεί ενώπιον της ΓΣ, ο συγκεκριμένος μέτοχος δεν μπορεί να μετάσχει στην ψηφοφορία, έτσι ώστε να μη ματαιωθεί ο σκοπός του νόμου και ο ενδιαφερόμενος μέτοχος εγκρίνει την (ύποπτη) συναλλαγή με τη δική του ψήφο. Πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 23α ΚΝ 2190/1920 δεν περιείχε απαγόρευση συμμετοχής στην ψηφοφορία της ΓΣ του ενδιαφερόμενου μετόχου.

Επίσης :

«8. Φυσικό πρόσωπο, το οποίο κατέχει μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά και το οποίο είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εν λόγω εταιρείας, δεν μετέχει στην ψηφοφορία της γενικής συνέλευσης και δεν υπολογίζεται για τον σχηματισμό της απαρτίας και της πλειοψηφίας, όταν η γενική συνέλευση αποφασίζει την ανάθεση του υποχρεωτικού ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σε ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή σε ελεγκτική εταιρία. **Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται όταν η πλειοψηφία των ανεξάρτητων μελών του διοικητικού συμβουλίου δηλώσει ότι συμφωνεί με την ανάθεση του ελέγχου στα προτεινόμενα πρόσωπα.»** ***(άρθρο 124, παρ. 8, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4587/2018)***

Υπενθύμιση υποχρεώσεων σχετικά με τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές

« Ν. 4174/2013, Άρθρο 21. Φάκελος Τεκμηρίωσης : 1. Για τις μεταξύ τους συναλλαγές που εμπίπτουν στο άρθρο 50 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος [1. Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) ή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή των ίσων αποστάσεων) περιλαμβάνονται στα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.] , καθώς και τη μεταξύ τους μεταφορά λειτουργιών του άρθρου 51 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, τα συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια της περίπτωσης ζ' του άρθρου 2 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, υποχρεούνται να τηρούν Φάκελο Τεκμηρίωσης. Φάκελο Τεκμηρίωσης υποχρεούνται να τηρούν και οι μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, για τις παραπάνω συναλλαγές τους με το κεντρικό ή με τα συνδεδεμένα πρόσωπα του κεντρικού τους στην αλλοδαπή, καθώς και τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες για τις παραπάνω συναλλαγές τους με μόνιμες εγκαταστάσεις που διατηρούν στην αλλοδαπή.

2. Οι υπόχρεοι της παραγράφου 1 απαλλάσσονται από την υποχρέωση τήρησης Φακέλου Τεκμηρίωσης, εφόσον: **α)** οι παραπάνω συναλλαγές ή μεταφορά λειτουργιών ανέρχονται μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος και αθροιστικώς, όταν ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου δεν υπερβαίνει τα πέντε (5)

εκατομμύρια ευρώ ανά φορολογικό έτος, ή **β)** οι παραπάνω συναλλαγές ή μεταφορά λειτουργιών ανέρχονται μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος και αθροιστικώς, όταν ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τα πέντε (5) εκατομμύρια ευρώ ανά φορολογικό έτος. **3.** Ο Φάκελος Τεκμηρίωσης, που αποτελείται κατά περίπτωση από το Βασικό Φάκελο Τεκμηρίωσης και τον Ελληνικό Φάκελο Τεκμηρίωσης, καταρτίζεται έως τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και συνοδεύεται από Συνοπτικό Πίνακα Πληροφοριών, ο οποίος υποβάλλεται ηλεκτρονικά στη Φορολογική Διοίκηση μέσα στην ίδια προθεσμία. ……»

28) Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρα 109-114)

Προσοχή :
Τα άρθρα 109 έως 112 [ΑΜΟΙΒΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ] εφαρμόζονται στις αμοιβές που αντιστοιχούν στις χρήσεις που αρχίζουν μετά τις 31.12.2018.
(Αρθρο 187. Μεταβατικές διατάξεις)

Με τα άρθρα 109 επ. αναμορφώνεται το καθεστώς αμοιβών του Δ.Σ.
Προσοχή : Το άρθρο 109 περιέχει διατάξεις που αφορούν όλες τις εταιρίες, εισηγμένες ή μη, ενώ τα άρθρα 110-112 αφορούν μόνο τις εισηγμένες. [Άρθρο 110. Πολιτική αποδοχών (Άρθρο 9α της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ) **Αρθρο 111.** Περιεχόμενο της πολιτικής αποδοχών (Άρθρο 9α της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ) **Άρθρο 112**. Έκθεση αποδοχών (Άρθρο 9β της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)]
Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να λάβουν αμοιβή ή άλλες παροχές, σύμφωνα με το νόμο και τα οριζόμενα στο καταστατικό και, κατά περίπτωση, την πολιτική αποδοχών της εταιρείας.
Αμοιβή ή παροχή που χορηγείται σε μέλος του διοικητικού συμβουλίου και **δεν ρυθμίζεται στο νόμο και το καταστατικό** βαρύνει την εταιρεία, μόνο αν εγκριθεί με ειδική απόφαση της γενικής συνέλευσης, με την επιφύλαξη των οριζομένων στα άρθρα 110 έως 112.
Αμοιβή συνιστάμενη σε συμμετοχή στα κέρδη της χρήσεως παρέχεται μόνον αν αυτό προβλέπεται στο καταστατικό. Το ύψος της ανωτέρω αμοιβής προσδιορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία αποφασίζει με απλή απαρτία και πλειοψηφία. Αμοιβή χορηγούμενη από τα κέρδη της χρήσεως λαμβάνεται από το υπόλοιπο των καθαρών κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση των νόμιμων κρατήσεων για τακτικό αποθεματικό και τη διανομή του ελάχιστου μερίσματος υπέρ των μετόχων. Επί εταιρειών με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά η παρούσα παράγραφος ισχύει με την επιφύλαξη των οριζομένων στα άρθρα 110 και 111.
Αμοιβή σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου για υπηρεσίες προς την εταιρεία βάσει ειδικής σχέσης, όπως ενδεικτικώς, από σύμβαση εργασίας, έργου ή εντολής καταβάλλεται με τις προϋποθέσεις των άρθρων 99 έως 101.
Η γενική συνέλευση μπορεί να επιτρέψει προκαταβολή αμοιβής για το χρονικό διάστημα μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση. Η προκαταβολή της

αμοιβής τελεί υπό την αίρεση της έγκρισής της από την επόμενη τακτική γενική συνέλευση.
Η παράγραφος 1 του άρθρου 109 ορίζει το γενικό πλαίσιο χορήγησης αμοιβών ή άλλων παροχών στα μέλη του Δ.Σ. Η παράγραφος 2 ορίζει τις προϋποθέσεις για την χορήγηση αμοιβής στα μέλη του Δ.Σ., συνιστάμενης σε συμμετοχή στα κέρδη της χρήσης. Η παράγραφος 3 αναφέρεται σε αμοιβές σε μέλη του Δ.Σ. για υπηρεσίες προς την εταιρεία βάσει ειδικής σχέσεως. Τέτοιου είδους αμοιβές καταβάλλονται υπό τους όρους του άρθρου 99. Οι διατάξεις των άρθρων 109 επ. (όπως άλλωστε και εκείνες του άρθρου 99) δεν ισχύουν προκειμένου περί αποζημιώσεων και δαπανών που καταβάλλονται δυνάμει κατά νόμο εγκεκριμένης, όπου απαιτείται, έννομης σχέσης (π.χ. δαπάνες στο πλαίσιο εργασίας ή εντολής) ή/και προβλέπονται εκ του νόμου (π.χ. ΑΚ 723), όπως άλλωστε ισχύει και σήμερα, κατά πάγια θέση της νομολογίας. Η παράγραφος 4 ρυθμίζει το ζήτημα της προκαταβολής αμοιβών στα μέλη του Δ.Σ. Τέλος, η παράγραφος 5 ρυθμίζει τη **διαδικασία του δικαστικού ελέγχου του υπέρογκου της αμοιβής ή παροχής που καταβλήθηκε ή αποφασίσθηκε να καταβληθεί σε συγκεκριμένο μέλος του Δ.Σ.** *«αμοιβή ή παροχή που καταβλήθηκε ή αποφασίστηκε να καταβληθεί σε συγκεκριμένο μέλος του διοικητικού συμβουλίου κατά τα ανωτέρω, μπορεί να μειωθεί από το δικαστήριο αν, με τις υφιστάμενες συνθήκες, είναι κατά εύλογη κρίση υπέρογκη και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα δέκατο (1/10) του κεφαλαίου. Η αίτηση προς το δικαστήριο υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έγκριση της γενικής συνέλευσης από μετόχους που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του μετοχικού κεφαλαίου και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή. Το δικαστήριο εκδικάζει την ανωτέρω αίτηση κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας και αποφαίνεται λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες του συμβούλου, τις προσπάθειες που έχει καταβάλει, το επίπεδο αντίστοιχων αμοιβών των συμβούλων σε άλλες παρόμοιες εταιρείες, και την κατάσταση, την απόδοση και τις προοπτικές της εταιρείας.»*
Δηλαδή :

ΕΙΔΟΣ ΑΜΟΙΒΗΣ Ή ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ και ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ "ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ"	**ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΟ**
Αμοιβή ή άλλες παροχές, σύμφωνα με το νόμο και τα οριζόμενα στο καταστατικό και, κατά περίπτωση, την πολιτική αποδοχών της εταιρείας	Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 117)
Αμοιβή ή παροχή που χορηγείται σε μέλος του διοικητικού συμβουλίου και δεν ρυθμίζεται στο νόμο και το καταστατικό	Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 117)
Αμοιβή συνιστάμενη σε συμμετοχή στα κέρδη της χρήσεως	Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 117) - Μόνο αν αυτό προβλέπεται στο καταστατικό
Αμοιβή σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου για υπηρεσίες προς την εταιρεία βάσει ειδικής σχέσης, όπως	Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 117) -Καταβάλλεται με τις

ενδεικτικώς, από σύμβαση εργασίας, έργου ή εντολής	προϋποθέσεις των άρθρων 99 έως 101.
Προκαταβολή αμοιβής για το χρονικό διάστημα μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση	Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 117)
Αποζημιώσεις και δαπάνες που καταβάλλονται δυνάμει κατά νόμο εγκεκριμένης, όπου απαιτείται, έννομης σχέσης (π.χ. δαπάνες στο πλαίσιο εργασίας ή εντολής) ή/και προβλέπονται εκ του νόμου (π.χ. ΑΚ 723),	Οι διατάξεις των άρθρων 109 επ. (όπως άλλωστε και εκείνες του άρθρου 99) δεν ισχύουν όπως άλλωστε ισχύει και σήμερα, κατά πάγια θέση της νομολογίας. (Αιτιολογική)
Συμβάσεις της εταιρείας με ''Συνδεδεμένα πρόσωπα''	Ειδική άδεια παρεχόμενη με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή, με τους όρους του άρθρου 100, της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

29) Μονομελές Διοικητικό Όργανο («Μονοπρόσωπο Δ.Σ ») - (Άρθρο 115)

Το Δ.Σ., που καταρχήν πρέπει να είναι τουλάχιστον τριμελές, μπορεί εφεξής για τις «**μικρές» και «πολύ μικρές» εταιρείας** να είναι και μονομελές.
Αντί διοικητικού συμβουλίου, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει το διορισμό μονομελούς διοικητικού οργάνου (σύμβουλος-διαχειριστής), εκλεγόμενου από τη γενική συνέλευση. Ο σύμβουλος-διαχειριστής είναι πάντοτε φυσικό πρόσωπο. **[*δεν εφαρμόζεται στις μεγάλες και μεσαίες εταιρείες, ούτε σε εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά.]***

Επισήμανση:

Η θέσπιση του μονομελούς διοικητικού συμβουλίου για τις μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες, μπορεί να επιφέρει σημαντική μείωση των ασφαλιστικών επιβαρύνσεων για τις «οικογενειακές» Α.Ε., καθώς υπόχρεοι σε ασφάλιση είναι τα μέλη του Δ.Σ. οι οποίοι είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον .

30) «Εκτελεστική Επιτροπή» (Άρθρο 87)

Με διάταξη του καταστατικού ή με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον το καταστατικό το επιτρέπει, μπορεί επίσης να συγκροτείται εκτελεστική επιτροπή και να ανατίθενται σ' αυτήν ορισμένες εξουσίες ή καθήκοντα του διοικητικού συμβουλίου

31) Γενική Συνέλευση (Άρθρα 116 - 140)

Η Γ.Σ είναι «το ανώτατο όργανο της εταιρίας».

α) Τρόποι Διενέργειας Γ.Σ

Το άρθρο 118 παρουσιάζει τους τρόπους με τους οποίους οι μέτοχοι λαμβάνουν αποφάσεις. **Εκτός από την απόφαση σε συνεδρίαση της Γ.Σ. και το πρακτικό «διά**

περιφοράς», εισάγεται τρίτη δυνατότητα λήψης αποφάσεων από τη γενική συνέλευση, δηλ. η διαδικασία Γ.Σ. χωρίς συνεδρίαση. Δηλαδή :
(1) Η «κλασική » ΓΣ,
(2) πρακτικό «δια περιφοράς», που συντάσσεται και υπογράφεται σύμφωνα με το άρθρο 136. [Διατηρείται η δυνατότητα που προβλεπόταν για τη σύνταξη πρακτικού «διά περιφοράς» με ισχύ απόφασης. Προστίθεται όμως ότι δεν απαιτείται ομόφωνη απόφαση, αλλά σύμπραξη όλων των μετόχων, που συμφωνούν να ληφθεί η απόφαση με τον τρόπο αυτό, ενώ επιτρέπεται ρητά οι υπογραφές των μετόχων ή των αντιπροσώπων τους να αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e mail) ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, αν τούτο προβλέπεται στο καταστατικό.]
(3) Ψηφοφορία που λαμβάνει χώρα χωρίς συνεδρίαση, σύμφωνα με το άρθρο 135 . [Το Δ.Σ. προτείνει τη λήψη μιας απόφασης και οι μέτοχοι απαντούν ηλεκτρονικά. Ζήτημα απαρτίας δεν υπάρχει, διότι η πρόταση απευθύνεται σε όλους τους μετόχους. Ο νέος τρόπος λήψης αποφάσεων εφαρμόζεται μόνο στις μη εισηγμένες εταιρείες και μόνο αν το καταστατικό την προβλέπει, ενώ μειοψηφία του 1/5 του κεφαλαίου μπορεί να αντιταχθεί στη λήψη απόφασης με τη διαδικασία αυτή.]

β) Τόπος όπου λαμβάνει χώρα η Γ.Σ.

Με τη ρύθμιση της παραγράφου 3 του άρθρου 120, εισάγεται για μη εισηγμένες εταιρείες η **δυνατότητα εξ ολοκλήρου διεξαγωγής της συνέλευσης με ηλεκτρονικά μέσα (virtual meeting) και όχι σε ορισμένο τόπο.**

γ) Δημοσίευση της πρόσκλησης της Γ.Σ. και Δικαίωμα ατομικής πληροφόρησης

Το άρθρο 122 αφορά τη δημοσίευση της πρόσκλησης της Γ.Σ. **Ορίζονται η προθεσμία (20ήμερη, παράγραφος 1) και ο τρόπος δημοσιότητας (διά του Γ.Ε.ΜΗ., παράγραφοι 2 και 3),** ανάλογα με το αν πρόκειται για εταιρείες εισηγμένες ή μη και υπό την επιφύλαξη ειδικότερης διάταξης.
Με την παράγραφο 4 εισάγεται δικαίωμα κάθε μετόχου σε εταιρείες με μετοχές μη εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά να ζητεί από την εταιρεία ατομική πληροφόρηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) για επικείμενες γενικές συνελεύσεις και μάλιστα να τη λαμβάνει τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης. Καταργείται επίσης η υποβολή του πρακτικού της Γ.Σ. στην Διοίκηση. Και αν μεν πρόκειται για σημαντικές αποφάσεις, οι οποίες υπόκεινται σε καταχώριση, η τελευταία θα πρέπει να γίνει ούτως ή άλλως με υποβολή της απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ.

δ) Ενημέρωση των μετόχων πριν από τη Γ.Σ.

Με το άρθρο 123 ρυθμίζεται ειδικώς το ζήτημα της ενημέρωσης των μετόχων πριν από τη Γ.Σ..*[Δέκα (10) ημέρες πριν από την τακτική γενική συνέλευση, η εταιρεία θέτει στη διάθεση των μετόχων της τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της, καθώς και τις σχετικές εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών.]*
Επεκτείνονται οι υποχρεώσεις παροχής πληροφοριών στους μετόχους από τη δημοσίευση της πρόσκλησης και για τις μη εισηγμένες εταιρείες, πλην της υποχρέωσης ανάρτησης σχεδίων αποφάσεων. Η παράβαση των διατάξεων αυτών δημιουργεί ευθύνη του διοικητικού συμβουλίου και μάλιστα άμεση, έναντι των μετόχων, στο μέτρο που προέκυψε ζημία για τους τελευταίους, δεν επηρεάζεται όμως το κύρος των αποφάσεων που έλαβε η Γ.Σ.

ε) Δικαιούμενοι συμμετοχής στη γενική συνέλευση

Με το άρθρο 124 καταργείται ο θεσμός της δέσμευσης μετοχών και η διαδικασία προηγούμενης ενημέρωσης της εταιρείας για τη συμμετοχή μετόχου στη γενική συνέλευση συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης κατάρτισης πίνακα μετόχων δικαιούμενων συμμετοχής στη Γ.Σ. από το Δ.Σ.. Πλέον κανόνες προηγούμενης κατάθεσης μετοχών, δέσμευσης ή προηγούμενης κατάθεσης εγγράφων αντιπροσώπευσης και κατάρτισης πίνακα μετόχων δύνανται να προβλέπονται μόνο ως καταστατικές επιλογές. **Αντ' αυτού η νομιμοποίηση των μετόχων γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο κατά την ημέρα διεξαγωγής της Γ.Σ., καθώς η τεχνολογική εξέλιξη επιτρέπει την ταχύτερη και αμεσότερη ταυτοποίηση των μετόχων.**

στ) Συμμετοχή στην Γ.Σ από απόσταση

Με τα άρθρα 125 «Συμμετοχή στη γενική συνέλευση από απόσταση σε πραγματικό χρόνο» και 126 «Συμμετοχή στη γενική συνέλευση με επιστολική ψήφο» συστηματοποιούνται οι διατάξεις περί συμμετοχής στη γενικής συνέλευση από απόσταση τόσο για τις εισηγμένες όσο και για τις μη εισηγμένες εταιρείες. Η συμμετοχή από απόσταση διακρίνεται σε συμμετοχή από απόσταση πριν από τη Γ.Σ. (επιστολική ψήφος) η οποία μπορεί να είναι και ηλεκτρονική, και κατά τη διάρκεια αυτής (τηλεδιάσκεψη).

ζ) Είδη Γενικής Συνέλευσης – Προθεσμίες (Άρθρο 119)

Η τακτική Γ.Σ (λαμβάνει αποφάσεις για την έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την εκλογή ελεγκτών) πρέπει να συνέλθει υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο το αργότερο έως την **10η ημέρα του ενάτου μήνα** μετά τη λήξη της εταιρικής χρήσης (μέχρι την 10η Σεπτεμβρίου, για τις Α.Ε, που η Χρήση λήγει 31 Δεκεμβρίου).

Υπόψη πάντως και ότι κατά την παράλληλη διάταξη του **άρθρου 6 § 3 Ν. 4308 /2014** « 3. Η κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου ολοκληρώνεται στο συντομότερο χρόνο από:

α) έξι μήνες από τη λήξη της περιόδου ή

β) το χρονικό όριο που επιτρέπει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που τίθενται από τη φορολογική ή άλλη νομοθεσία της χώρας»

Έκτακτη ΓΣ είναι κάθε συνέλευση που δεν είναι τακτική.

Η γενική συνέλευση που συγκαλείται για να τροποποιήσει το καταστατικό ή να λάβει αποφάσεις, για τις οποίες απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία **(καταστατική γενική συνέλευση),** μπορεί να είναι τακτική ή έκτακτη.

η) Παράσταση στην Γενική Συνέλευση

Στη γενική συνέλευση δικαιούνται να παρίστανται και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και οι ελεγκτές της εταιρείας.

Ο πρόεδρος της γενικής συνέλευσης μπορεί με ευθύνη του να επιτρέψει την παρουσία στη συνέλευση και άλλων προσώπων, που δεν έχουν μετοχική ιδιότητα ή δεν είναι εκπρόσωποι μετόχων, στο μέτρο που τούτο δεν αντιτίθεται στο εταιρικό συμφέρον. Τα πρόσωπα αυτά δεν θεωρείται ότι μετέχουν στη συνέλευση για μόνο το λόγο ότι έλαβαν το λόγο για λογαριασμό παριστάμενου μετόχου ή ύστερα από πρόσκληση του προέδρου.

θ) Πρακτικά συνεδριάσεων της γενικής συνέλευσης (Άρθρο 134.)

Οι συζητήσεις και αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη γενική συνέλευση καταχωρίζονται σε περίληψη σε **ειδικό βιβλίο πρακτικών**. Στο ίδιο βιβλίο καταχωρίζεται και κατάλογος των μετόχων που παραστάθηκαν ή αντιπροσωπεύθηκαν στη γενική συνέλευση.

Με αίτηση μετόχου ο πρόεδρος της γενικής συνέλευσης υποχρεούται να καταχωρίσει στα πρακτικά περίληψη της γνώμης του. Ο πρόεδρος της γενικής συνέλευσης δικαιούται να αρνηθεί την καταχώριση γνώμης, αν αυτή αναφέρεται σε ζητήματα προφανώς εκτός ημερήσιας διάταξης ή το περιεχόμενό της αντίκειται καταφανώς στα χρηστά ήθη ή το νόμο.
Αντίγραφα πρακτικών συνεδριάσεων της γενικής συνέλευσης υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 93.
Η εταιρεία υποχρεούται να χορηγεί στους μετόχους της αντίγραφα πρακτικών γενικών συνελεύσεων ύστερα από αίτησή τους. Οι μέτοχοι στους οποίους η εταιρεία αρνείται να χορηγήσει αντίγραφα των πρακτικών γενικής συνέλευσης, στην οποία παρέστησαν αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, μπορούν να απευθυνθούν στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., όπου τηρείται ο φάκελος της εταιρείας, η οποία υποχρεούται να τους χορηγήσει τα αντίγραφα αυτά, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3419/2005, εφόσον πρόκειται για πράξεις που καταχωρούνται στο Γ.Ε.ΜΗ.. Οι τρίτοι που έχουν έννομο συμφέρον και οι μη παραστάντες στη γενική συνέλευση μέτοχοι μπορούν να λάβουν αντίγραφα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης από το Γ.Ε.ΜΗ., σε περίπτωση δε άρνησης αυτού, να χορηγήσει το πρακτικό ύστερα από σχετική εισαγγελική παραγγελία.

ι) Αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης

Η γενική συνέλευση είναι μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

(α) Τροποποιήσεις του καταστατικού. Ως τροποποιήσεις θεωρούνται και οι αυξήσεις, τακτικές ή έκτακτες, και οι μειώσεις του κεφαλαίου. [Εξαιρούνται : Αυξήσεις κεφαλαίου ή πράξεις αναπροσαρμογής του κεφαλαίου που ρητά ανατίθενται από το νόμο ή το καταστατικό στο διοικητικό συμβούλιο, καθώς και αυξήσεις που επιβάλλονται από διατάξεις άλλων νόμων και Η τροποποίηση ή η προσαρμογή διατάξεων του καταστατικού από το διοικητικό συμβούλιο στις περιπτώσεις που ορίζει τούτο ρητά ο νόμος.]

(β) Εκλογή μελών του διοικητικού συμβουλίου και ελεγκτών. [Εξαιρούνται : Ο διορισμός με το καταστατικό του πρώτου διοικητικού συμβουλίου και η εκλογή κατά το καταστατικό, σύμφωνα με το άρθρο 82, συμβούλων σε αντικατάσταση παραιτηθέντων, αποθανόντων ή απωλεσάντων την ιδιότητά τους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.]

(γ) Την έγκριση της συνολικής διαχείρισης κατά το άρθρο 108 και την απαλλαγή των ελεγκτών.

(δ) Έγκριση των ετήσιων και των τυχόν ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

(ε) Διάθεση των ετήσιων κερδών. [Εξαιρούνται : Η δυνατότητα διανομής προσωρινών μερισμάτων κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 162 και Η δυνατότητα διανομής κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 162 κερδών ή προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, υποκείμενη σε δημοσίευση.]

(στ) Την έγκριση παροχής αμοιβών ή προκαταβολής αμοιβών κατά το άρθρο 109.

(ζ) Επί εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά εταιρειών, την έγκριση της πολιτικής αποδοχών του άρθρου 110 και της έκθεσης αποδοχών του άρθρου 112,

(η) Συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της εταιρείας [Εξαιρείται : Η απορρόφηση κατά τα άρθρα 78 και 78α του κ.ν. 2190/1920 ανώνυμης εταιρείας από άλλη ανώνυμη εταιρεία που κατέχει το εκατό

τοις εκατό (100%) ή το ενενήντα τοις εκατό (90%) ή περισσότερο των μετοχών της.] και

(θ) Διορισμό εκκαθαριστών.

ια) Απαρτία και πλειοψηφία

«Απλή» απαρτία

Η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι εκπροσωπούντες **το ένα πέμπτο (1/5) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου**.

Αν δεν επιτευχθεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται εκ νέου μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη χρονολογία της ματαιωθείσας συνεδρίασης, ύστερα από πρόσκληση προ δέκα (10) τουλάχιστον πλήρων ημερών. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής ημερησίας διάταξης, οσοδήποτε και αν είναι το εκπροσωπούμενο σε αυτήν τμήμα του καταβεβλημένου κεφαλαίου.

«Ενισχυμένη » απαρτία

Κατ' εξαίρεση, προκειμένου για αποφάσεις που αφορούν τη μεταβολή της εθνικότητας της εταιρείας, τη μεταβολή του αντικειμένου της επιχείρησης αυτής, την επαύξηση των υποχρεώσεων των μετόχων, την τακτική αύξηση του κεφαλαίου, εκτός αν επιβάλλεται από το νόμο ή γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, τη μείωση του κεφαλαίου, εκτός αν γίνεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 21 ή την παράγραφο 6 του άρθρου 49, τη μεταβολή του τρόπου διάθεσης των κερδών, τη συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της εταιρείας, την παροχή ή ανανέωση εξουσίας προς το διοικητικό συμβούλιο για αύξηση του κεφαλαίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 24, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που ορίζεται στο νόμο ότι η γενική συνέλευση αποφασίζει με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, η συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι **εκπροσωπούντες το ήμισυ (1/2) του καταβεβλημένου κεφαλαίου**.

Στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, αν δεν επιτευχθεί η απαρτία του τελευταίου εδαφίου, η γενική συνέλευση προσκαλείται και συνέρχεται εκ νέου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, βρίσκεται δε σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα επί των θεμάτων της αρχικής ημερήσιας διάταξης, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μέτοχοι εκπροσωπούντες το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει για όλα ή συγκεκριμένα θέματα μεγαλύτερα ποσοστά απαρτίας από τα προβλεπόμενα. Η προβλεπόμενη από το καταστατικό απαρτία για τα θέματα της «Απλής» απαρτίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο τρίτα (2/3) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

«Απλή» Πλειοψηφία

Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων σε αυτή ψήφων.

«Ενισχυμένη » Πλειοψηφία

Κατ' εξαίρεση, οι αποφάσεις που προβλέπονται «Ενισχυμένη » απαρτία, λαμβάνονται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι για όλες ή συγκεκριμένες αποφάσεις να απαιτούνται μεγαλύτερα ποσοστά από αυτά που προβλέπονται στο Νόμο.

Στον επόμενο πίνακα εμφανίζονται συνοπτικά τα ανωτέρω :

Απαρτία	Πρώτη Γ.Σ	Επαναληπτική Γ.Σ
«Απλή» απαρτία - Ελάχιστη	20,00%	Μία μετοχή
«Ενισχυμένη » απαρτία - Ελάχιστη (*)	50,00%	33,33%
(*)Εταιρείες με εισηγμένες μετοχές, ή όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση για αύξηση κεφαλαίου		20,00%
Πλειοψηφία	**Πρώτη Γ.Σ**	**Επαναληπτική Γ.Σ**
«Απλή» Πλειοψηφία - Επί των παρόντων	50,00%	50,00%
«Ενισχυμένη »Πλειοψηφία - Επί των παρόντων	66,67%	66,67%

32) Δικαιώματα Μειοψηφίας – Ενώσεις μετοχών (Άρθρα 141- 144)

α) Το άρθρο 141 για τα δικαιώματα μειοψηφίας (συλλογικά και ατομικά) ακολουθεί καταρχήν το άρθρο 39 του κ.ν. 2190/1920, με ορισμένες όμως τροποποιήσεις.

Η παράγραφος 1 προβλέπει το δικαίωμα της μειοψηφίας να ζητήσει τη σύγκληση έκτακτης Γ.Σ.. Η διάταξη ακολουθεί την προηγούμενη διαδικασία με δύο τροποποιήσεις: Ορίζεται ρητά αφενός ότι η τυχόν απόφαση του δικαστηρίου που παρέχει την άδεια σύγκλησης δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, ώστε να αποφευχθεί η άποψη που διατυπώθηκε ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατόν, οπότε το δικαίωμα της μειοψηφίας πρακτικά ματαιώνεται, και αφετέρου ότι το Δ.Σ. μπορεί να επιλέξει να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 135, εκτός αν οι αιτούντες μέτοχοι έχουν ζητήσει τη σύγκληση Γ.Σ. κατά τις γενικές διατάξεις.

Στην παράγραφο 7 τίθεται ποσοστό 1/10 αντί 1/5 για την πληροφόρηση για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων.

Με την παράγραφο 10 προστίθεται ένα νέο ατομικό μετοχικό δικαίωμα πληροφόρησης (για μη εισηγμένες εταιρείες), που θα είναι χρήσιμο προκειμένου ο μέτοχος να γνωρίζει ποια είναι ακριβώς η θέση του στην εταιρεία. Η πληροφορία αυτή μπορεί να είναι απαραίτητη όχι μόνο για την άσκηση των δικαιωμάτων του, αλλά και σε περίπτωση εκποίησης των μετοχών του, ώστε ο αγοραστής να μπορεί ευχερώς να διαπιστώσει τι αγοράζει. Ακόμη, με την παράγραφο 11 εισάγεται καταστατική δυνατότητα για την πρόβλεψη ατομικού δικαιώματος πληροφόρησης

των μετόχων, όσον αφορά τα πρόσωπα που συμμετέχουν στο κεφάλαιο της Α.Ε., με παράλληλη ευχέρεια της τελευταίας να μη συμπεριλάβει στο σχετικό πίνακα μετόχους που κατέχουν λιγότερο από 1% του κεφαλαίου.

β) <u>Άρθρα 142 και 143 (έκτακτος έλεγχος):</u> Η βασική ρυθμιστική δομή και λειτουργία του έκτακτου ελέγχου διατηρείται. Λόγω της κατάργησης της διοικητικής εποπτείας δεν επαναλαμβάνεται ότι ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης μπορεί να ζητήσει τον έκτακτο έλεγχο, ενώ παραμένει η αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τις εισηγμένες εταιρείες.

Δικαίωμα να ζητήσουν έκτακτο έλεγχο της εταιρείας από το δικαστήριο, που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, έχουν: **α)** Μέτοχοι της εταιρείας που αντιπροσωπεύουν το ένα εικοστό (1/20) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου. **β)** Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Ο έλεγχος αυτός διατάσσεται, αν πιθανολογούνται πράξεις που παραβιάζουν διατάξεις του νόμου ή του καταστατικού της εταιρείας ή αποφάσεις της γενικής συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση, η αίτηση ελέγχου πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε τρία (3) έτη από την έγκριση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της χρήσης, εντός της οποίας τελέστηκαν οι καταγγελλόμενες πράξεις.

Μέτοχοι της εταιρείας, που εκπροσωπούν το ένα πέμπτο (1/5) του καταβεβλημένου κεφαλαίου, δικαιούνται να ζητήσουν από το δικαστήριο τον έλεγχο της εταιρείας, εφόσον από την όλη πορεία αυτής, αλλά και με βάση συγκεκριμένες ενδείξεις, καθίσταται πιστευτό ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση. Το καταστατικό μπορεί να μειώσει, όχι όμως πέραν του μισού, το ποσοστό του καταβεβλημένου κεφαλαίου που απαιτείται για την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας παραγράφου.

γ) [ΕΝΩΣΕΙΣ ΜΕΤΟΧΩΝ] Με τις διατάξεις του άρθρου 144 εισάγεται στο ελληνικό δίκαιο η δυνατότητα σύστασης ενώσεων μετόχων, που, ως μη δικαιούχοι διάδικοι, μπορούν να ασκήσουν, στο δικό τους όνομα αλλά για λογαριασμό των μελών τους, τα δικαιώματα μειοψηφίας τούτων. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η άσκηση των μετοχικών δικαιωμάτων και ο έλεγχος της εταιρικής διοίκησης. Μια παραπέρα διευκόλυνση μπορεί να είναι η οργάνωση διαδικτυακού forum μετόχων (Aktionärsforum), ώστε οι μέτοχοι να μπορούν μέσω αυτού να συνεννοούνται επωνύμως για την άσκηση των δικαιωμάτων τους στην προσεχή Γ.Σ. (έτσι π.χ. και στη Γερμανία, παράγραφος 127α AktG). Οι λεπτομέρειες της ρύθμισης πρέπει να ορίζονται στο καταστατικό της ένωσης, ενώ προβλέπεται η έκδοση σχετικού προεδρικού διατάγματος για τον τρόπο λειτουργίας των ενώσεων αυτών.

<u>Στον κατωτέρω πίνακα εμφανίζονται όλα τα δικαιώματα των μετόχων « μειοψηφίας» :</u>

Α/Α	Είδος δικαιώματος	Σχετική διάταξη	Απαιτούμενο ποσοστό
1	Δυνατότητα αντίδρασης σε :Τροποποιήσεις καταστατικού ή λήψη αποφάσεων , για τις οποίες απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία (καταστατική γενική συνέλευση) [Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι για όλες ή συγκεκριμένες	Άρθρο 132	**33,33%**

	αποφάσεις απαιτούνται μεγαλύτερα ποσοστά από αυτά που προβλέπονται από το Νόμο.]		
2	Δυνατότητα αντίδρασης σε : Αποφάσεις της γενικής συνέλευσης που λαμβάνονται χωρίς συνεδρίαση. Προϋπόθεση :Μειοψηφία του ενός πέμπτου (1/5) του κεφαλαίου δεν αντιτίθεται στη λήψη απόφασης με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου	Άρθρο 135	**20,00%**
3	Δυνατότητα αντίδρασης σε : Απόφαση της γενικής συνέλευσης που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό, ακυρώνεται από το δικαστήριο. Η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί με αγωγή από οποιονδήποτε μέτοχο, κάτοχο μετοχών που εκπροσωπούν τα 2/100 του κεφαλαίου, αν δεν παρέστη στη συνέλευση ή αντιτάχθηκε στην απόφαση	Άρθρο 137, παρ. 3	**2,00%**
4	Σε περίπτωση που δεν υπήρξε σύγκληση της γενικής συνέλευσης ή το περιεχόμενο της απόφασής της είναι αντίθετο στο νόμο ή το καταστατικό, η απόφαση είναι άκυρη.Η ακυρότητα μπορεί να προβληθεί από κάθε πρόσωπο, μέτοχο ή τρίτο, που έχει έννομο συμφέρον	Άρθρο 138, παρ. 4	**Μία Μετοχή**
5	Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να συγκαλεί έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων.	Άρθρο 141 παρ. 1	**5,00%**
6	Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να εγγράψει στην ημερήσια διάταξη γενικής συνέλευσης, που έχει ήδη συγκληθεί, πρόσθετα θέματα	Άρθρο 141 παρ. 2	**5,00%**
7	Σε εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου κεφαλαίου έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν σχέδια αποφάσεων για θέματα που περιλαμβάνονται στην αρχική ή την τυχόν αναθεωρημένη ημερήσια διάταξη γενικής συνέλευσης.	Άρθρο 141 παρ. 3	**5,00%**
8	Με αίτηση μετόχου ή μετόχων που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, ο πρόεδρος της συνέλευσης υποχρεούται να αναβάλει μία μόνο φορά τη λήψη αποφάσεων από τη γενική συνέλευση, για όλα ή ορισμένα θέματα, ορίζοντας ημέρα συνέχισης της συνεδρίασης,	Άρθρο 141 παρ. 5	**5,00%**

9	Ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε μετόχου, που υποβάλλεται στην εταιρεία πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη γενική συνέλευση τις αιτούμενες συγκεκριμένες πληροφορίες για τις υποθέσεις της εταιρείας, στο μέτρο που αυτές είναι σχετικές με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.	Άρθρο 141 παρ. 6 , περ. 1	**Μία Μετοχή**
10	Με αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το 1/20 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να ανακοινώνει στη γενική συνέλευση, εφόσον είναι τακτική, τα ποσά που, κατά την τελευταία διετία, καταβλήθηκαν σε κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή τους διευθυντές της εταιρείας, καθώς και κάθε παροχή προς τα πρόσωπα αυτά από οποιαδήποτε αιτία ή σύμβαση της εταιρείας με αυτούς.	Άρθρο 141 παρ. 6 , περ. 2	**5,00%**
11	Υστερα από αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το 1/10 του καταβεβλημένου κεφαλαίου , το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στη γενική συνέλευση πληροφορίες για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων και την περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας.	Άρθρο 141 παρ. 7	**10,00%**
12	Ύστερα από αίτηση μετόχων, που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου κεφαλαίου, η ψηφοφορία σε κάποιο θέμα ή θέματα της ημερήσιας διάταξης ενεργείται με φανερή ψηφοφορία.	Άρθρο 141 παρ. 6 , περ. 9	**5,00%**
13	Ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε μετόχου, υποβαλλόμενη κατά πάντα χρόνο, το διοικητικό συμβούλιο οφείλει να πληροφορήσει το μέτοχο για το ύψος του κεφαλαίου της εταιρείας, τις κατηγορίες των μετοχών που έχουν εκδοθεί και τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας,	Άρθρο 141 παρ.10	**Μία Μετοχή**
14	Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και με την προϋπόθεση ότι το προβλέπει το καταστατικό, κάθε μέτοχος μπορεί να ζητήσει να του χορηγηθεί πίνακας των μετόχων της εταιρείας, με ένδειξη του ονοματεπωνύμου, της διεύθυνσης και του αριθμού μετοχών κάθε μετόχου.	Άρθρο 141 παρ.11	**Μία Μετοχή**
15	Δικαίωμα να ζητήσουν έκτακτο έλεγχο της εταιρείας από το δικαστήριο,έχουν: Μέτοχοι της εταιρείας που αντιπροσωπεύουν το (1/20) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου (αν πιθανολογούνται πράξεις που παραβιάζουν διατάξεις του νόμου ή του καταστατικού της εταιρείας ή αποφάσεις της γενικής συνέλευσης).	Άρθρο 142 παρ.1	**5,00%**
16	Μέτοχοι της εταιρείας, που εκπροσωπούν το 1/5 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, δικαιούνται να ζητήσουν από το δικαστήριο τον έλεγχο της εταιρείας, εφόσον με βάση συγκεκριμένες ενδείξεις, καθίσταται πιστευτό ότι η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων δεν ασκείται όπως επιβάλλει η χρηστή και συνετή διαχείριση.	Άρθρο 142 παρ.3	**20,00%**

17	Ένας ή περισσότεροι μέτοχοι μπορούν, να ζητήσουν με αγωγή από το δικαστήριο την εξαγορά των μετοχών τους από την εταιρεία, αν για τους λόγους αυτούς η παραμονή τους σε αυτήν καθίσταται, κατά τρόπο προφανή, ιδιαίτερα ασύμφορη.	Άρθρο 45	**Μία Μετοχή**
18	Αν ένας μέτοχος απέκτησε μετά την ίδρυση της εταιρείας και διατηρεί τουλάχιστον το 95% του κεφαλαίου της [μαζί με τα "Συνδεδεμένα μέρη"], ένας ή περισσότεροι από τους λοιπούς μετόχους μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο, την εξαγορά της συμμετοχής τους από τον μέτοχο αυτόν.	Άρθρο 46	**Μία Μετοχή**
19	Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ορισμένος μέτοχος ή μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όχι όμως πέραν των δύο πέμπτων (2/5) του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών.	Άρθρο 79	**Βάσει καταστατικού**
20	Εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της χορήγησης άδειας για συμβάσεις με ''Συνδεδεμέν μέρη''από το διοικητικό συμβούλιο , μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/20 του κεφαλαίου, μπορούν να ζητήσουν τη σύγκληση γενικής συνέλευσης για να αποφασίσει αυτή για το ζήτημα της παροχής της άδειας.	Άρθρο 100, παρ. 3	**5,00%**
21	Αν μέχρι να χορηγηθεί άδεια από τη γενική συνέλευση, έχει ήδη συναφθεί η σύμβαση της παραγράφου 1 του άρθρου 99 ή έχει παρασχεθεί η εγγύηση ή η ασφάλεια, τότε η χορήγηση της άδειας από την γενική συνέλευση ματαιώνεται, αν αντιταχθούν σε αυτήν μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση κεφαλαίου.	Άρθρο 100, παρ. 4	**5,00%**
	Στην περίπτωση που η συναλλαγή αφορά μέτοχο της εταιρείας, ο συγκεκριμένος μέτοχος δεν μετέχει στην ψηφοφορία της γενικής συνέλευσης και δεν υπολογίζεται για το σχηματισμό της απαρτίας και της πλειοψηφίας. Ομοίως δεν μετέχουν στην ψηφοφορία άλλοι μέτοχοι, με τους οποίους ο αντισυμβαλλόμενος συνδέεται με σχέση υπαγόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 99.	Άρθρο 100, παρ. 5	
22	Μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως προς το διοικητικό συμβούλιο αίτηση με αντικείμενο την άσκηση των αξιώσεων της εταιρείας κατά το άρθρο 103.	Άρθρο 104	**5,00%**
23	Αμοιβή ή παροχή που καταβλήθηκε ή αποφασίστηκε να καταβληθεί σε συγκεκριμένο μέλος του διοικητικού συμβουλίου, μπορεί να μειωθεί από το δικαστήριο αν, κριθεί υπέρογκη και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/10 του κεφαλαίου. Η αίτηση προς το δικαστήριο υποβάλλεται από μετόχους που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του μετοχικού κεφαλαίου και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή.	Άρθρο 109	**5,00%**

24	Απαίτηση για ελάχιστο μέρισμα 35%.	Άρθρο 161, παρ. 2	**33,33%**
25	Απαίτηση για ελάχιστο μέρισμα 10%.	Άρθρο 161, παρ. 2	**20%+1**
26	Απαίτηση για καταβολή και όχι κεφαλαιοποίηση του ελάχιστου μερίσματος	Άρθρο 161, παρ. 3	**33,33%**
27	Χορήγηση του μερίσματος σε μετρητά και όχι σε εισηγμένους σε αγορά τίτλους. [Εφαρμόζεται στις εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεωτικό ή σε προαιρετικό έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία].	Άρθρο 161, παρ. 4	**33,33%**
28	Απαίτηση για Χορήγηση του μερίσματος σε μετρητά και όχι σε είδος (εκτός εισηγμένους σε αγορά τίτλους). [Εφαρμόζεται στις εταιρείες που υπόκεινται σε υποχρεωτικό ή σε προαιρετικό έλεγχο από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία.]	Άρθρο 161, παρ. 4	**Μία Μετοχή**
29	Η εταιρεία μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον αν: α) κατά τη σύσταση της εταιρείας δεν καταβλήθηκε το κεφάλαιο, ή β) η εταιρεία δεν έχει το ελάχιστο κεφάλαιο που ορίζεται κάθε φορά από το νόμο, ή γ) η εταιρεία δεν έχει υποβάλλει προς καταχώριση χρηματοοικονομικές καταστάσεις δύο (2) τουλάχιστον συνεχών διαχειριστικών χρήσεων, εγκεκριμένες από τη γενική συνέλευση.	Άρθρο 165	**Μία Μετοχή**
30	Η εταιρεία μπορεί να λυθεί με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση μετόχου ή μετόχων που εκπροσωπούν το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του καταβεβλημένου κεφαλαίου, αν υφίσταται προς τούτο σπουδαίος λόγος, που, κατά τρόπο προφανή και μόνιμο, καθιστά τη συνέχιση της εταιρείας αδύνατη.	Άρθρο 166	**33,33%**
31	Το δικαστήριο ύστερα από αίτηση μετόχου που εκπροσωπεί το 10% του κεφαλαίου, μπορεί να διατάξει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας την παράλειψη ή τη διακοπή του σταδίου της εκκαθάρισης και την άμεση διαγραφή της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ., αν η περιουσία της εταιρείας δεν αναμένεται να επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της εκκαθάρισης.	Άρθρο 167	**10,00%**
32	Σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης . Αν το σχέδιο δεν εγκριθεί, ο εκκαθαριστής ή μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου κεφαλαίου μπορούν να ζητήσουν την έγκριση του σχεδίου ή τον ορισμό άλλων κατάλληλων μέτρων από το δικαστήριο	Άρθρο 169	**5,00%**

33	Αν το διοικητικό συμβούλιο δεν προβεί στις ενέργειες Ονομαστικοποίησης των μετοχών, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019, κάθε μέτοχος που έχει ανώνυμες μετοχές μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων να υποχρεωθεί η εταιρεία να εγγράψει τον αιτούντα στο βιβλίο μετόχων και να εκδώσει και να παραδώσει σε αυτόν νέες ονομαστικές μετοχές.	Άρθρο 184	**Μία Μετοχή**

33) Λύση και Εκκαθάριση - Κατάργηση ως λόγου Λύσεως το γεγονός ότι : «Το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων καταστεί κατώτερο του 1/10 του Μετοχικού Κεφαλαίου» (Άρθρα 164-171)

α) Το άρθρο 164 βασίζεται στις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου (παρ. 1 και 2 άρθρου 47α του κ.ν. 2190/1920).

Η εταιρεία λύεται:

α) με την πάροδο του κατά το καταστατικό χρόνου διάρκειάς της,

β) με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία,

γ) με την κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση, και

δ) σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης πτώχευσης, λόγω ανεπάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας.

Ως λόγος λύσης προστίθεται η περίπτωση απόρριψης της αίτησης πτώχευσης λόγω ανεπάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3 του Πτωχευτικού Κώδικα, δεδομένου ότι εν προκειμένω έχει διαγνωσθεί δικαστικά ότι, ενώ πληρούνται οι προϋποθέσεις της πτώχευσης, αυτή δεν μπορεί να κηρυχθεί λόγω έλλειψης ενεργητικού. Εξάλλου, αντίστοιχη είναι η πρόβλεψη της παραγράφου 1 του άρθρου 167, σύμφωνα με την οποία η περάτωση της πτώχευσης (που μπορεί να οφείλεται και σε έλλειψη ενεργητικού) οδηγεί σε εκκαθάριση της εταιρείας.

β) Το άρθρο 165 μεταφέρει τις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου (άρθρο 48 του κ.ν. 2190/1920).

Στην περίπτωση α΄της παραγράφου 1 διευκρινίζεται ότι η αίτηση λύσης προϋποθέτει ότι το κεφάλαιο εξακολουθεί να είναι μη καταβεβλημένο μέχρι και την ημέρα υποβολής της αίτησης. Η περίπτωση γ΄ της παραγράφου 1 του ισχύοντος άρθρου, η οποία προέβλεπε λύση της εταιρείας με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, όταν το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων καταστεί κατώτερο του 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου, δεν επαναλαμβάνεται, αφού είναι σκοπιμότερο και ασφαλέστερο να λειτουργήσει σε τέτοιες περιπτώσεις το πτωχευτικό δίκαιο (αντί της κοινής εταιρικής εκκαθάρισης), με τις δικές του προϋποθέσεις και τα δικά του αποτελέσματα. Επίσης, τροποποιείται η περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 του ισχύοντος άρθρου (νυν περίπτωση γ΄), καθώς ορίζεται ότι αρκεί η μη υποβολή χρηματοοικονομικών καταστάσεων δύο διαχειριστικών χρήσεων για την υποβολή αίτησης λύσης (αντί τριών).

γ) Στο άρθρο 166 (λύση με αίτηση των μετόχων) επέρχονται οι ακόλουθες αλλαγές σε σχέση με το ισχύον δίκαιο (άρθρο 48α του κ.ν. 2190/1920): Ορίζεται

ως αρμόδιο δικαστήριο για την εξέταση της εν λόγω αίτησης το μονομελές πρωτοδικείο, το οποίο δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Στην παράγραφο 4, καταργείται η δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας για την άρση των λόγων λύσης, καθώς κρίθηκε ότι αρκεί το διάστημα των δύο ως τεσσάρων μηνών. Επιπλέον, επαυξάνεται το απαιτούμενο ποσοστό των μετόχων που δικαιούνται να ασκήσουν παρέμβαση, και συγκεκριμένα από 1/5 (όπως ορίζεται στην παρ. 3 του ισχύοντος δικαίου) σε 1/3 (όπως ορίζεται στην παρ. 5 του νομοσχεδίου). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στους παρεμβαίνοντες μετόχους επιφυλάσσεται ένα σημαντικότατο δικαίωμα, ήτοι της εξαγοράς των μετοχών του αιτούντος.

δ) Το άρθρο 169 μεταφέρει τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 49 του κ.ν. 2190/1920 με ορισμένες τροποποιήσεις. Ορίζεται ότι το σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης υποβάλλεται 3 χρόνια μετά την έναρξη της εκκαθάρισης (αντί για 5). Στην παράγραφο 2 επαναλαμβάνεται η δυνατότητα του εκκαθαριστή ή μετόχων που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου κεφαλαίου να ζητούν από το δικαστήριο την έγκριση του σχεδίου, σε περίπτωση που η Γ.Σ. δεν έδωσε την έγκριση αυτή. Προστίθεται η δυνατότητα των αιτούντων να προτείνουν άλλα μέτρα στην αίτηση προς το δικαστήριο, όπως και η αντίστοιχη δυνατότητα του δικαστηρίου να αποκλίνει από το αρχικό σχέδιο, ακόμα και προσθέτοντας νέα μέτρα. Έτσι, παρέχεται διέξοδος στο δικαστήριο στην περίπτωση που τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι ρεαλιστικά.

34) Κρατική Εποπτεία

Το Κεφάλαιο 8ο του κ.ν. 2190/1920 δεν επαναλαμβάνεται στο νέο νόμο. Η κρατική εποπτεία, που δεν υπάρχει σε καμιά άλλη εταιρική μορφή, είχε απομειωθεί ήδη με το ν. 3604/2007, η πείρα όμως έχει δείξει ότι, ακόμη και μειωμένη, δεν έχει να παρουσιάσει κάποιο χειροπιαστό όφελος και περισσότερο δημιουργεί γραφειοκρατικά εμπόδια, επιπλέον δε, ζητήματα ίσης μεταχείρισης των επιχειρήσεων.

Ειδικότερα :

- Η δημοσιότητα των νέων εταιρειών πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την εγγραφή της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ. χωρίς να ελέγχεται απ' αυτό (***Άρθρο 9. Έλεγχος που διενεργείται κατά την ίδρυση της ανώνυμης εταιρείας και τις εταιρικές μεταβολές).***
- Η αποτίμηση των εισφορών σε είδος διενεργείται πλέον από ανεξάρτητους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτική εταιρεία ή, κατά περίπτωση, από πιστοποιημένους εκτιμητές. Η έκθεση εκτίμησης δεν υπόκειται σε αποδοχή από τη Διοίκηση, αφού αποστέλλεται κατευθείαν στο Γ.Ε.ΜΗ. με μέριμνα των ενδιαφερομένων. ***(Άρθρο 17. Εισφορές σε είδος και αποτίμηση των εισφορών αυτών)***

35) Δημοσιότητα (Άρθρα 12-14)

Τι είναι : Η υποβολή εταιρικής πράξης ή άλλου στοιχείου «σε δημοσιότητα» του άρθρου 13 του ν. 4548/2018,

Πως πραγματοποιείται : Η δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιείται με εγγραφή της εταιρείας και με καταχώριση των δημοσιευτέων πράξεων και στοιχείων,

σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3419/2005, του άρθρου 232 του ν. 4072/2012 (Α΄86) και του άρθρου 2 του ν. 4250/2014 (Α΄ 74).

Πράξεις που υποβάλλονται σε δημοσιότητα

Σε δημοσιότητα υποβάλλονται οι εξής πράξεις και στοιχεία:

α) Οι ιδρυτικές πράξεις των ανωνύμων εταιρειών με το καταστατικό και, όπου τυχόν απαιτείται, με την εγκριτική απόφαση της Διοίκησης.

β) Οι αποφάσεις για τροποποίηση του καταστατικού με την εγκριτική απόφαση της Διοίκησης, όπου τυχόν απαιτείται, καθώς και ολόκληρο το νέο κείμενο του καταστατικού μαζί με τις γενόμενες τροποποιήσεις.

γ) Ο διορισμός και η για οποιοδήποτε λόγο παύση, με τα στοιχεία ταυτότητας, των προσώπων που: αα) ασκούν τη διαχείριση της εταιρείας, ββ) έχουν την εξουσία να την εκπροσωπούν από κοινού ή μεμονωμένα, γγ) είναι αρμόδια να ασκούν τον τακτικό της έλεγχο.

δ) Κάθε απόφαση για τακτική ή έκτακτη αύξηση ή μείωση του κεφαλαίου της εταιρείας. Στην απόφαση για αύξηση του κεφαλαίου πρέπει να αναγράφεται το νέο κεφάλαιο, ο αριθμός και το είδος των μετοχών που εκδίδονται, η ονομαστική τους αξία και γενικά οι όροι έκδοσής τους, καθώς και ο συνολικός αριθμός των μετοχών της εταιρείας.

ε) Η πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου, είτε κατά τη σύσταση της εταιρείας είτε ύστερα από κάθε αύξησή του, σύμφωνα με το άρθρο 20.

στ) Οι εγκεκριμένες ετήσιες και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και οι σχετικές εκθέσεις του διοικητικού συμβουλίου και των ελεγκτών της ανώνυμης εταιρείας. Οι ετήσιες και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις πρέπει να περιέχουν τα ατομικά στοιχεία των προσώπων που, κατά νόμο, τις υπογράφουν και τις πιστοποιούν.

ζ) Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 162 για τη διανομή προσωρινού μερίσματος.

η) Η λύση της εταιρείας.

θ) Η δικαστική απόφαση παντός βαθμού, που κηρύσσει άκυρη την εταιρεία ή σε κατάσταση πτώχευσης ή την υποβάλλει σε άλλη συλλογική διαδικασία, καθώς και οι δικαστικές αποφάσεις παντός βαθμού που αναγνωρίζουν ως άκυρες ή ακυρώνουν αποφάσεις γενικών συνελεύσεων. Σε δημοσιότητα υποβάλλονται και οι δικαστικές αποφάσεις που ανατρέπουν τις παραπάνω αποφάσεις.

ι) Ο διορισμός και η αντικατάσταση των εκκαθαριστών με τα στοιχεία της ταυτότητάς τους.

ια) Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εκκαθάρισης, καθώς και οι τελικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

ιβ) Η διαγραφή της εταιρείας, σύμφωνα με το άρθρο 170.

ιγ) Κάθε άλλη πράξη ή στοιχείο, του οποίου η δημοσιότητα επιβάλλεται από κατ' ιδίαν διατάξεις.

Σύγκριση με το Κ.Ν 2190/20

Επαναλαμβάνονται διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 (άρθρο 7α παράγραφος 1), ενώ οι διατάξεις για τη δημοσιότητα των αλλοδαπών εταιρειών περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο για τις αλλοδαπές εταιρείες.

Το άρθρο 13, αναφέρεται στη υποβολή των εταιρικών στοιχείων και πράξεων σε δημοσιότητα με παραπομπή στα ισχύοντα στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), όπως σήμερα ρυθμίζεται. **Προς τούτο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι**

ρυθμίσεις των νόμων 4072/2012, 4281/2014 και 4250/2014 σε σχέση με την καταργηθείσα δημοσιότητα διά του τύπου, του ΦΕΚ και του διαδικτυακού τόπου της εταιρείας, καθώς και οι ρυθμίσεις του νόμου 4281/2014 (άρθρα 203 επ.) για την (προαιρετική) ηλεκτρονική υποβολή εγγράφων και στοιχείων στο Γ.Ε.ΜΗ..
Με το άρθρου 14 επαναλαμβάνονται διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 (άρθρο 7γ).

Διαθέσιμες αιτήσεις *μεταβολών* ανά νομική μορφή

Α) Αναρτώμενες στο ΓΕΜΗ απ' ευθείας και με ευθύνη της εταιρείας (χωρίς παρέμβαση των Υπηρεσιών ΓΕΜΗ)

- ΑΕ - Πρόσκληση σε Γενική Συνέλευση
- ΑΕ - Πρόσκληση για ενάσκηση δικαιώματος προτίμησης της παρ.9 του αρ.13 του Κ.Ν. 2190/1920

Β) Υποβαλλόμενες στο ΓΕΜΗ με ευθύνη της ΑΕ και μέσω των Υπηρεσιών ΓΕΜΗ (για Έλεγχο, Καταχώριση και δημοσιότητα)

- (ΑΕ) Αίτηση Καταχώρησης απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου για την πιστοποίηση καταβολής αρχικού μετοχικού κεφαλαίου
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης για αλλαγή διεύθυνσης γραφείων, χωρίς αλλαγή δήμου
- (ΑΕ) Αίτηση Καταχώρισης Ιστοσελίδας
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΓΣ για την «Έγκριση οικονομικών καταστάσεων» ΜΕ εκλογή ελεγκτών και Καταχώρισης Ισολογισμού κατά Ε.Λ.Π -Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή Δ.Λ.Π. (Αφορά Χρήσεις που λήγουν 07/07/2016 και ΜΕΤΑ)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΓΣ για την «Έγκριση οικονομικών καταστάσεων» ΧΩΡΙΣ εκλογή ελεγκτών και Καταχώρισης Ισολογισμού κατά Ε.Λ.Π -Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή Δ.Λ.Π. (Αφορά Χρήσεις που λήγουν 07/07/2016 και ΜΕΤΑ)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης πρακτικού ΓΣ για την εκλογή ΔΣ και πρακτικού ΔΣ για την συγκρότηση αυτού σε σώμα και παροχής εξουσιοδοτήσεων
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρίσης απόφασης ΓΣ για την Τροποποίηση καταστατικού
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρισης Γενικής Συνέλευσης κατά την οποία ΔΕΝ λήφθηκαν αποφάσεις δημοσιευτέες στο ΓΕΜΗ (παρ.2, Άρθρο 26α, ν.2190/1920)
- (ΑΕ) Αίτηση Καταχώρισης Λοιπών αποφάσεων ΓΣ που υπόκεινται σε δημοσιότητα
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης Δ.Σ. για την Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (χωρίς τροποποίηση καταστατικού και ΑΝΩ των 3εκ. ευρώ)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης Δ.Σ. για την Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (χωρίς τροποποίηση καταστατικού και ΚΑΤΩ των 3εκ. ευρώ)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΔΣ για την μεταβολή ΔΣ, Ανασυγκρότηση ΔΣ ή/και αλλαγή Εκπροσώπησης
- (ΑΕ) Καταχώρηση απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου για την πιστοποίηση καταβολής αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (Ολική ή Μερική ή Μη Καταβολή)
- (ΑΕ) Καταχώρηση Απόφασης ΓΣ για θέση της εταιρίας σε Λύση & Εκκαθάριση και ορισμός εκκαθαριστών
- (ΑΕ) Καταχώριση Ισολογισμού Έναρξης Εκκαθάρισης

- (ΑΕ) Αίτηση Καταχώρησης Απόφασης ΓΣ για την έγκριση Ισολογισμού Πέρατος Εκκαθάρισης (με δημοσίευση του ισολογισμου) και για την ΔΙΑΓΡΑΦΗ της εταιρίας από το ΓΕΜΗ
- (ΑΕ) Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης Μηνιαίων Λογιστικών Καταστάσεων Τραπεζών
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρισης Ισολογισμού κατά Ε.Λ.Π -Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα ή Δ.Λ.Π. (παλαιές χρήσεις χωρίς αρχείο ΓΣ που λήγουν μέχρι 07/07/2016)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης Ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και δημοσίευσης Ενοποιημένου ισολογισμού (ειδική περίπτωση)
- (ΑΕ) Καταχώριση οικονομικών καταστάσεων / συνοπτικών οικονομικών στοιχείων (Αφορά Ισολογισμούς χρήσεων 2014 ή παλαιότερες)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΓΣ για την «Έγκριση οικονομικών καταστάσεων» (Χωρίς εκλογή ελεγκτών & χωρίς αλλαγή στοιχείων του ισολογισμού)(παλαιές που λήγουν μέχρι 07/07/2016)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΓΣ για την «Έγκριση τροποποιημένων οικονομικών καταστάσεων» και επαναδημοσίευση των τροποποιημένων στοιχείων (ισολογισμού κλπ.)(παλαιές χρήσεις που λήγουν μέχρι 07/07/2016)
- (ΑΕ) Αίτηση καταχώρησης απόφασης ΓΣ για την «Έγκριση οικονομικών καταστάσεων» με εκλογή ελεγκτών (παλαιές χρήσεις που λήγουν μέχρι 07/07/2016)

*(Πηγή : **Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτήσεων Καταχώρισης στο ΓΕΜΗ***
https://services.businessportal.gr/

36) Επίλυση Εταιρικών Διαφορών - Διαιτησία (Άρθρο 3)

Το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας αποκτά γενική αρμοδιότητα για τις εταιρικές διαφορές, που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του νόμου. Επιπλέον το άρθρο αυτό αποσκοπεί στην επιτάχυνση μέσω διαιτησίας της επίλυσης των διαφορών αυτών για Α.Ε. που δεν είναι εισηγμένες, με πρότυπο το άρθρο 48 ν. 4072/2012 για την Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.), που προβλέπει επίσης διαδικασίες διαιτησίας.
Η διαιτησία μπορεί να καλύπτει το σύνολο ή μέρος των εταιρικών διαφορών, ανάλογα με τη διατύπωση της διαιτητικής ρήτρας.
Ακόμη και υποθέσεις που κρίνονται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας μπορεί να υπάγονται σε διαιτησία, αν (όπως ορίζει το άρθρο 867 Κ.Πολ.Δ.) τα μέρη «έχουν την εξουσία να διαθέτουν ελεύθερα το αντικείμενο της διαφοράς» (θα πρόκειται συνήθως για «μη γνήσιες» υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας).

37) Ποινικές Διατάξεις (Άρθρα 176-181)

Οι ποινικές διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, πού μέχρι σήμερα έχουν τύχει ελάχιστης εφαρμογής, έχουν ελαφρά αναμορφωθεί. Πρέπει βέβαια να ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν παράλληλες ποινικές διατάξεις σε άλλους νόμους (π.χ. για την κατάχρηση αγοράς), που, στο μέτρο που εφαρμόζονται, καθιστούν περιττή την ύπαρξη συναφών ποινικών διατάξεων και στο νόμο για τις Α.Ε.. Επίσης υπάρχουν συμπεριφορές που τιμωρούνται ήδη με βάση τις γενικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, ώστε να μην απαιτείται η κατάστρωση ειδικής ποινικής μεταχείρισης για τις ανώνυμες εταιρείες. Τέλος, ορισμένες ποινικές διατάξεις συνδεόμενες με την

κρατική εποπτεία έχουν εκ των πραγμάτων απαλειφθεί, λόγω της ουσιαστικής κατάργησης της εποπτείας αυτής (π.χ. άρθρο 57 περίπτωση ε΄ του κ.ν. 2190/1920). Καταργήθηκαν εξάλλου και οι διοικητικές κυρώσεις που είχαν εισαχθεί με το άρθρο 63δ του κ.ν. 2190/1920, δεδομένου ότι ανάλογες κυρώσεις προβλέπονται από το άρθρο 17 του ν. 3419/2005 για το Γ.Ε.ΜΗ.. Άλλωστε η αρμοδιότητα εποπτείας για τις παραβάσεις του εταιρικού δικαίου, που θα δικαιολογούσε την επιβολή προστίμου, έχει ουσιαστικά καταργηθεί. Από την άλλη πλευρά προστέθηκαν ποινικές διατάξεις π.χ. για την παρά το νόμο κτήση ιδίων μετοχών από την εταιρεία και την παρά τον νόμο παροχή πιστώσεων, εγγυήσεων κλπ. για την απόκτηση ιδίων μετοχών (άρθρο 177 περιπτώσεις 3 και 4), επειδή οι πράξεις αυτές αντιβαίνουν στην προστασία του κεφαλαίου και θέτουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα των πιστωτών, όπως και η ήδη τιμωρούμενη παρά τον νόμο διανομή κερδών. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε καμιά περίπτωση (αντίθετα προς το ποινικό δίκαιο του κ.ν. 2190/1920) η παράβαση του καταστατικού δεν συνιστά αξιόποινη πράξη.

Ειδικότερα προβλέπονται :

α) Άρθρο 176. Ψευδείς ή παραπλανητικές δηλώσεις προς το κοινό

Τιμωρείται με **φυλάκιση και με χρηματική ποινή από 10.000 μέχρι 100.000** ευρώ ο ιδρυτής, το μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή ο διευθυντής της εταιρείας, ο οποίος εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδή ή παραπλανητική δήλωση προς το κοινό,
α) που αφορά την κάλυψη ή την καταβολή του κεφαλαίου, ή
β) με σκοπό την εγγραφή σε τίτλους που εκδίδει η εταιρεία και αφορά στοιχεία αυτής, τα οποία ασκούν ουσιώδη επιρροή επί των εταιρικών υποθέσεων.

β) Άρθρο 177. Παραβάσεις μελών διοικητικού συμβουλίου

Τιμωρείται με **φυλάκιση και με χρηματική ποινή από 10.000 μέχρι 100.000** ευρώ το μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο:

1. Εν γνώσει του συντάσσει ή εγκρίνει ανακριβείς ή παραπλανητικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας ή τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλει να συντάξει, ή τις συντάσσει κατά παράβαση του νόμου ως προς το περιεχόμενό τους. Ποινή δεν επιβάλλεται σε περίπτωση επουσιωδών ελλείψεων, που δεν επηρεάζουν τη συνολική εικόνα των καταστάσεων.

2. Προβαίνει σε διανομή κερδών ή άλλων ωφελημάτων σε μετόχους της εταιρείας ή τρίτο πρόσωπο, που δεν προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας ή χωρίς να έχουν συνταχθεί χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή με βάση χρηματοοικονομικές καταστάσεις που εν γνώσει του είναι ανακριβείς ή παραπλανητικές ή συντάχθηκαν κατά παράβαση του νόμου.

3. Εν γνώσει του εξαγοράζει εξαγοράσιμες μετοχές, κατά παράβαση του άρθρου 39 ή προκαλεί την απόκτηση από την εταιρεία ιδίων μετοχών της ή τίτλων κτήσης μετοχών της ή μετοχών της μητρικής της ή τίτλων κτήσης μετοχών της μητρικής της, κατά παράβαση των άρθρων
48, 49, 52 ή 57 του παρόντος.

4. Χορηγεί προκαταβολή, δάνειο ή εγγύηση είτε επιβαρύνοντας την εταιρεία, με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές αυτής, είτε επιβαρύνοντας θυγατρική της με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές της μητρικής της, κατά παράβαση του άρθρου 51.

5. Εν γνώσει του συντάσσει αναληθή ή ελλιπή έκθεση διαχείρισης ή άλλη υποχρεωτική κατά το νόμο ετήσια έκθεση.

γ) Άρθρο 178. Παραβάσεις ελεγκτών

Τιμωρείται με **φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών ή με χρηματική ποινή από 10.000 μέχρι 100.000 ευρώ ή και με τις δύο ποινές:**

1. Ο τακτικός ελεγκτής ανώνυμης εταιρείας, ο οποίος θεωρεί οικονομική κατάσταση αυτή που εν γνώσει του έχει καταρτισθεί κατά παράβαση των διατάξεων του νόμου ως προς το περιεχόμενό τους.

2. Ο τακτικός ελεγκτής ανώνυμης εταιρείας ή ο διενεργών έκτακτο έλεγχο, ο οποίος παραβιάζει το καθήκον εχεμύθειας που έχει από το νόμο. Η ποινική δίωξη στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου ασκείται μόνο με έγκληση της εταιρείας.

δ) Άρθρο 179. Παραβάσεις σχετικές με την εύρυθμη λειτουργία της εταιρείας

Τιμωρείται με **φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών ή με χρηματική ποινή από 5.000 μέχρι 50.000 ευρώ:**

1. Όποιος συνάπτει για λογαριασμό της εταιρείας σύμβαση, για την οποία απαιτείται προηγούμενη άδεια κατά το άρθρο 100, αν η άδεια δεν δόθηκε. Το αξιόποινο εξαλείφεται αν η άδεια δοθεί κατά το άρθρο 100 μετά τη σύναψη της σύμβασης.

2. Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου το οποίο παραβιάζει την υποχρέωση πιστοποίησης καταβολής του κεφαλαίου μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 20 ή προβαίνει σε ψευδή πιστοποίηση της εν λόγω καταβολής. Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο ορκωτός ελεγκτής ο οποίος προβαίνει σε ψευδή πιστοποίηση της εν λόγω καταβολής.

3. Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που παραλείπει να συντάξει ή συντάσσει εκπρόθεσμα τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας ή τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή την ετήσια έκθεση διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου ή την ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης ή την πολιτική αποδοχών ή την έκθεση αποδοχών, που οφείλει να συντάξει, ή άλλη κατά το νόμο ετήσια έκθεση, που οφείλει να συντάξει.

4. Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που παραβιάζει την υποχρέωση αναπροσαρμογής του κεφαλαίου της εταιρείας, όταν τούτο επιβάλλεται από τον νόμο.

5. Όποιος παρακωλύει τη διενέργεια ελέγχου της εταιρείας από τους τακτικούς ελεγκτές ή τους ελεγκτές που έχουν ορισθεί για τη διενέργεια εκτάκτου ελέγχου ή δεν παρέχει σε αυτούς τις πληροφορίες που οφείλει να παράσχει και οι οποίες του ζητούνται νομίμως.

ε) Άρθρο 180. Παραβάσεις σχετικές με τις συνελεύσεις μετόχων και ομολογιούχων

Τιμωρείται με **χρηματική ποινή από 5.000 μέχρι 15.000** ευρώ:

1. Όποιος παραλείπει να συγκαλέσει γενική συνέλευση των μετόχων ή ομολογιούχων ή να συμπεριλάβει ορισμένο θέμα στην ημερήσια διάταξη κατά παράβαση του παρόντος νόμου ή του προγράμματος έκδοσης ομολογιών. Αν η υποχρέωση σύγκλησης γενικής συνέλευσης ή προσθήκης θέματος στην ημερήσια διάταξη ανακύψει ύστερα από αίτηση μετόχου ή ομολογιούχου, η ποινική δίωξη ασκείται μόνο με έγκληση αυτού.

2. Όποιος εν γνώσει του μετέχει σε γενική συνέλευση μετόχων ή ομολογιούχων ή ψηφίζει χωρίς να έχει το δικαίωμα αυτό.

3. Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου που παραβιάζει την υποχρέωση παροχής

πληροφοριών σε μετόχους, σύμφωνα με το άρθρο 141. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο με έγκληση εκείνου που υπέβαλε το αίτημα παροχής πληροφοριών.
Τέλος : Δεν αποκλείονται διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από ειδικότερες διατάξεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Το ισχύον καθεστώς, σχετικά με το Διοικητικό Συμβούλιο, αναλύεται κατωτέρω σε 46 σημεία.

Α/Α	Ρυθμιζόμενο Ζήτημα		Άρθρο του Νόμου 4548/2018
1	**Αριθμός Μελών του Δ.Σ (από 3 έως 15) - [Εξαίρεση η επόμενη περ. 2]**		
	Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό ή από τη γενική συνέλευση, εντός των ορίων που προβλέπονται στο καταστατικό.	Το Δ.Σ αποτελείται τουλάχιστον από τρία (3) μέλη και όχι περισσότερα των δεκαπέντε (15). Όταν το καταστατικό προβλέπει ελάχιστο και μέγιστο αριθμό μελών του Δ.Σ, τον ακριβή αριθμό των μελών προσδιορίζει η γενική συνέλευση.	Αρθρο 77. Γενικές διατάξεις για το διοικητικό συμβούλιο
2	**Μονομελές διοικητικό οργάνο (σύμβουλος-διαχειριστής) - Προϋπόθεση : Σχετική πρόβλεψη στο Καταστατικό**		
	Αντί διοικητικού συμβουλίου, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει το διορισμό μονομελούς διοικητικού οργάνου (σύμβουλος-διαχειριστής), εκλεγόμενου από τη γενική συνέλευση. Ο σύμβουλος-διαχειριστής είναι πάντοτε φυσικό πρόσωπο.	Ο διορισμός, οι προϋποθέσεις εκλογιμότητας, η θητεία, οι αρμοδιότητες, τα καθήκοντα, οι εξουσίες, ο διορισμός αναπληρωματικού συμβούλου-διαχειριστή , η αστική και ποινική ευθύνη και η αμοιβή του συμβούλουδιαχειριστή και τα συναφή θέματα διέπονται από τους κανόνες που ισχύουν για το διοικητικό συμβούλιο.	Αρθρο 115. Δυνατότητα διορισμού μονομελούς διοικητικού οργάνου (σύμβουλος-διαχειριστής)

	Όπου υπάρχει υποχρέωση για ενημέρωση των άλλων μελών του Δ.Σ, ο σύμβουλος-διαχειριστής οφείλει να ενημερώνει τους μετόχους είτε σε γενική συνέλευση είτε και ατομικά, με τήρηση της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης.	Η αρμοδιότητα παροχής άδειας σύναψης συμβάσεων του συμβούλου-διαχειριστή με την εταιρεία, σ ανήκει στη γενική συνέλευση.	
	Επισήμανση:	Η θέσπιση του μονομελούς διοικητικού συμβουλίου για τις μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες, μπορεί να επιφέρει σημαντική μείωση των ασφαλιστικών επιβαρύνσεων για τις «οικογενειακές» Α.Ε., καθώς υπόχρεοι σε ασφάλιση είναι τα μέλη του Δ.Σ. οι οποίοι είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον .	
3	**Προϋποθέσεις εκλογιμότητας στο Δ.Σ**		
	Μπορεί το μέλος να είναι Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο. Οι σύμβουλοι, μέτοχοι ή μη μέτοχοι, είναι πάντοτε επανεκλέξιμοι και ελεύθερα ανακλητοί.	Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει και νομικό πρόσωπο. Το οποίο υποχρεούται να ορίσει ένα φυσικό πρόσωπο . Ο ορισμός αυτός υποβάλλεται σε δημοσιότητα (ΓΕΜΗ). Το φυσικό πρόσωπο είναι εις ολόκληρο συνυπεύθυνο με το νομικό πρόσωπο για την εταιρική διαχείριση.	Αρθρο 77. Γενικές διατάξεις για το διοικητικό συμβούλιο
	Δεν μπορεί να είναι μέλος διοικητικού συμβουλίου ή να διορισθεί εκπρόσωπος νομικού προσώπου μέλους του διοικητικού συμβουλίου φυσικό πρόσωπο, που δεν έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα.	Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει περαιτέρω προϋποθέσεις εκλογιμότητας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον οι προϋποθέσεις αυτές δεν αντίκεινται σε άλλες διατάξεις.	Αρθρο 83. Προϋποθέσεις εκλογιμότητας των μελών του Δ.Σ.
4	**Εκλογή των μελών του Δ.Σ**		

	Το διοικητικό συμβούλιο, εκλέγεται από την γενική συνέλευση	Το πρώτο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας ορίζεται στο καταστατικό.	Αρθρο 78. Εκλογή του Δ.Σ
	Κατά την ίδρυση της εταιρείας ο διορισμός προέδρου, αντιπροέδρου, διευθύνοντος ή εντεταλμένου συμβούλου ή προσώπων με άλλη ιδιότητα και αρμοδιότητες για το πρώτο διοικητικό συμβούλιο μπορεί να γίνει και με το καταστατικό.		Αρθρο 87. Ανάθεση αρμοδιοτήτων
5	**Δικαίωμα διορισμού από μετόχους, ορισμένων μελών του Δ.Σ (έως τα 2/5 του συνόλου)**		
	Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ορισμένος μέτοχος έχουν το δικαίωμα να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όχι όμως πέραν των δύο πέμπτων (2/5) του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών	Οι μέτοχοι, που διορίζουν μέλη του Δ.Σ, δεν συμμετέχουν στην εκλογή του υπόλοιπου διοικητικού συμβουλίου.	Αρθρο 79. Απευθείας διορισμός του Δ.Σ από μέτοχο
6	**Βάσει καταλόγων εκλογή των μελών του Δ.Σ (κατ΄αναλογία των ψήφων που λαμβάνει κάθε κατάλογος)**		
	Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι προτείνονται προς εκλογή στο Δ.Σ υποψήφιοι βάσει καταλόγων και ότι εκλέγονταικατά την αναλογία των ψήφων που λαμβάνει κάθε κατάλογος. Το σύστημα αυτό της εκλογής δεν επιτρέπεται, αν το καταστατικό προβλέπει δικαίωμα απευθείας διορισμού μελών του διοικητικού συμβουλίου	Το σύστημα της εκλογής αυτής, αν δεν προβλέπεται από το αρχικό καταστατικό, μπορεί να εισαχθεί ή να καταργηθεί με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με απλή απαρτία και πλειοψηφία, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει υψηλότερα ποσοστά απαρτίας ή πλειοψηφίας.	Αρθρο 80. Εκλογή του διοικητικού συμβουλίου βάσει καταλόγων
7	**Αναπληρωματικά μέλη του Δ.Σ**		

	Εκείνος που εκλέγει ή διορίζει το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να εκλέξει ή να διορίσει και αναπληρωματικά μέλη για την περίπτωση παραίτησης ή θανάτου των προσώπων που εκλέχτηκαν ή διορίστηκαν από αυτόν ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο έχασαν την ιδιότητα του μέλους διοικητικού συμβουλίου.	Η αναπλήρωση μπορεί να γίνει και στην περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων του μέλους του διοικητικού συμβουλίου με εκείνα της εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή η αναπλήρωση είναι προσωρινή και αφορά τις πράξεις για τις οποίες υφίσταται η σύγκρουση.	Αρθρο 81. Αναπληρωματικά μέλη
	Τα αναπληρωματικά μέλη μπορούν να παρίστανται στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου χωρίς ψήφο. Μπορούν να λάβουν το λόγο κατά την κρίση του προέδρου.		
8	**Αντικατάσταση μελών του Δ.Σ , από τα εναπομείναντα μέλη.**		
	Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο απώλειας της ιδιότητας μέλους ή μελών του διοικητικού συμβουλίου, το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να εκλέγει μέλη αυτού σε αντικατάσταση των μελών που εξέλιπαν. Η εκλογή αυτή επιτρέπεται εφόσον η αναπλήρωση των παραπάνω μελών δεν είναι εφικτή από αναπληρωματικά μέλη	Η απόφαση της εκλογής υποβάλλεται σε δημοσιότητα και ανακοινώνεται από το διοικητικό συμβούλιο στην αμέσως προσεχή γενική συνέλευση, η οποία μπορεί να αντικαταστήσει τους εκλεγέντες, ακόμη και αν δεν έχει αναγραφεί σχετικό θέμα στην ημερήσια διάταξη.	Αρθρο 82. Ελλιπές διοικητικό συμβούλιο
	Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι, τα υπόλοιπα μέλη μπορούν να συνεχίσουν και χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός αυτών υπερβαίνει το ήμισυ των μελών.Σε κάθε περίπτωση τα μέλη αυτά δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των τριών (3).	Τα απομένοντα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, μπορούν να προβούν σε σύγκληση γενικής συνέλευσης με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.	
9	**Θητεία των μελών του Δ.Σ (μέγιστη διάρκεια 6 έτη)**		

	Η μέγιστη διάρκεια δεν μπορεί όμως να υπερβαίνει τα έξι (6) έτη. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου παρατείνεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη τακτική γενική συνέλευση και μέχρι τη λήψη της σχετικής απόφασης.	Η γενική συνέλευση μπορεί, και αν το ορίζει το καταστατικό υποχρεούται, να αποφασίζει τμηματική ανανέωση του διοικητικού συμβουλίου ή και διαδοχικές λήξεις της θητείας των μελών του. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται να προβλεφθούν αρχικά άνισες θητείες των μελών του διοικητικού συμβουλίου.	Αρθρο 85. Θητεία μελών διοικητικού συμβουλίου
10	**Εξουσία και Καθήκοντα του Δ.Σ**		
	Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά τη διοίκηση της εταιρείας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της.	Πράξεις του διοικητικού συμβουλίου, ακόμη και αν είναι εκτός του εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρεία απέναντι στους τρίτους, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού .	Αρθρο 86. Αρμοδιότητες και έκταση εξουσιών του Δ.Σ
	Περιορισμοί της εξουσίας του διοικητικού συμβουλίου από το καταστατικό ή από απόφαση της γενικής συνέλευσης δεν αντιτάσσονται στους τρίτους ακόμα και αν έχουν υποβληθεί σε δημοσιότητα.		
	Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και κάθε τρίτο πρόσωπο, στο οποίο έχουν ανατεθεί από αυτό εξουσίες, οφείλουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και των αρμοδιοτήτων τους να τηρούν το νόμο, το καταστατικό και τις νόμιμες αποφάσεις της γενικής συνέλευσης.	Οφείλουν να διαχειρίζονται τις εταιρικές υποθέσεις με σκοπό την προαγωγή του εταιρικού συμφέροντος, να εποπτεύουν την εκτέλεση των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου και της γενικής συνέλευσης και να ενημερώνουν τα άλλα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τις εταιρικές υποθέσεις.	Αρθρο 96. Καθήκοντα διοικητικού συμβουλίου
11	**Υποχρέωση τήρησης τα κατά το νόμο αρχείων, βιβλίων και στοιχείων.**		

	Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου οφείλουν να τηρούν τα κατά το νόμο αρχεία, βιβλία και στοιχεία.		Αρθρο 96. Καθήκοντα Δ.Σ
12	**Υποχρέωση κατάρτισης, υπογραφής και δημοσίευσης των '' Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων''**		
	Τα μέλη του Δ.Σ,έχουν το συλλογικό καθήκον να εξασφαλίζουν ότι οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, συντάσσονται και δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.	Οι ετήσιες και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ανώνυμης εταιρείας καταρτίζονται, ελέγχονται και εγκρίνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 και σύμφωνα με κάθε άλλη ειδική διάταξη που ρυθμίζει τα ζητήματα αυτά.	Αρθρο 145. Εφαρμοζόμενες διάταξεις
	Πρέπει να έχουν υπογραφεί από : α) τον πρόεδρο του Δ.Σ. ή τον αναπληρωτή του, β) τον διευθύνοντα ή εντεταλμένο σύμβουλο και, σε περίπτωση που δεν υπάρχει τέτοιος σύμβουλος ή η ιδιότητά του συμπίπτει με εκείνη των παραπάνω προσώπων, από ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου που ορίζεται από αυτό και γ) τον κατά νόμο υπεύθυνο λογιστή πιστοποιημένο από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος κάτοχο άδειας Α΄ τάξης .	Τα πρόσωπα που υπογράφουν, σε περίπτωση διαφωνίας, οφείλουν να εκθέτουν εγγράφως τις αντιρρήσεις τους στη γενική συνέλευση.	Αρθρο 147. Υπογραφή ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων
13	**Έλεγχος της επάρκειας των Ιδίων Κεφαλαίων**		
	Σε περίπτωση που το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας γίνει κατώτερο από το μισό (1/2) του κεφαλαίου, το Δ.Σ. υποχρεούται να συγκαλέσει τη γενική συνέλευση, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη της χρήσης, με θέμα τη λύση της εταιρείας ή την υιοθέτηση άλλου μέτρου»		Αρθρο 119. Είδη γενικών συνελεύσεων

14	**Διανομή προσωρινών μερισμάτων**		
	Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός της χρήσης, είναι δυνατή η διανομή προσωρινών μερισμάτων	Η διανομή προσωρινού μερίσματος διακρίνεται από τη διανομή κερδών από το Δ.Σ. μετά την τακτική Γ.Σ., εφόσον έχει εξουσιοδοτηθεί από την τελευταία προς τούτο και εντός των ποσοτικών ορίων που η τελευταία έχει τάξει	Αρθρο 162. Προσωρινό μέρισμα και μεταγενέστερη διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών
15	**Διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών**		
	Προβλέπεται ακόμη ότι διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών μέσα στην τρέχουσα εταιρική χρήση είναι δυνατή και με απόφαση Γ.Σ. ή του Δ.Σ., υποκείμενη σε δημοσιότητα.		Αρθρο 162.
16	**Πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου (στις ''πολύ μικρές'' και ''μικρές'' Α.Ε)**		
	Η Πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου (άρθρο 20 § 6). Γίνεται με έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, με μέριμνα του διοικητικού συμβουλίου .	Στην περίπτωση πολύ μικρών ή μικρών εταιρειών, η πιστοποίηση μπορεί να γίνει από το ίδιο το Δ.Σ. Κατά τη σύσταση της εταιρείας η καταβολή πιστοποιείται είτε από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία είτε από το διοικητικό συμβούλιο.	Αρθρο 20. Καταβολή και πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου
17	**Ονομαστικοποίηση ανωνύμων μετοχών - Υποχρεώσεις του Δ.Σ**		

	Η εταιρεία υποχρεούται με απόφαση που λαμβάνει το Δ.Σ. το αργότερο την 1η Ιουλίου 2019 να ανακοινώσει μέσω του Γ.Ε.ΜΗ. και με άλλα πρόσφορα μέσα τον τρόπο με τον οποίο οι μέτοχοι ή άλλοι δικαιούχοι θα πρέπει να αναγγείλουν στην εταιρεία τα επί των μετοχών δικαιώματά τους, ώστε να εγγραφούν στο βιβλίο μετόχων.	Με την απόφαση του Δ.Σ, εξειδικεύεται με σαφήνεια ο τρόπος αναγγελίας των δικαιωμάτων, ορίζεται δε και ο τρόπος με τον οποίο θα εκδοθούν και θα παραδοθούν στους μετόχους και άλλους δικαιούχους οι νέοι ονομαστικοί μετοχικοί τίτλοι. Η εταιρεία δεν υποχρεούται να παραδώσει μετοχικούς τίτλους, αν οι ονομαστικές μετοχές εκδοθούν σε λογιστική μορφή,	Αρθρο 184. Κατάργηση ανωνύμων μετοχών
	Ανώνυμες μετοχές που έχουν εκδοθεί ονομαστικοποιούνται υποχρεωτικά την 1η Ιανουαρίου 2020.		
18	**Αύξηση Κεφαλαίου με απόφαση του Δ.Σ**		
	Στο καταστατικό είναι δυνατόν να ορισθεί ότι, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία από τη σύσταση της εταιρείας, το διοικητικό συμβούλιο έχει το δικαίωμα με απόφασή του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον του συνόλου των μελών του, να αυξάνει το κεφάλαιο μερικά ή ολικά με την έκδοση νέων μετοχών, για ποσό που δεν μπορεί να υπερβεί το τριπλάσιο του αρχικού κεφαλαίου.	Το δικαίωμα αύξησης, μπορεί να χορηγείται στο Δ.Σ και με απόφαση της γενικής συνέλευσης, για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία.	Αρθρο 24. Έκτακτη αύξηση κεφαλαίου
19	**Υποχρέωση πίστεως - Συγκρούσεις συμφερόντων- Απαγόρευση Ανταγωνισμού**		

	Τα μέλη οφείλουν : α) Να μην επιδιώκουν ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρείας.β) Να αποκαλύπτουν έγκαιρα και με επάρκεια στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ τα ίδια συμφέροντά τους, που ενδέχεται να ανακύψουν από συναλλαγές της εταιρείας, καθώς και κάθε σύγκρουση των συμφερόντων τους με εκείνα της εταιρείας ή συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων	Το μέλος του διοικητικού συμβουλίου δεν δικαιούται να ψηφίζει σε θέματα στα οποία υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων με την εταιρεία του ίδιου ή προσώπων με τα οποία συνδέεται	Αρθρο 97. Υποχρέωση πίστεως - Συγκρούσεις συμφερόντων
	Απαγορεύεται στα μέλη του Δ.Σ που συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο στη διεύθυνση της εταιρείας, καθώς και στους διευθυντές αυτής, να ενεργούν, χωρίς άδεια της γενικής συνέλευσης ή σχετική πρόβλεψη του καταστατικού, για δικό τους λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, πράξεις που υπάγονται στους σκοπούς της εταιρείας, καθώς και να μετέχουν ως ομόρρυθμοι εταίροι ή ως μόνοι μέτοχοι ή εταίροι σε εταιρείες που επιδιώκουν τέτοιους σκοπούς.	Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της απαγόρευσης, η εταιρεία δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση. Μπορεί όμως, αντί της αποζημίωσης, να απαιτήσει, προκειμένου μεν για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό του ίδιου του συμβούλου ή του διευθυντή, να θεωρηθεί ότι οι πράξεις αυτές διενεργήθηκαν για λογαριασμό της εταιρείας, προκειμένου δε για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό τρίτου, να δοθεί στην εταιρεία η αμοιβή για τη μεσολάβηση ή να εκχωρηθεί σε αυτήν η σχετική απαίτηση.	Αρθρο 98. Απαγόρευση ανταγωνισμού
	Η παραγραφή επέρχεται πέντε έτη (5) μετά την ενέργεια της απαγορευμένης πράξης.	Οι απαιτήσεις παραγράφονται ύστερα από ένα (1) έτος από τότε που οι παραπάνω πράξεις ανακοινώθηκαν σε συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου ή γνωστοποιήθηκαν στην εταιρεία.	
20	**Ανάθεση αρμοδιοτήτων του Δ.Σ σε μέλη του ή τρίτους**		

	Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αναθέτει τις εξουσίες της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, μέλη του ή μη, εφόσον αυτό επιτρέπεται, σύμφωνα με το καταστατικό.	Το καταστατικό μπορεί επίσης να επιτρέπει στο διοικητικό συμβούλιο ή να το υποχρεώνει να αναθέτει τον εσωτερικό έλεγχο της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, μη μέλη του.	Αρθρο 87. Ανάθεση αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου σε μέλη του ή τρίτους
21	**Εκτελεστική επιτροπή**		
	Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, εφόσον το καταστατικό το επιτρέπει, μπορεί επίσης να συγκροτείται εκτελεστική επιτροπή και να ανατίθενται σ' αυτήν ορισμένες εξουσίες ή καθήκοντα του διοικητικού συμβουλίου.	Στην περίπτωση αυτή, η σύνθεση, οι αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και ο τρόπος λήψης των αποφάσεων της εκτελεστικής επιτροπής, καθώς και κάθε θέμα που αφορά τη λειτουργία της ρυθμίζονται με το καταστατικό ή την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με τη συγκρότησή της.	Αρθρο 87
22	**Εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη**		
	Στις εταιρείες που έχουν τίτλους εισηγμένους σε ρυθμιζόμενη αγορά εκλέγονται εκτελεστικά, μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μέλη, με τις προϋποθέσεις και με τις συνέπειες του ν. 3016/2002 (Α΄ 110), όπως ισχύει.	Οι διατάξεις των άρθρων 3 έως 8 του ν. 3016/2002, μπορούν να εφαρμόζονται αναλόγως και σε μη εισηγμένες εταιρείες, αν τούτο προβλέπεται από το καταστατικό. Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3016/2002 δεν εφαρμόζεται.	Αρθρο 87
23	**Προϋποθέσεις νομιμοποίησης των εκπροσώπων της εταιρείας.**		
	Για κάθε πράξη εκπροσώπησης της εταιρείας αρκεί η υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου της υπό την εταιρική επωνυμία, το όνομά του και η αναφορά της ιδιότητάς του.	Χρήση εταιρικής σφραγίδας δεν απαιτείται.	Αρθρο 88. Πράξεις εκπροσώπησης εταιρείας
24	**Πρόεδρος του Δ.Σ και Αναπληρωτής**		

	Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του τον πρόεδρο, αν δεν τον έχει ήδη ορίσει το καταστατικό ή η γενική συνέλευση.	Το καταστατικό, η γενική συνέλευση ή και το διοικητικό συμβούλιο εκλέγουν επίσης αναπληρωτή του προέδρου	Αρθρο 89. Πρόεδρος του Δ.Σ
	Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αντικαταστήσει τον πρόεδρο και τον αναπληρωτή του οποτεδήποτε.	Ο πρόεδρος ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπει ο νόμος και το καταστατικό.	
25	**Τόπος συνεδρίασης του Δ.Σ - Τηλεδιάσκεψη**		
	Το διοικητικό συμβούλιο οφείλει να συνεδριάζει στην έδρα της εταιρείας.	Επιτρέπεται να ορίζεται στο καταστατικό και άλλος τόπος, στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, στον οποίο μπορεί να συνεδριάζει το διοικητικό συμβούλιο.	Αρθρο 90. Τόπος συνεδρίασης του Δ.Σ
	Το Δ.Σ μπορεί να συνεδριάζει σε άλλο τόπο, στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, εφόσον στη συνεδρίαση αυτή παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται όλα τα μέλη του και κανείς δεν αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και στη λήψη αποφάσεων.		
	Εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό ή συναινούν όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, η συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να διεξαχθεί με τηλεδιάσκεψη ως προς ορισμένα ή και ως προς όλα τα μέλη	Μέλος του Δ.Σ μπορεί να αξιώσει να διεξαχθεί η συνεδρίαση με τηλεδιάσκεψη ως προς αυτόν, αν κατοικεί σε άλλη χώρα από εκείνη όπου διεξάγεται η συνέλευση ή αν υπάρχει άλλος σπουδαίος λόγος, ιδίως ασθένεια ή αναπηρία.	
26	**Συχνότητα συνεδριάσεων του Δ.Σ**		
	Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει κάθε φορά που ο νόμος, το καταστατικό ή οι ανάγκες της εταιρείας το απαιτούν.		Αρθρο 91. Συχνότητα συνεδριάσεων και σύγκληση του Δ.Σ

27	**Σύγκληση του Δ.Σ**		
	Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται από τον πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του, με πρόσκληση που γνωστοποιείται στα μέλη, του δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη συνεδρίαση και πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες αν η συνεδρίαση πρόκειται να διεξαχθεί εκτός της έδρας της εταιρείας.	Στην πρόσκληση πρέπει να αναγράφονται με σαφήνεια και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, διαφορετικά η λήψη αποφάσεων επιτρέπεται μόνο εφόσον παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και κανείς δεν αντιλέγει στη λήψη αποφάσεων.	Αρθρο 91. Συχνότητα συνεδριάσεων και σύγκληση του Δ.Σ
	Τη σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να ζητήσουν δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη του με αίτησή τους προς τον πρόεδρο αυτού ή τον αναπληρωτή του, οι οποίοι υποχρεούνται να συγκαλέσουν εγκαίρως το διοικητικό συμβούλιο, ώστε αυτό να συνέλθει εντός προθεσμίας επτά (7) ημερών από την υποβολή της αίτησης.	Το καταστατικό εταιρειών των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά μπορεί να ορίσει άλλες διατυπώσεις ή βραχύτερες προθεσμίες πρόσκλησης, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος άρθρου.	
28	**Απαρτία απαιτούμενη για την έγκυρη συνεδρίαση του Δ.Σ (το 1/2 των μελών και όχι λιγότερο από 3 μέλη)**		
	Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως, όταν παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτό το ήμισυ πλέον ενός των συμβούλων, ουδέποτε όμως ο αριθμός των παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων συμβούλων μπορεί να είναι μικρότερος των τριών (3).	Για την εξεύρεση του αριθμού απαρτίας παραλείπεται τυχόν προκύπτον κλάσμα.	Αρθρο 92. Λήψη αποφάσεων από το διοικητικό συμβούλιο
29	**Πλειοψηφία απαιτούμενη για την λήψη αποφάσεων (πλειοψηφία των παρόντων)**		

	Εφόσον δεν ορίζει διαφορετικά ο νόμος ή το καταστατικό, οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου λαμβάνονται έγκυρα με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων μελών.	Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου.	Αρθρο 92. Λήψη αποφάσεων από το Δ.Σ
30	**Δυνατότητα αντιπροσώπευσης στις συνεδριάσεις του Δ.Σ**		
	Κάθε σύμβουλος μπορεί να αντιπροσωπεύει εγκύρως μόνον έναν άλλο σύμβουλο.	Η αντιπροσώπευση στο διοικητικό συμβούλιο δεν μπορεί ν' ανατεθεί σε πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη του διοικητικού συμβουλίου, εκτός αν η αντιπροσώπευση ανατεθεί σε τυχόν αναπληρωματικό μέλος του διοικητικού συμβουλίου.	Αρθρο 92
31	**Πρακτικά συνεδριάσεων και αποφάσεων του Δ.Σ (ειδικό βιβλίο)**		
	Οι συζητήσεις και αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου καταχωρίζονται περιληπτικά σε ειδικό βιβλίο, που μπορεί να τηρείται και ηλεκτρονικά.	Με αίτηση μέλους του Δ.Σ. ο πρόεδρος υποχρεούται να καταχωρίσει στα πρακτικά περίληψη της γνώμης του μέλους αυτού.	Αρθρο 93. Πρακτικά συνεδριάσεων και αποφάσεων
	Στο πρακτικό καταχωρίζεται κατάλογος των παραστάντων ή αντιπροσωπευθέντων κατά τη συνεδρίαση μελών του διοικητικού συμβουλίου.	Τα πρακτικά του Δ.Σ υπογράφονται από τα παραστάντα μέλη. Σε περίπτωση άρνησης υπογραφής από κάποιο μέλος γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά.	
	Το βιβλίο πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου των εταιρειών, οι μετοχές των οποίων δεν είναι εισηγμένες , μπορεί να τηρείται ενιαία με το βιβλίο πρακτικών της γενικής συνέλευσης.	Στο βιβλίο πρακτικών καταχωρίζονται οι αποφάσεις του συμβούλου-διαχειριστή που δεν αφορούν θέματα τρέχουσας διαχείρισης ή συνιστούν πράξεις καταχωριστέες στο Γ.Ε.ΜΗ..	

	Η κατάρτιση και υπογραφή πρακτικού από όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους ισοδυναμεί με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, ακόμη και αν δεν έχει προηγηθεί συνεδρίαση.	Οι υπογραφές των συμβούλων μπορούν να αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, αν τούτο προβλέπεται στο καταστατικό.	Αρθρο 94. Προσυπογραφή πρακτικού χωρίς συνεδρίαση
32	**Καταχώριση ορισμένων Πρακτικών στο Γ.Ε.ΜΗ - Προθεσμία**		
	Μόνο Αντίγραφα πρακτικών, για τα οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισής τους στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 4548/2018 ή άλλες διατάξεις, υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ.	Μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.	Αρθρο 93
33	**Ελαττωματικές αποφάσεις του Δ.Σ**		
	Αποφάσεις του Δ.Σ, το περιεχόμενο των οποίων αντίκειται στο νόμο ή το καταστατικό είναι άκυρες	Αποφάσεις που λήφθηκαν με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό είναι επίσης άκυρες, εκτός αν λήφθηκαν ομοφώνως από όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, παρόντα ή νομίμως εκπροσωπούμενα.	Αρθρο 95. Ελαττωματικές αποφάσεις του Δ.Σ
	Την ακυρότητα μπορούν να επικαλεσθούν, εντός έξι (6) μηνών από την καταχώριση της απόφασης στο Γ.Ε.ΜΗ., ή από την καταχώρισή της στο βιβλίο πρακτικών, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τρίτοι δε, μέτοχοι ή μη, αν έχουν προσωπικό και ειδικό έννομο συμφέρον	Αν από την απόφαση προκύπτει διαρκής παραβίαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, η δυνατότητα επίκλησης δεν υπόκειται σε προθεσμία. Στην περίπτωση αυτή η ακυρότητα μπορεί είτε να προταθεί από τους μετόχους είτε να ληφθεί υπόψη και αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο.	
34	**Αστική Ευθύνη μελών του Δ.Σ**		

	Κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου ευθύνεται έναντι της εταιρείας για ζημία που αυτή υφίσταται λόγω πράξης ή παράλειψης που συνιστά παράβαση των καθηκόντων του.	Η ευθύνη δεν υφίσταται, αν το μέλος του Δ.Σ. αποδείξει ότι κατέβαλε κατά την άσκηση των καθηκόντων του την επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία που δραστηριοποιείται σε παρόμοιες συνθήκες.	Αρθρο 102. Ευθύνη μελών του Δ.Σ
	Αν από κοινή πράξη περισσότερων μελών του διοικητικού συμβουλίου προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον.	Η ευθύνη δεν υφίσταται προκειμένου για πράξεις ή παραλείψεις που στηρίζονται σε σύννομη απόφαση της γενικής συνέλευσης ή που αφορούν εύλογη επιχειρηματική απόφαση, η οποία ελήφθη (α) με καλή πίστη, (β) με βάση επαρκή, για τις συγκεκριμένες συνθήκες, πληροφόρηση και (γ) με αποκλειστικό κριτήριο την εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος.	
	Οι αξιώσεις της εταιρείας ο παραγράφονται μετά τριετία από την τέλεση της πράξης ή την παράλειψη. Η παραγραφή αναστέλλεται ενόσω ο υπεύθυνος έχει την ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου . Σε κάθε περίπτωση η παραγραφή επέρχεται μετά πάροδο δεκαετίας από την τέλεση της πράξης ή την παράλειψη.	Η εταιρεία μπορεί, με απόφαση του Δ.Σ, να παραιτηθεί των αξιώσεών της προς αποζημίωση ή να συμβιβασθεί για αυτές μετά πάροδο δύο (2) ετών από τη γένεση της αξίωσης και μόνο εφόσον συγκατατίθεται η γενική συνέλευση και δεν αντιτίθεται μειοψηφία που εκπροσωπεί το ένα δέκατο (1/10) του κεφαλαίου.	

	Το διοικητικό συμβούλιο έχει την υποχρέωση έγκαιρης, πλήρους και επιμελούς άσκησης των αξιώσεων της εταιρείας κατά των προσώπων που έχουν ευθύνη, σύμφωνα με το άρθρο 102, σταθμίζοντας το εταιρικό συμφέρον. Το διοικητικό συμβούλιο οφείλει να παρέχει στους μετόχους εξηγήσεις για την τυχόν μη άσκηση των αξιώσεων.		Αρθρο 103. Άσκηση των αξιώσεων της εταιρείας
	Μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου έχουν δικαίωμα να υποβάλουν εγγράφως προς το διοικητικό συμβούλιο αίτηση με αντικείμενο την άσκηση των αξιώσεων της εταιρείας κατά το άρθρο 103.	Το καταστατικό της εταιρείας μπορεί να μειώσει το παραπάνω ποσοστό. Οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι έχουν καταστεί μέτοχοι έξι (6) μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης.	Αρθρο 104. Άσκηση των αξιώσεων της εταιρείας ύστερα από αίτημα της μειοψηφίας
	Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων 102 έως 106 δεν επηρεάζουν την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου για άμεση ζημία μετόχων ή τρίτων και δεν θίγουν την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου κατά το άρθρο 98 του Πτωχευτικού Κώδικα.		Αρθρο 107. Ευθύνη για άμεση ζημία τρίτων
35	**Έγκριση συνολικής διαχείρισης**		

	Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με φανερή ψηφοφορία μετά την έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, μπορεί να εγκρίνεται η συνολική διαχείριση που έλαβε χώρα κατά την αντίστοιχη χρήση.	Στην ψηφοφορία περί έγκρισης της συνολικής διαχείρισης, δικαιούνται να μετέχουν τα μέλη του Δ.Σ. μόνο με μετοχές, των οποίων είναι κύριοι, ή ως αντιπρόσωποι άλλων μετόχων, εφόσον όμως έχουν λάβει σχετική εξουσιοδότηση με ρητές και συγκεκριμένες οδηγίες ψήφου. Το ίδιο ισχύει και για τους υπαλλήλους της εταιρείας.	Αρθρο 108. Έγκριση συνολικής διαχείρισης
	Επισήμανση :	Δεν προβλέπετε (εν αντιθέσει με τον Ν. 2190/20), δυνατότητα απαλλαγής από κάθε ευθύνη.	
36	**Αμοιβές μελών Δ.Σ - Δικαίωμα λήψης**		
	Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να λάβουν αμοιβή ή άλλες παροχές, σύμφωνα με το νόμο και τα οριζόμενα στο καταστατικό και, κατά περίπτωση, την πολιτική αποδοχών της εταιρείας.	Αμοιβή ή παροχή που χορηγείται σε μέλος του διοικητικού συμβουλίου και δεν ρυθμίζεται στον νόμο ή το καταστατικό βαρύνει την εταιρεία μόνο αν εγκριθεί με ειδική απόφαση της γενικής συνέλευσης .	Αρθρο 109. Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης αμοιβών
37	**Αμοιβές μελών Δ.Σ - Συμμετοχή στα Κέρδη**		
	Αμοιβή συνιστάμενη σε συμμετοχή στα κέρδη της χρήσεως παρέχεται μόνον αν αυτό προβλέπεται στο καταστατικό	Αμοιβή χορηγούμενη από τα κέρδη της χρήσεως λαμβάνεται από το υπόλοιπο των καθαρών κερδών που απομένει μετά την αφαίρεση των νόμιμων κρατήσεων για τακτικό αποθεματικό και τη διανομή του ελάχιστου μερίσματος υπέρ των μετόχων.	Αρθρο 109
38	**Αμοιβές μελών Δ.Σ - Σύμβαση εργασίας, έργου ή εντολής**		

	Αμοιβή σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου για υπηρεσίες προς την εταιρεία βάσει ειδικής σχέσης, όπως ενδεικτικώς, από σύμβαση εργασίας, έργου ή εντολής καταβάλλεται με τις προϋποθέσεις των άρθρων 99 έως 101.	Η γενική συνέλευση μπορεί να επιτρέψει προκαταβολή αμοιβής για το χρονικό διάστημα μέχρι την επόμενη τακτική γενική συνέλευση. Η προκαταβολή της αμοιβής τελεί υπό την αίρεση της έγκρισής της από την επόμενη τακτική γενική συνέλευση.	Αρθρο 109
39	**Αμοιβές μελών Δ.Σ - Δυνατότητα αίτησης για μείωση.**		
	Με την εξαίρεση των αμοιβών (βάσει ειδικής σχέσης, όπως ενδεικτικώς, από σύμβαση εργασίας, έργου ή εντολής), αμοιβή ή παροχή που καταβλήθηκε ή αποφασίστηκε να καταβληθεί σε συγκεκριμένο μέλος του Δ.Σ, μπορεί να μειωθεί από το δικαστήριο αν, με τις υφιστάμενες συνθήκες, είναι κατά εύλογη κρίση υπέρογκη και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα δέκατο (1/10) του κεφαλαίου.	Η αίτηση προς το δικαστήριο υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έγκριση της γενικής συνέλευσης από μετόχους που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του μετοχικού κεφαλαίου και αντιτάχθηκαν στην απόφαση αυτή.	Αρθρο 109
40	**Αμοιβές μελών Δ.Σ - Επιπλέον υποχρεώσεις εισηγμένων εταιρειών**		
	Εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά υποχρεούνται να θεσπίζουν πολιτική αποδοχών για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και, αν υπάρχει, για τον γενικό διευθυντή ή τον αναπληρωτή του.	Η πολιτική αποδοχών υποβάλλεται στην έγκριση της γενικής συνέλευσης. Η ψήφος των μετόχων επί της πολιτικής αποδοχών είναι δεσμευτική. Η διάρκεια ισχύος της εγκεκριμένης πολιτικής αποδοχών δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα (4) έτη από την έγκρισή της από τη γενική συνέλευση.	Αρθρο 110. Πολιτική αποδοχών / Αρθρο 111. Περιεχόμενο της πολιτικής αποδοχών /Αρθρο 112. Έκθεση αποδοχών

	Η εταιρεία με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά υποχρεούται να καταρτίζει σαφή και κατανοητή έκθεση αποδοχών, η οποία περιέχει ολοκληρωμένη επισκόπηση του συνόλου των αποδοχών που ρυθμίζονται στην πολιτική του άρθρου 110 για το τελευταίο οικονομικό έτος.		
41	**Δικαιώματα προαίρεσης (option) απόκτησης μετοχών σε μέλη του Δ.Σ και το προσωπικό**		
	Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, μπορεί να θεσπισθεί πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και το προσωπικό της εταιρείας, καθώς και των συνδεδεμένων με αυτήν εταιρειών, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης (option) απόκτησης μετοχών.	Ως δικαιούχοι μπορούν να ορισθούν και πρόσωπα που παρέχουν στην εταιρεία υπηρεσίες σε σταθερή βάση. Περίληψη της απόφασης υποβάλλεται σε δημοσιότητα.	Αρθρο 113. Πρόγραμμα διάθεσης μετοχών σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και το προσωπικό
	Η συνολική ονομαστική αξία των μετοχών που διατίθενται δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει, συνολικά, το ένα δέκατο (1/10) του κεφαλαίου, που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία της απόφασης της γενικής συνέλευσης		
42	**Δωρεάν Διάθεση μετοχών σε μέλη του Δ.Σ και το προσωπικό**		
	Με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία μπορεί να αποφασίζεται η δωρεάν διάθεση μετοχών στα μέλη του Δ.Σ. και το προσωπικό της εταιρείας, καθώς και των συνδεδεμένων με αυτήν εταιρειών .	Ως δικαιούχοι μπορούν να οριστούν και πρόσωπα που παρέχουν στην εταιρεία υπηρεσίες σε σταθερή βάση. Περίληψη της απόφασης υποβάλλεται σε δημοσιότητα.	Αρθρο 114. Δωρεάν διάθεση μετοχών σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και το προσωπικό

	Για το σκοπό της προηγούμενης παραγράφου η εταιρεία είτε διαθέτει ίδιες μετοχές που αποκτώνται ή έχουν ήδη αποκτηθεί, είτε εκδίδει νέες μετοχές με κεφαλαιοποίηση μη διανεμηθέντων κερδών ή διανεμητών αποθεματικών ή διαφοράς από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.	Η ονομαστική αξία των μετοχών που διατίθενται κατά το άρθρο αυτό αθροιζόμενη με την ονομαστική αξία των μετοχών που ενδέχεται να διατεθούν με βάση τυχόν εκκρεμή δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το ένα δέκατο (1/10) του κεφαλαίου που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία της απόφασης της γενικής συνέλευσης.	
43	**Απαγόρευση σύναψης οποιωνδήποτε συμβάσεων της εταιρείας, χωρίς ειδική άδεια**		
	Απαγορεύεται και είναι άκυρη η σύναψη οποιωνδήποτε συμβάσεων της εταιρείας με τα πρόσωπα αυτά, καθώς και η παροχή ασφαλειών και εγγυήσεων προς τρίτους υπέρ των προσώπων αυτών, χωρίς ειδική άδεια παρεχόμενη με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μετόχων.	Αφορά μεταξύ άλλων : τα μέλη του Δ.Σ, και τα στενά μέλη οικογένειας των προσώπων αυτών, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από τους παραπάνω.	Αρθρο 99. Διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη
	Η απαγόρευση, δεν ισχύει προκειμένου για: (α) Πράξεις που δεν εξέρχονται των ορίων των τρεχουσών συναλλαγών της εταιρείας ,(β) Συμβάσεις που αφορούν τις αποδοχές των μελών του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, κ.λπ	Τεκμαίρεται ότι σύμβαση της εταιρείας δεν είναι συνήθης ως προς το μέγεθός της, αν η αξία της αποτιμάται τουλάχιστον σε δέκα τοις εκατόν (10%) του ενεργητικού της εταιρείας, σύμφωνα με τον τελευταίο δημοσιευμένο ισολογισμό	

	Η άδεια κατάρτισης συναλλαγής , παρέχεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία ισχύει για έξι (6) μήνες.	Εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της χορήγησης άδειας από το διοικητικό συμβούλιο , μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του κεφαλαίου, μπορούν να ζητήσουν τη σύγκληση γενικής συνέλευσης για να αποφασίσει αυτή για το ζήτημα της παροχής της άδειας.	Αρθρο 100. Χορήγηση άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος
44	**Υποχρέωση Δημοσιότητας στο Γ.Ε.ΜΗ, σε περίπτωση συναλλαγών με "Συνδεδεμένα μέρη"**		
	Το Δ.Σ. ανακοινώνει την παροχή άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής είτε από το ίδιο είτε από τη γενική συνέλευση. Η ανακοίνωση αυτή υποβάλλεται σε δημοσιότητα πριν από την ολοκλήρωση της συναλλαγής.	Επί εταιρείας με μετοχές εισηγμένες η απόφαση του Δ.Σ. ή της γενικής συνέλευσης του προηγουμένου άρθρου λαμβάνεται με βάση έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας ή άλλου ανεξάρτητου προς την εταιρεία τρίτου μέρους, η οποία αξιολογεί κατά πόσον η συναλλαγή είναι δίκαιη και εύλογη	Αρθρο 101. Δημοσιότητα των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη
	Η ανακοίνωση περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον πληροφορίες: (α) ως προς τη φύση της σχέσης (β) την ημερομηνία και την αξία της συναλλαγής, (γ) κάθε άλλη πληροφορία που είναι αναγκαία για να αξιολογηθεί κατά πόσον η συναλλαγή είναι δίκαιη και εύλογη για την εταιρεία και τα πρόσωπα που δεν αποτελούν συνδεδεμένο μέρος, συμπεριλαμβανομένων των μετόχων μειοψηφίας.	Επί εταιρείας με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, η ανακοίνωση συνοδεύεται από την έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή. Στις διατυπώσεις δημοσιότητας υποβάλλεται επίσης η συναλλαγή που συνάπτεται μεταξύ του συνδεδεμένου με την εταιρεία προσώπου και θυγατρικής της.	

	Συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ του μοναδικού μετόχου και της εταιρείας καταχωρίζονται στα πρακτικά της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου ή καταρτίζονται εγγράφως με ποινή ακυρότητας. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στις τρέχουσες συναλλαγές		
45	**Ποινικές Διατάξεις - Ευθύνη μελών του Δ.Σ**		
	Τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή από 10.000 μέχρι 100.000 ευρώ το μέλος του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο:		Αρθρο 177. Παραβάσεις μελών διοικητικού συμβουλίου
	Εν γνώσει του συντάσσει ή εγκρίνει ανακριβείς ή παραπλανητικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εταιρείας. Ποινή δεν επιβάλλεται σε περίπτωση επουσιωδών ελλείψεων, που δεν επηρεάζουν τη συνολική εικόνα των καταστάσεων.	Προβαίνει σε διανομή κερδών ή άλλων ωφελημάτων σε μετόχους ή τρίτο πρόσωπο, που δεν προκύπτουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή με βάση χρηματοοικονομικές καταστάσεις που εν γνώσει του είναι ανακριβείς ή παραπλανητικές ή συντάχθηκαν κατά παράβαση του νόμου.	
	Χορηγεί προκαταβολή, δάνειο ή εγγύηση είτε επιβαρύνοντας την εταιρεία, με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές αυτής, είτε επιβαρύνοντας θυγατρική της με σκοπό να αποκτήσει τρίτος μετοχές της μητρικής της	Εν γνώσει του συντάσσει αναληθή ή ελλιπή έκθεση διαχείρισης ή άλλη υποχρεωτική κατά το νόμο ετήσια έκθεση.	
46	**Ευθύνη μελών Δ.Σ - Φορολογικές διατάξεις**		

	Τα πρόσωπα που είναι πρόεδροι, διευθυντές, διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι, εντεταλμένοι στη διοίκηση και εκκαθαριστές των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων κατά το χρόνο της διάλυσης ή συγχώνευσής τους, ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα για την πληρωμή του φόρου τόκων και προστίμων που οφείλονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες καθώς και του φόρου που παρακρατείται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους.	Τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για τους παρακρατούμενους φόρους το ΦΠΑ και όλους τους επιρριπτόμενους φόρους και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου που εκπροσωπούν ως εξής: α) Αν έχει γίνει η παρακράτηση φόρου, όλα τα πρόσωπα που είχαν μία από τις ως άνω ιδιότητες από τη λήξη της προθεσμίας απόδοσης του φόρου και μετά. β) Αν δεν έχει γίνει η παρακράτηση φόρου, όλα τα πρόσωπα, που είχαν μία από τις πιο πάνω ιδιότητες κατά το χρόνο που υπήρχε η υποχρέωση παρακράτησης του	Αρθρο 50. Αλληλέγγυα ευθύνη (Ν. 4174/2013)

Β) ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.

Β1) ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΣΗΜΕΙΑ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.

1. Κατηγορία τήρησης Λογιστικών βιβλίων – Υποχρέωση διενέργειας απογραφής (Ν. 4308/2014).

Κατηγορία τήρησης Λογιστικών βιβλίων

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Απλογραφικά	Ναι. Εφόσον δεν ξεπερνούν σε τζίρο το 1.500.000 ευρώ.	Ναι. Εφόσον δεν ξεπερνούν σε τζίρο το 1.500.000 ευρώ.	-	-	-
Διπλογραφικά	Ναι. Εφόσον ξεπερνούν σε τζίρο το 1.500.000 ευρώ, για δύο συνεχόμενες ετήσιες περιόδους (ή προαιρετικά)	Ναι. Εφόσον ξεπερνούν σε τζίρο το 1.500.000 ευρώ για δύο συνεχόμενες ετήσιες περιόδους (ή προαιρετικά)	Ναι - Υποχρεωτικά	Ναι - Υποχρεωτικά	Ναι - Υποχρεωτικά

Υποχρέωση διενέργειας απογραφής

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Υποχρέωση απογραφής	Ναι, αν τηρεί Διπλογραφικά βιβλία	Ναι, αν τηρεί Διπλογραφικά βιβλία	Ναι	Ναι	Ναι

	Όχι, αν τηρεί Απλογραφικά βιβλία και δεν έχει τζίρο > 150,000 ευρώ.	Όχι, αν τηρεί Απλογραφικά βιβλία και δεν έχει τζίρο > 150,000 ευρώ.			
	Όχι, αν τηρεί Απλογραφικά βιβλία και ανήκει στις απαλλασσόμενες δραστηριότητες.	Όχι, αν τηρεί Απλογραφικά βιβλία και ανήκει στις απαλλασσόμενες δραστηριότητες.			

Δείτε σχετικά :
«Όλα όσα μας χρειάζονται για την απογραφή των αποθεμάτων 31-12-2017» - Ένας πρακτικός οδηγός (ΠΟΦΕΕ - Γ. Χριστόπουλος) - Έκδοση 2018 - https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/39366]

2. Φορολόγηση Κερδών και Φόρος Μερισμάτων (Ν. 4172/2013)

Φορολόγηση Κερδών

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Συντελεστής Φόρου	Φορολογούνται με την κλίμακα του άρθρου 15 του Ν. 4172/2013 (Δείτε κατωτέρω)	29%	29%	29%	29%

Κλίμακα του άρθρου 15	
Εισόδημα (Μισθοί, Συντάξεις, Επιχ. Δραστηριότητα)	Φορ. Συντελεστής
0 - 20.000	22%
20.001 - 30.000	29%
30.001 - 40.000	37%
40.001 –	45%

Φόρος Μερισμάτων και Συνολική Φορολογική Επιβάρυνση

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Συντελεστής Φόρου Μερισμάτων	Δεν υπάρχει Φόρος μερισμάτων.	Δεν υπάρχει, εφόσον τηρεί απλογραφικό λογιστικό σύστημα - 15% αν τηρεί διπλογραφικό	15%	15%	15%

Σύνολο Φορ. Επιβάρυνσης (*)	**Ποικίλει ανάλογα με το ύψος των κερδών (22%-45%)**	**Διπλογραφικά 39,65%**	**39.65%**	**39.65%**	**39.65%**
		Απλογραφικά βιβλία : 29%			

Υπολογισμός φορολογικής επιβάρυνσης

Υπολογισμός φορολογικής επιβάρυνσης			
Φόρος Κερδών	100	29%	29
Φόρος Μερισμάτων	71=(100-29)	15%	10,65
Συνολική επιβάρυνση (*)			**39,65**

Σημειώσεις :

α) Για τα φυσικά πρόσωπα για τα 3 πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημά τους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

β) Τα κέρδη των φυσικών προσώπων και των ατομικών επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε». ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξή τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) Kw», απαλλάσσονται του φόρου.

…….

(*) Ειδική εισφοράς αλληλεγγύης

Επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ των φυσικών προσώπων ή σχολάζουσας κληρονομιάς. Για την επιβολή της εισφοράς λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του εισοδήματος, όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και συντάξεις, **από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο,** από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό.

Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της παραγράφου 1 υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα	**Εισφ. Αλληλεγγύης**
0 – 12.000	0%
12.001 - 20.000	2,20%
20.001 - 30.000	5,00%
30.001 - 40.000	6,50%
40.001 - 65.000	7,50%
65.001 - 220.000	9,00%

>220.000	10,00%

(ν. 4172/2013, Άρθρο 43Α . Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα)

3. Κανόνες διανομής Κερδών.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Γενικά	Όλα τα Κέρδη ανήκουν στον ιδιοκτήτη	Όλα τα Κέρδη ανήκουν στους Εταίρους	Οι εταίροι αποφασίζουν για τα κέρδη που θα διανεμηθούν.	Οι εταίροι αποφασίζουν για τα κέρδη που θα διανεμηθούν.	Οι μέτοχοι αποφασίζουν για τα κέρδη που θα διανεμηθούν.
Δυνατότητα διανομής Κερδών όχι με βάση τα ποσοστά συμμετοχής.	Όλα τα Κέρδη ανήκουν στον ιδιοκτήτη	Ναι, εφόσον υπάρχει σχετική συμφωνία.	Ναι. Για ορισμένο όμως χρόνο, που δεν θα υπερβαίνει τη δεκαετία	Ναι. Αν προβλέπεται στο καταστατικό.	Όχι.
Τακτικό Αποθεματικό	Όχι	Όχι	Ναι. 5% επί των Κερδών.	Ναι. 5% επί των Κερδών.	Ναι. 5% επί των Κερδών.
Πρόσθετα αποθεματικά	Όχι	Όχι	Πρόβλεψη στο καταστατικό ή απόφαση μετόχων.	Πρόβλεψη στο καταστατικό ή απόφαση μετόχων.	Πρόβλεψη στο καταστατικό ή απόφαση μετόχων.

Υποχρέωση ελάχιστης διανομής	Όλα τα Κέρδη ανήκουν στον ιδιοκτήτη	Όλα τα κέρδη θεωρούνται πως διανέμονται στους εταίρους στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης εφόσον τηρείται **απλογραφικό λογιστικό σύστημα.**	Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ελάχιστη υποχρεωτική διανομή κερδών.	Ελλείψει αντίθετου πρόβλεψης στο καταστατικό, όλα τα Κέρδη είναι διανεμητέα	(35%) των καθαρών κερδών . Δυνατότητα μη διανομής με πλειοψηφία 80%.
		Με βάση τις προβλέψεις του καταστατικού (Διπλογραφική)			
Δυνατότητα προμερίσματος	Ναι. Προσωρινές απολήψεις.	Ναι. Προσωρινές απολήψεις.	Δεν δίδεται δυνατότητα από τον ν. 4072/2012.	Δεν δίδεται δυνατότητα από τον ν. 3190/1955.	Ναι. Υπό προϋποθέσεις.

Δείτε σχετικά :
α) Η διανομή κερδών σε προσωπικές εταιρείες με απλογραφικά βιβλία - Παραδείγματα - Το λάθος στο έντυπο «Ν»
https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/40911
β) Επισημάνσεις: Χρόνος κτήσης εισοδήματος και παρακράτησης φόρου στις Ο.Ε. - Ε.Ε. https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/27565
γ) Για την παρακράτηση φόρου στην διανομή προμερισμάτων και απολήψεων κερδών δείτε την ΠΟΛ.1068/1.6.2016 .

4. Τέλος Επιτηδεύματος (Νόμος 3986/2011, άρθρο 31) .

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Έδρα σε πόλεις <200.000	650 ευρώ	800 ευρώ	800 ευρώ	800 ευρώ	800 ευρώ

Έδρα σε πόλεις >200.000	650 ευρώ	1.000 ευρώ	1.000 ευρώ	1.000 ευρώ	1.000 ευρώ

Σημειώσεις :
α) Εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις καταβολής του τέλους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, οι εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά κάτω από 3.100 κατοίκους. Επίσης εξαιρούνται ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και η ατομική άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, εφόσον δεν έχουν παρέλθει 5 έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών.
β) Για τους αμειβόμενους με "μπλοκάκι" το τέλος επιτηδεύματος ανέρχεται στα 500,00 ευρώ.

5. Προκαταβολή Φόρου

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Ποσοστό σε σχέση με τον φόρο του προηγούμενου έτους	100%	100%	100%	100%	100%
Διαφοροποίηση κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας.	50% για το πρώτο έτος.	50% για τα 3 πρώτα έτη.	50% για τα 3 πρώτα έτη.	50% για τα 3 πρώτα έτη.	50% για τα 3 πρώτα έτη.

Σημειώσεις :
α) Όταν αποκτάται **για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα (ατομική επιχείρηση)** , το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό. (τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 17 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (ΦΕΚ Α' 105/14-06-2018) και εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, σύμφωνα με την παράγραφο 18α του ιδίου άρθρου 115) .
[Άρθρο 69 του Ν. 4172/2013]
β) Για τα νέα νομικά πρόσωπα **κατά τα τρία (3) πρώτα οικονομικά έτη από τη δήλωση έναρξης εργασιών τους.** Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.
[Άρθρο 71 του Ν. 4172/2013]

6. Ελάχιστο Εταιρικό ή Μετοχικό Κεφάλαιο- Ελάχιστη αξία κάθε τίτλου – Ελάχιστος αριθμός εταίρων/μετόχων—Έκδοσης μεριδίων/μετοχών « Υπέρ το άρτιον » – Διάρκεια

Λειτουργίας – «Τεκμήριο »Ίδρυσης Επιχείρησης.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Ελάχιστο υποχρεωτικό Κεφάλαιο	Δεν υπάρχει ρύθμιση-Δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος κεφαλαίου	Δεν υπάρχει ρύθμιση-Δεν απαιτεί συγκεκριμένο ύψος εταιρικού κεφαλαίου	Ένα (1) ευρώ	Ένα (1) ευρώ	25.000 ευρώ
Η καταβολή του Κεφαλαίου θεωρείται τεκμήριο	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Έκδοση μεριδίων/μετοχών ''Υπερ το Άρτιον''	--	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι
Διάρκεια Λειτουργίας	Έως το θάνατο του επιχειρηματία.	Αόριστη	Ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται η διάρκεια , 12 έτη από τη σύστασή της.	Ορισμένη. [καταργήθηκε η δυνατότητα σύστασης Ε.Π.Ε. αορίστου χρόνου].	Αόριστη [Αλλαγή που έγινε με το Ν. 4548/2018]
Ελάχιστος αριθμός εταίρων/μετόχων	1	2 [Ο 1 τουλάχιστον Ομόρρυθμος]	1 [Δηλαδή μπορεί και ''Μονοπρόσωπη'']	1 [Δηλαδή μπορεί και ''Μονοπρόσωπη'']	1 [Δηλαδή μπορεί και ''Μονοπρόσωπη'']
Ελάχιστη αξία κάθε τίτλου	Δεν υπάρχουν τίτλοι.	Δεν υπάρχουν τίτλοι.	Ένα (1) ευρώ	Ένα (1) ευρώ	0,04 ευρώ

Δυνατότητα εισαγωγής στο Χρηματιστήριο	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι

Σημειώσεις :

α) « Τεκμήριο» θεωρείται και η : Αγορά επιχειρήσεων ή σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς, καθώς και οι καταβολές που πραγματοποιούνται για τα ασφαλιστικά επενδυτικά συμβόλαια, κατά το μέρος που αποτελούν επενδυτικό προϊόν.

β) …… όπως αναφέρει η εν λόγω Υπηρεσία, ούτε και στην περίπτωση των εταιρικών μεριδίων της Ε.Π.Ε. υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη στον σχετικό ν. 3190/1955, παρ' όλα αυτά, όμως, με την υπ' αριθμ. 113/2009 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, η έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο «δεν αντιβαίνει ούτε στις ρητές διατάξεις του ούτε στο πνεύμα αυτών και στον χαρακτήρα της Ε.Π.Ε. Είναι επομένως απολύτως νόμιμη». ……Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α'), γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι είναι επιτρεπτή η έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο από Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (ΙΚΕ) αποκλειστικά και μόνο κεφαλαιακών εισφορών, εφαρμοζομένων αναλόγως των ρυθμίσεων που ισχύουν στις κεφαλαιουχικές εταιρείες, και ιδίως στην ε.π.ε., Στην περίπτωση της μονοπρόσωπης ΙΚΕ, εφόσον η αύξηση του κεφαλαίου της πραγματοποιηθεί με ανάληψη των νέων κεφαλαιακών εισφορών από τρίτο ή τρίτους, θα πρέπει να προηγηθεί η τροποποίηση της ιδρυτικής πράξης και του καταστατικού της εν λόγω εταιρείας από μονοπρόσωπη σε πολυπρόσωπη ΙΚΕ, και τούτο, ανεξάρτητα από την τιμή διάθεσης των νέων εταιρικών μεριδίων κεφαλαιακών εισφορών στο άρτιο ή υπέρ το άρτιο. (***https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/34442***)

7. Είδος εισφορών - Εκδιδόμενοι τίτλοι .

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Εισφορές σε είδος	--	Ναι - Εκτίμηση Εταίρων	Ναι - Εκτίμηση Επιτροπής [Δεν απαιτείται < 5.000]	Ναι - Εκτίμηση Επιτροπής	Ναι - Εκτίμηση Επιτροπής
«Εξωκεφαλαιακές εισφορές»	Όχι	Όχι	**Ναι**	Όχι	Όχι
«Εγγυητικές εισφορές»	Όχι	Όχι	**Ναι**	Όχι	Όχι

Προνομιούχες μετοχές	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	**Ναι**
Εξαγοράσιμες μετοχές	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	**Ναι**
Δικαίωμα έκδοσης "τίτλων κτήσης μετοχών".	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	**Ναι**
Δικαίωμα έκδοσης Ομολογιακού Δανείου.	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	**Ναι**
Δικαίωμα έκδοσης "Ιδρυτικών Τίτλων".	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	**Ναι**

Σημειώσεις :

α) Οι «εξωκεφαλαιακές εισφορές»: συνίστανται σε παροχές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές πρέπει να εξειδικεύονται στο καταστατικό και εκτελούνται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο. Η αξία των εισφορών αυτών που αναλαμβάνονται, είτε κατά τη σύσταση της εταιρείας είτε και μεταγενέστερα καθορίζεται στο καταστατικό.

β) Οι εγγυητικές εισφορές: Είναι οι εισφορές που συνίστανται στην ανάληψη ευθύνης έναντι τρίτων για τα χρέη της εταιρείας μέχρι το ποσό που ορίζεται στο καταστατικό. Η αξία κάθε εγγυητικής εισφοράς καθορίζεται στο καταστατικό και δεν μπορεί να υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ποσού της ευθύνης.

γ) Α.Ε - Δυνατότητα μη αποτίμησης των εταιρικών εισφορών

« 1. Η εταιρεία μπορεί να μην εφαρμόσει το άρθρο 17 όταν, … αντικείμενο της εισφοράς σε είδος είναι μέσα χρηματαγοράς ή κινητές αξίες …… 2. … όταν, …, αντικείμενο της εισφοράς σε είδος είναι περιουσιακά στοιχεία διαφορετικά από τις κινητές αξίες ή τα μέσα χρηματαγοράς της παραγράφου 1, τα οποία έχουν ήδη αποτελέσει αντικείμενο αποτίμησης για την εύλογη αξία τους από αναγνωρισμένο ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα και πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:… 3. … όταν, …, αντικείμενο της εισφοράς σε είδος είναι περιουσιακά στοιχεία διαφορετικά από τις κινητές αξίες ή τα μέσα χρηματαγοράς της παραγράφου 1, η εύλογη αξία των οποίων προκύπτει, για καθένα από αυτά, από τους υποχρεωτικούς λογαριασμούς του προηγούμενου οικονομικού έτους, εφόσον οι λογαριασμοί αυτοί αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχου, σύμφωνα με τους ν. 4336/2015 (Α΄ 94) και 4449/2017 (Α΄ 7). … (Ν. 4548/2018, άρθρο 18. Δυνατότητα μη αποτίμησης των εταιρικών εισφορών)

8. Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Νόμος 1676/1986) και Τέλος υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5

	Ατομική	Ο.Ε και Ε.Ε.	Ι.Κ.Ε	Ε.Π.Ε	Α.Ε
Φ.Σ.Κ - Κατά την σύσταση	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Φ.Σ.Κ - Μετά την σύσταση (Εκτός την επόμενη εξαίρεση)	Όχι	Ναι. 1%	Ναι. 1%	Ναι. 1%	Ναι. 1%
Αύξηση με σκοπό την διάθεση σε επιστημονική και τεχνολογικής έρευνα	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Τέλος Επιτροπής Ανταγωνισμού	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι. Ένα τοις χιλίοις

Σημειώσεις :

α) Ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου (Φ.Σ.Κ) επιβάλλεται : **(α)** εμπορικές εταιρείες και κοινοπραξίες επιτηδευματιών, **(β)** συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε βαθμού [εκτός τις αγροτικές], οποιαδήποτε άλλη εταιρεία, νομικό πρόσωπο, ένωση προσώπων ή κοινωνία, εφ' όσον ο σκοπός που επιδιώκουν τα πρόσωπα αυτά είναι κερδοσκοπικός, γ) υποκατάστημα ξένης εταιρείας.

β) Προσοχή : Σύμφωνα με τον νόμο 4254/2014 της 7.4.2014 καταργείται η επιβολή Φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου κατά την σύσταση εταιριών.

Επίσης : «6. Κατόπιν των ανωτέρω διευκρινίζεται ότι κατά τη «μετατροπή» ατομικής επιχείρησης σε κεφαλαιουχική εταιρία δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου κατ' εφαρμογή των οριζομένων στις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 4254/2014 από τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, διότι η μετατροπή εν προκειμένω διενεργείται με σύσταση εταιρείας και όχι με μεταβολή του νομικού τύπου υφιστάμενης εταιρείας.» (ΠΟΛ.1042/2017)

γ) Με την παρ. 8 του άρθρου 1 του ν. 2837/2000, με την οποία θεσπίστηκε η επιβολή ανταποδοτικού τέλους, ύψους ένα τοις χιλίοις (0,001), επί του ιδρυτικού ή του ποσού της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

- Η ΔΕΔ δέχεται ότι για τις αυξήσεις κεφαλαίου οι οποίες είχαν λάβει χώρα πριν από την έκδοση της ΠΟΛ.1044/3.2.2014, (με την οποία έγινε δεκτό ότι οφείλεται Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου και για την διαφορά από την έκδοση μετοχών "Υπερ το άρτιο" στις αυξήσεις κεφαλαίου) εφόσον ο φορολογούμενος είχε ακολουθήσει την *ΠΟΛ.1230/10.10.1994*, δεν οφείλει Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου για την διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο. **(Πηγή: https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/38995)**
- **ΣτΕ 1774/2018 Δεν οφείλεται ΦΣΚ σε αύξηση κεφαλαίου με διαφορά υπέρ το άρτιο . Ο φόρος καταβάλλεται μόνο όταν το συγκεκριμένο αποθεματικό κεφαλαιοποιηθεί.**

https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/29632

9. Όργανα λήψης αποφάσεων - Διαδικασία λήψης αποφάσεων των Εταίρων ή Μετόχων - Ευθύνη Εταίρων ή Μετόχων.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Ανώτατο όργανο	Επιχειρηματίας	Εταίροι	Συνέλευση των εταίρων	Συνέλευση των εταίρων	Γενική συνέλευση των μετόχων
Ευθύνη Εταίρων/μετόχων	Και με την προσωπική του περιουσία.	Ο Ομόρρυθμος και με την προσωπική του περιουσία (Ο Ετερόρρυθμος μέχρι το ύψος των εισφορών του).	Μέχρι το ύψος των εισφορών του	Μέχρι το ύψος των εισφορών του	Μέχρι το ύψος των εισφορών του
Χρόνος Σύγκλισης	--	--	Έως 10 Σεπτεμβρίου.	Έως 10 Σεπτεμβρίου.	Έως 10 Σεπτεμβρίου.
Λήψη αποφάσεων	---	Με συμφωνία όλων των εταίρων ή εφόσον έχει συμφωνηθεί πλειοψηφική λήψη αποφάσεων.	Η συνέλευση αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.	Με πλειονοψηφία (50%+ αριθμού των εταίρων, εκπροσωπούν των πλέον του 50% του κεφαλαίου) - Εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά.	Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων σε αυτή ψήφων.
Όργανο Διοίκησης και Εκπροσώπησης	Επιχειρηματίας	Όλοι οι εταίροι (εκτός των ετερορρύθμων), εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην εταιρική σύμβαση.	Ένας ή περισσότεροι διαχειριστές. Μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο, εταίρος ή μη.	Εάν δεν συνεφωνήθη άλλως, εις όλους του εταίρους δρώντας συλλογικώς .	Το Δ.Σ. αποτελείται από 3 έως 15 μέλη. Δυνατότητα και ''μονοπρόσωπου''

Λήψη αποφάσεων	Ο ίδιος ο επιχειρηματίας	Κάθε διαχειριστής εταίρος μπορεί να ενεργεί μόνος	Κάθε διαχειριστής	Συλλογικώς, δεν ωρίσθη άλλως.	Με πλειοψηφία
Ελάχιστος αριθμός Διαχειριστών/ μελών Δ. Σ.	1	1	1	1	3 (ή 1, υπο προϋποθέσεις)
Υποχρέωση διαχειριστικών Οργάνων	---	Υποχρέωση πληροφόρησης , καθώς και υποχρέωση λογοδοσίας.	Έκθεση διαχείρισης του διαχειριστή	Έκθεση διαχείρισης του ή των διαχειριστών	Έκθεση διαχείρισης του Δ.Σ.
Τηρούμενα ''Βιβλία Διαχείρισης''	Δεν προβλέπονται	Δεν προβλέπονται	«Ενιαίο βιβλίο πρακτικών αποφάσεων των εταίρων και αποφάσεων της διαχείρισης»	"Βιβλίο πρακτικών διαχείρισης''	Οι συζητήσεις και αποφάσεις του Δ.Σ καταχωρίζονται περιληπτικά σε ειδικό βιβλίο.
Δυνατότητα λήψης αμοιβής από τον Διαχειριστή/Εταίρους Ο.Ε -Ε.Ε / Δ.Σ της Α.Ε	--	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι

Σημείωση :

Διευκρινίσεις σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των αμοιβών των μελών προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε.Ε.) και αστικών εταιρειών μετά την έκδοση της ΠΟΛ.1113/2.6.2015 εγκυκλίου μας : « 4. Με το αριθ. ΔΕΑΦΑ 1064780 ΕΞ 2015/11.5.2015 έγγραφό μας έγινε δεκτό ότι οι αμοιβές μελών και διαχειριστών ΕΠΕ, καθώς και οι αμοιβές εκπροσώπων και εταίρων ΟΕ και ΕΕ για τις υπηρεσίες που παρέχουν με βάση την ιδιότητά τους αυτή προς τις υπόψη εταιρείες, εξομοιώνονται με τις αμοιβές διευθυντών ή μελών Δ.Σ. εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας. Κατά συνέπεια, αυτές χαρακτηρίζονται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013……» ***(ΠΟΛ.1139/30.6.2015)***

10. Σύνταξη, Έλεγχος και Δημοσίευση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	**Ο.Ε και Ε.Ε.**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Σύνταξη Οικονομικών Καταστάσεων	Ναι. Σύμφωνα με το ν.4308/2014.	Ναι. Σύμφωνα με το ν.4308/2014.	Ναι. Σύμφωνα με το ν.4308/2014.	Ναι. Σύμφωνα με το ν.4308/2014.	Ναι. Σύμφωνα με το ν.4308/2014.
Δημοσίευση Οικονομικών Καταστάσεων	**Όχι**	**Όχι**	Ναι	Ναι	Ναι
Υποχρέωση ελέγχου από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές	Όχι	Όχι [δείτε εξαίρεση κατωτέρω]*	Ναι. Εφόσον είναι "μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''	Ναι. Εφόσον είναι "μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''	Ναι. Εφόσον είναι "μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''
Δυνατότητα μετατροπής σε άλλες Εταιρικές μορφές.	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Έλεγχος Κεφαλαιακής επάρκειας	**Όχι**	**Όχι**	Ναι	Ναι	Ναι

Δείτε σχετικά :
α) Η υποβολή των οικονομικών καταστάσεων στο ΓΕΜΗ για το 2017
(https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/41313)
β) Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τον τακτικό έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι αυτές της Υποπαραγράφου Α1 του ν. 4336/2015
Υπόκεινται σε τακτικό έλεγχο από έναν ή περισσότερους νόμιμους ελεγκτές ή ελεγκτικά γραφεία του ν. 3693/2008 (Α'174), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 της παρούσας υποπαραγράφου: α) Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων που έχουν τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρείας και της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, όταν βάσει των κριτηρίων μεγέθους του άρθρου 2 του του ν. 4308/2014, χαρακτηρίζονται ως μεσαίες και μεγάλες οντότητες.
*Επίσης υπάγονται με την προϋπόθεση του μεγέθους οι ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εταιρείες, όταν όλοι οι άμεσοι ή έμμεσοι εταίροι των προσώπων αυτών έχουν περιορισμένη ευθύνη (Α.Ε., Ε.Π.Ε, Ι.Κ.Ε) .

11. Κόστος ίδρυσης (ΓΕΜΗ – Επιμελητήριο – Συμβολαιογράφος)

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1 Ατομική [που ασκεί εμπορική δραστηριότητα (*)]	2 Ο.Ε και Ε.Ε.	3 Ι.Κ.Ε	4 Ε.Π.Ε	5 Α.Ε
Γραμμάτιο Κόστους Σύστασης Εταιρείας	Δεν υπάρχει	50 Ευρώ. [Συν 3 ευρώ για κάθε επιπλέον ιδρυτή εφόσον είναι >10].	60 Ευρώ. [Συν 3 ευρώ για κάθε επιπλέον ιδρυτή εφόσον είναι >10].	60 Ευρώ. [Συν 3 ευρώ για κάθε επιπλέον ιδρυτή εφόσον είναι >10].	60 Ευρώ. [Συν 3 ευρώ για κάθε επιπλέον ιδρυτή εφόσον είναι >10].
Τέλος καταχώρησης Γ.Ε.Μ.Η	Δεν υπάρχει	10 Ευρώ.	10 Ευρώ.	10 Ευρώ.	10 Ευρώ.
Έλεγχος Επωνυμίας/Διακριτικού τίτλου - Προαιρετικά	30 Ευρώ.	30 Ευρώ.	30 Ευρώ.	30 Ευρώ.	30 Ευρώ.
Κόστος εγγραφής στο επιμελητήριο	Καθορίζεται από το κάθε Επιμελητήριο	Καθορίζεται από το κάθε Επιμελητήριο	Καθορίζεται από το κάθε Επιμελητήριο	Καθορίζεται από το κάθε Επιμελητήριο	Καθορίζεται από το κάθε Επιμελητήριο
Αμοιβή Συμβολαιογράφου	Δεν χρησιμοποιείται	Δεν απαιτείται εκτός ειδικών περιπτώσεων	Δεν απαιτείται εκτός ειδικών περιπτώσεων	44,02 ευρώ, πλέον 6 ευρώ ανά φύλλο,	500 ευρώ, πλέον 6 ευρώ ανά φύλλο,
Ετήσιο Κόστος ΓΕΜΗ	30 Ευρώ.	80 Ευρώ.	100 Ευρώ.	150 Ευρώ.	320 Ευρώ.

……

Σχετικά με το Ε.Β.Ε.Α δείτε :

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)
Τέλος Καταχώρησης στο ΓΕΜΗ	10
Έλεγχος επωνυμίας και τίτλων	10
Βεβαίωση έναρξης Ατομικής (με διακριτικό τίτλο)	10

Θεώρηση καταστατικού	10
Πιστοποιητικό εγγραφής (Ξενόγλωσσο)	10

http://www.acci.gr/acci/articles/article.jsp?categoryid=343&context=103&globalid=18478&articleid=73

Προσοχή : (*) Ατομικές επιχειρήσεις : «1. Στο ΓΕΜΗ εγγράφονται τα φυσικά πρόσωπα που είναι έμποροι στην ημεδαπή, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3419/2005. Για την ορθή εφαρμογή της διάταξης αυτής θα πρέπει πάντα να έχετε υπόψη σας τον ορισμό του εμπόρου όπως έχει προκύψει από τη νομοθεσία, τη νομολογία και τις γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ, σύμφωνα με τον οποίο: 1.1. «Έμποροι είναι όσοι μετέρχονται πράξεις εμπορικός και κύριον επάγγελμα έχουν την εμπορία» (Εμπορικός Νόμος, άρθρο 1ο) 1.2. Ο νόμος ορίζει κατ' αρχήν μια σειρά από πράξεις οι οποίες είναι «εξ ορισμού» εμπορικές (Βασ. Διάταγμα περί της αρμοδιότητος των Εμποροδικείων) 1.3. Ακόμα και αν δεν περιλαμβάνεται στο κατάλογο των απαριθμούμενων στο νόμο εμπορικών πράξεων, εμπορική πράξη είναι γενικά κάθε πράξη (συμπεριλαμβανομένης και της παροχής υπηρεσιών) που περιέχει διαμεσολάβηση στην κυκλοφορία των οικονομικών αγαθών, φέρει να στοιχεία της αβεβαιότητας και του κινδύνου, αλλά και την ελπίδα του κέρδους, στην οποία ο ενεργών την πράξη αμέσως ή εμμέσως προσβλέπει, και ασκείται στα πλαίσια οργανωμένης επιχείρησης3. 1.4. Πρέπει πάντα να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις ειδικών νόμων οι οποίοι εξαιρούν ρητά συγκεκριμένες δραστηριότητες φυσικών προσώπων οπό την ιδιότητα του εμπόρου (π.χ. δικηγόροι). …..3. Με την ΚΥΑ 79752/30.12.2014 (ΦΕΚ 3623 Β') εισήχθη η υποχρέωση των ατομικών επιχειρήσεων να καταχωρίζουν στο ΓΕΜΗ ηλεκτρονικά το αποδεικτικό υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος αυτών εντός δύο μηνών από την υποβολή της εν λόγω δήλωσης. Εννοείται ότι η υποχρέωση αυτή αφορά τους υπόχρεους εγγραφής στο ΓΕΜΗ και μόνο (εμπόρους όπως αναλυτικό εξηγείται στο υπό 1. ανωτέρω). ….4. Σημειώνουμε ότι βάσει της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου του άρθρου 486 του ν. 4111/2013 (ΦΕΚ 18 Α') όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η εγγραφή των υπόχρεων ατομικών επιχειρήσεων στο ΓΕΜΗ επιφέρει την εγγραφή τους και στα Μητρώα των Επιμελητηρίων, εκτός αν ειδική διάταξη νόμου τους εξαιρεί από την εγγραφή στα εμποροβιομηχανικά επιμελητήρια.» (Οδηγίες για την εφαρμογή της ΚΥΑ 79752/2014 για τις Ατομικές Επιχειρήσεις)

Σημειώσεις :

α) Το κόστος ίδρυσης δεν αποτελεί πιά σημαντικό κριτήριο επιλογής της εταιρικής μορφής, όπως παλαιότερα.

β) Σταδιακά και μέχρι το τέλος του 2019 θα μπορούν να συστήνονται και όλες οι νομικές μορφές μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας e-ΥΜΣ, όπου το κόστος σύστασης θα είναι μειωμένο κατά 70%. Σήμερα μέσω της πλατφόρμας μπορούν να συσταθούν μόνο ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΙΚΕ)

γ) Ισχύον καθεστώς για τα μέλη των Επιμελητηρίων από 1/1/2015 [Για την Αθήνα δείτε : http://www.acci.gr/acci/articles/article.jsp?categoryid=302&context=103&globalid=18448&articleid=45#telos και για τα άλλα μέρη της Ελλάδος στα αντίστοιχα Επιμελητήρια]

Δείτε σχετικά :

α) Κ.Υ.Α. αριθμ. 63577/2018. Καθορισμός διαδικασιών, Προϋποθέσεων, Τεχνικών Λεπτομερειών και λοιπών θεμάτων σχετικά με τη λειτουργία των υπηρεσιών μιας στάσης για τη σύσταση εταιριών.
β) Νόμος 4441/2016 Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων, άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και λοιπές διατάξεις
γ) Υπηρεσία Μιας Στάσης
• Η νέα απόφαση για τη λειτουργία των ΥΜΣ για τη σύσταση εταιρειών (ΚΥΑ 63577/13.06.2018, ΦΕΚ 2380/Β/21.06.2018, ΦΕΚ 2681/Β/06.07.2018)
• Πρότυπα Καταστατικά
• Επωνυμίες βάσει του άρθρου 10 του Ν.4541/2018, ΦΕΚ 93/Α/31-05-2018
• Έγγραφα και Δικαιολογητικά Υπηρεσίας Μιας Στάσης [Υ.Μ.Σ. (Ο.Ε. - Ε.Ε.)]
• Έγγραφα και Δικαιολογητικά Υπηρεσίας Μιας Στάσης (Ι.Κ.Ε.) [Υ.Μ.Σ. (Ι.Κ.Ε.)]

12. Ασφάλιση Εταίρων/Μετόχων και διαχειριστών στον ΕΦΚΑ.

ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΗΣ	1	2	3	4	5
	Ατομική	Ο.Ε και Ε.Ε.	Ι.Κ.Ε	Ε.Π.Ε	Α.Ε
Ασφάλιση λόγω συμμετοχής	Ναι.	Ναι.	Όχι. [Εκτός του μονοπρόσωπου εταίρου]	Ναι.	Όχι. [Εκτός αν έχει ποσοστό από 3% και άνω και συμμετέχει στο Δ.Σ]
Ποσοστό ασφαλιστικής επιβάρυνσης (*)	26.95%	26.95%	26.95%	26.95%	26.95%
Ασφάλιση λόγω διαχείρισης	--	Ναι, εφόσον λαμβάνει αμοιβές (Ασφαλίζεται σαν μισθωτός)	Ναι (Ανεξαρτήτως αν λαμβάνει αμοιβές).	Ναι, εφόσον λαμβάνει αμοιβές (Ασφαλίζεται σαν μισθωτός)	Ναι, εφόσον λαμβάνει αμοιβές μελών Δ.Σ.(Ως μισθωτός)

Ποσοστό ασφαλιστικής επιβάρυνσης επί των αμοιβών	--	Δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί (ενδεχομένως θα είναι 34,10% όπως και για τις αμοιβές των μελών Δ.Σ. στις Α.Ε.)	26,95% βαρύνει τον διαχειριστή	Δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί (ενδεχομένως θα είναι 34,10% όπως και για τις αμοιβές των μελών Δ.Σ. στις Α.Ε.)	34,10% 21,38% βαρύνει τον εργοδότη 12,72% βαρύνει το μέλος της διοίκησης

……

(*) «1. Από 1.1.2017, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης, που καταβάλλουν τα πρόσωπα, παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι, κατά τη διάκριση του ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ, ανέρχεται σε ποσοστό 20%. Από 1.1.2019, το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου διαμορφώνεται σε 13,33%, με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3. [ελάχιστη μηνιαία βάση υπολογισμού] (**Άρθρο 1. Αντικατάσταση του άρθρου 39 του ν. 4387/2016**)

Όλες οι περιπτώσεις ασφάλισης διαχειριστών και εταίρων για ΟΕ-ΕΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ - Κωνσταντίνος Δημ. Γραβιάς

Με τη δημοσίευση της εγκυκλίου Δ.15/Δ'/619/15/13-04-2018 του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σχετικά με τις ασφαλιστικές εισφορές μελών εταιρειών ή/και διαχειριστών σύμφωνα με το νόμο 4387/2016, δόθηκαν διευκρινίσεις για το μείζον αυτό θέμα που απασχολούσε επιχειρηματίες και φοροτεχνικούς από την έναρξη εφαρμογής του νέου ασφαλιστικού νόμου.

Μελετώντας την ανωτέρω εγκύκλιο αποφασίσαμε να καταρτίσουμε τον παρακάτω χρηστικό πίνακα που καλύπτει όλες τις περιπτώσεις ασφάλισης των εταίρων κ.λπ. σε νομικά πρόσωπα (Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε. Μον. Ι.Κ.Ε, Ο.Ε, Ε.Ε. και Α.Ε.) τόσο βάσει του άρθρου 39, όσο και βάσει των διατάξεων του άρθρου 38 του ν. 4387/2016.

Τονίζουμε ότι όσα αναφέρονται στην εγκύκλιο αναφορικά με τις αμοιβές διαχείρισης ισχύουν από 1.6.2018

Ασφαλιστέα ιδιότητα βάσει του άρθρου 39				Ασφαλιστέα ιδιότητα βάσει του άρθρου 38*		
Νομική μορφή εταιρείας	Ασφαλιστέα ιδιότητα	Βάση υπολογισμού εισφορών	Καταβολή εισφορών	Ασφαλιστέα ιδιότητα	Βάση υπολογισμού εισφορών	Καταβολή εισφορών
Ε.Π.Ε.	Μέλη	Στα μερίσματα (βάσει της διανομής)	Μέσω ειδοποιητηρίου	Τα μέλη που ασκούν συγχρόνως και καθήκοντα διαχείρισης (αν υπάρχουν αμοιβές διαχείρισης)	Στις αμοιβές διαχείρισης	Μέσω Α.Π.Δ.**
				Οι διαχειριστές - τρίτοι μη εταίροι (αν υπάρχουν αμοιβές διαχείρισης)	Στις αμοιβές διαχείρισης	Μέσω Α.Π.Δ.**
Ι.Κ.Ε.	Μόνο οι Διαχειριστές	Στις αμοιβές διαχείρισης (δηλ. στις αμοιβές που προκύπτουν από την άσκηση της διαχείρισης). Όχι στα *μερίσματα βάσει της διανομής*	Μέσω ειδοποιητηρίου	Δεν προκύπτει θέμα ασφάλισης βάσει του άρθρου 38		
Μον. Ι.Κ.Ε.	Ο μοναδικός εταίρος - διαχειριστής	Στις αμοιβές διαχείρισης και στα μερίσματα βάσει της διανομής	Μέσω ειδοποιητηρίου			
	Διαχειριστής - τρίτος μη εταίρος	Στις αμοιβές διαχείρισης				
Ο.Ε., Ε.Ε.	Μέλη	Βάσει των κερδών και επί του ποσοστού συμμετοχής τους στο νομικό πρόσωπο	Μέσω ειδοποιητηρίου	Τα μέλη που ασκούν συγχρόνως και καθήκοντα διαχείρισης (αν υπάρχουν αμοιβές διαχείρισης)	Στις αμοιβές διαχείρισης	Μέσω Α.Π.Δ.**
			Μέσω ειδοποιητηρίου	Οι διαχειριστές - τρίτοι μη εταίροι (αν υπάρχουν αμοιβές διαχείρισης)	Στις αμοιβές διαχείρισης	Μέσω Α.Π.Δ.**
Α.Ε.	Μέλη Δ.Σ. και μέτοχοι με ποσοστό ≥ 3%	Μερίσματα (βάσει της διανομής)	Μέσω ειδοποιητηρίου	Μέλη Δ.Σ. εφόσον λαβάνουν αμοιβές από τη συμμετοχή τους στο Δ.Σ.	Στις αμοιβές που λαμβάνουν	Μέσω Α.Π.Δ.***

* Προσοχή: Τα οριζόμενα για τις ΟΕ, ΕΠΕ, ΕΕ και τις ΙΚΕ εφαρμόζονται από 1/6/2018.

** Προφανώς θα εκδοθεί σχετική εγκύκλιος από τον Ε.Φ.Κ.Α. που θα περιγράφει τη διαδικασία, τα πακέτα κάλυψης, κ.λπ.

*** Βλ. και εγκ. ΕΦΚΑ 4/2017

Σημείωση:

Η θέσπιση του μονομελούς διοικητικού συμβουλίου για τις μικρές και πολύ μικρές ανώνυμες εταιρείες, μπορεί να επιφέρει σημαντική μείωση των ασφαλιστικών

επιβαρύνσεων για τις «οικογενειακές» Α.Ε., καθώς υπόχρεοι σε ασφάλιση είναι τα μέλη του Δ.Σ. οι οποίοι είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον και δίνεται πλέον η δυνατότητα εκπροσώπησης της εταιρείας από ένα μόνο μέλος.

Τρόπος υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών

Υπολογίζονται επί του μηνιαίου εισοδήματος, όπως αυτό καθορίζεται με βάση το φορολογητέο αποτέλεσμα από την άσκηση της δραστηριότητάς τους κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές [Με συντελεστή 26,95%]. Ειδικά, για το έτος 2018, η ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί του 85% του ως άνω φορολογητέου αποτελέσματος. Ως ετήσιο εισόδημα των προσώπων που είναι μέλη προσωπικών εταιριών νοείται, για τη δραστηριότητά τους αυτή και για την εφαρμογή του παρόντος, το γινόμενο του πολλαπλασιασμού των συνολικών κερδών της εταιρίας επί του ποσοστού συμμετοχής εκάστοτε μέλους σε αυτή. Σε περίπτωση ζημιών ή μηδενικών κερδών τα μέλη των προσωπικών εταιριών καταβάλλουν τις ελάχιστες εισφορές.

« Β. Ανώτατο και κατώτατο όριο αποδοχών / εισοδήματος

Από τις διατάξεις των άρθρων 38, 39 και 40 του ν.4387/2016 προβλέπεται κατώτατο και ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών / εισοδήματος επί του οποίου υπολογίζονται οι μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές.Για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους (ασφαλισμένους προερχόμενους από τον πρώην ΟΑΕΕ και το πρώην ΕΤΑΑ αντίστοιχα), προβλέπεται κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος ίσο με τον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών (σήμερα το κατώτατο όριο διαμορφώνεται σε €586,08). Για συγκεκριμένες κατηγορίες ασφαλισμένων (ασφαλισμένοι κάτω 5ετίας προερχόμενοι από το ΕΤΑΑ και αποφοίτους σχολών ανώτατης εκπαίδευσης που είναι εγγεγραμμένοι σε επιστημονικούς συλλόγους ή επιμελητήρια που έχουν τη μορφή ΝΠΔΔ προερχόμενους από τον ΟΑΕΕ), το κατώτατο όριο διαμορφώνεται στο 70% του ανωτέρω ποσού (δηλαδή στα €410,26) για τα πρώτα 5 έτη ασφάλισης. Ως ανώτατο όριο καθορίζεται αυτό των εμμίσθων ασφαλισμένων του άρθρου 38 του ν.4387/2016 (δηλαδή το ποσό των €5.860,80).

Σημειώνουμε ότι σε περιπτώσεις ελευθέρων επαγγελματιών και αυτοαπασχολούμενων που απασχολούνται παράλληλα ως μισθωτοί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, το ως άνω κατώτατο όριο μηνιαίου εισοδήματος διαμορφώνεται αφού αφαιρεθούν οι αποδοχές της μερικής απασχόλησης (άρθρο 28 παρ. 1 ν.4445/2016).

(Ε.Φ.Κ.Α. αριθ. πρωτ. : Φ. 10043/οικ. 14226/ 431/ 2017 Παράλληλη ασφάλιση - Γνωστοποίηση διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 1 και 2 του ν. 4387/2016)

Υπαγόμενα πρόσωπα

« 3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Π.Δ.258/2005, όπως ισχύει, στην ασφάλιση του πρώην ΟΑΕΕ υπάγονται υποχρεωτικά τα μέλη ή μέτοχοι Οργανισμών, Κοινοπραξιών ή κάθε μορφής Εταιρειών (εκτός των ΑΕ και των ΙΚΕ) των οποίων ο σκοπός συνιστά δραστηριότητα για την οποία τα ασκούντα αυτήν πρόσωπα υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΑΕΕ.

Επιπλέον, από τις διατάξεις του άρθρου 116 παρ. 9 του ν.4072/2012 στην υποχρεωτική ασφάλιση του πρώην ΟΑΕΕ υπάγονται υποχρεωτικά οι διαχειριστές

των ΙΚΕ που ορίστηκαν με το καταστατικό ή με απόφαση των εταίρων, καθώς και ο εταίρος μονοπρόσωπης ΙΚΕ.
4. Με βάση το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, οι εταίροι σε εταιρείες μορφής ΟΕ, ΕΕ και ΕΠΕ υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του πρώην ΟΑΕΕ και καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.
Εάν οι εταίροι ασκούν συγχρόνως καθήκοντα διαχείρισης, χωρίς να προβλέπεται αμοιβή για την άσκηση αυτών των καθηκόντων, **αλλά πρόκειται να λάβουν την αναλογία επί των κερδών της επιχείρησης, εξακολουθούν να καταβάλουν ασφαλιστικές εισφορές επί των σχετικών μερισμάτων σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν.4387/2016.**
Σε περίπτωση όμως που για την άσκηση καθηκόντων διαχείρισης προβλέπεται αμοιβή, προκύπτει σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν.1759/1988 υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και καταβολή ασφαλιστικών εισφορών βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, εφαρμοζομένων των προβλέψεων του άρθρου 36 παρ. 1 του ν.4387/2016 περί παράλληλης ασφάλισης.
Σε περίπτωση που διαχειριστής σε εταιρείες της ανωτέρω μορφής έχει οριστεί τρίτο πρόσωπο, και λαμβάνει αμοιβή για την άσκηση των καθηκόντων του ως διαχειριστή, προκύπτει σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν.1759/1988 υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και καταβολή ασφαλιστικών εισφορών βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.
Σημειώνουμε ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 38 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, για το κατώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών (€586,08 για τους απασχολούμενους άνω των 25 ετών και €510,95 για τους απασχολούμενους κάτω των 25 ετών) έχουν εφαρμογή και στις αμοιβές διαχείρισης, δεδομένου ότι οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται κατά συστηματικό τρόπο και σε τακτικό χρόνο εντός του μήνα.
Τα ανωτέρω ειδικώς οριζόμενα για τις ΟΕ, ΕΠΕ, ΕΕ εφαρμόζονται από 1/6/2018.
5. Όσον αφορά στις εταιρείες μορφής ΙΚΕ, οι εταίροι, σύμφωνα με το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, δεν έχουν υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση του πρώην ΟΑΕΕ και ως εκ τούτου δεν υποχρεούνται στην καταβολή ασφαλιστικών εισφορών.
Σε περίπτωση όμως που εταίρος ΙΚΕ έχει οριστεί και διαχειριστής στην ΙΚΕ, ως διαχειριστής έχει υποχρέωση ασφάλισης και καταβάλλει ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με το άρθρο 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, επί του εισοδήματος που προκύπτει από την άσκηση της διαχείρισης και όχι επί εισοδήματος που προκύπτει από την σχέση του εταίρου.
Ανάλογα, εάν ως διαχειριστής της ΙΚΕ έχει οριστεί τρίτο πρόσωπο έχουν εφαρμογή τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει.
Όσον αφορά τους μοναδικούς εταίρους μονοπρόσωπης ΙΚΕ που είναι παράλληλα και διαχειριστές ΙΚΕ, υποχρέωση ασφάλισης προκύπτει και για τις δύο ιδιότητες, και, ως εκ τούτου, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, επί του αθροίσματος τους εισοδήματος που προέρχεται από την άσκηση των δύο δραστηριοτήτων (μέρισμα και αμοιβή διαχείρισης)».
(Αριθμ. πρωτ.: Δ.15/Δ'/619/15/2018 Ασφαλιστικές εισφορές μελών εταιρειών ή/και διαχειριστών)
« Εισφορές μελών Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε.
Από τις ρυθμίσεις του άρθρου 38 παρ. 3δ του ν.4387/2016 προβλέπεται ότι τα

πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, καταβάλλουν εισφορά ως μισθωτοί, η οποία υπολογίζεται επί της αμοιβής κατ' αποκοπή.
Από τις ρυθμίσεις του άρθρου 39 παρ. 7β του ν.4387/2016 προβλέπεται ότι τα μέλη του Δ.Σ. των Α.Ε. με αντικείμενο επιχειρήσεως επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα σε όλη την Επικράτεια, εφόσον αυτά είναι μέτοχοι κατά ποσοστό 3% τουλάχιστον, καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία, ως ασφαλισμένοι του πρώην ΟΑΕΕ.
Συνεπώς, στις περιπτώσεις που ο ασφαλισμένος είναι μέτοχος κατά ποσοστό άνω του 3% σε Α.Ε. με επαγγελματική, βιοτεχνική ή εμπορική δραστηριότητα, και μετέχει στην ανωτέρω ή σε άλλη Α.Ε, ως μέλος του Δ.Σ. και λαμβάνει και αμοιβή, καταβάλλει εισφορά επί της αμοιβής που λαμβάνει βάσει του άρθρου 38 του ν.4387/2016, ενώ καταβάλλει εισφορά επί των μερισμάτων που εισπράττει ως εταίρος βάσει του άρθρου 39 του ν.4387/2016, εφαρμοζομένων σε κάθε περίπτωση των προβλεπόμενων στο άρθρο 36 παρ. 1 του ν.4387/2016 ».
(Ε.Φ.Κ.Α. αριθ. πρωτ. : Φ. 10043/οικ. 14226/ 431/ 2017 Παράλληλη ασφάλιση - Γνωστοποίηση διατάξεων του άρθρου 36 παρ. 1 και 2 του ν. 4387/2016)

Περιπτωσιολογία ασφαλιστικών εισφορών και έκπτωσή τους από τα ακαθάριστα έσοδα

(Πηγή : Επιστημονική ομάδα TAXHEAVEN)

■ Ατομική επιχείρηση, ελεύθεροι επαγγελματίες (αγρότες, λογιστές, δικηγόροι, μηχανικοί, κ.α.) οι οποίοι καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 39 ν.4387/2016

Οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από το ακαθάριστο εισόδημα τους.

■ Μέλη σε Ο.Ε.-Ε.Ε. (με απλογραφικό ή διπλογραφικό σύστημα) τα οποία καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 2 του άρθρου 39 ν.4387/2016

Οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας (Ο.Ε. ή Ε.Ε.). Σε περίπτωση συμμετοχής ενός εταίρου σε περισσότερες προσωπικές εταιρείες, οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από την εταιρεία από την οποία λαμβάνει το μεγαλύτερο φορολογητέο εισόδημα.

■ Μέλη σε Ο.Ε.-Ε.Ε. τα οποία διατηρούν ταυτόχρονα και ατομική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα

Οι ασφαλιστικές εισφορές των μελών εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής ή του ελευθέριου επαγγέλματός τους.
Αν η ατομική επιχείρηση έχει τεθεί σε αδράνεια, οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής εταιρείας. Σε περίπτωση συμμετοχής ενός εταίρου σε περισσότερες προσωπικές εταιρείες, οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από την εταιρεία από την οποία λαμβάνει το μεγαλύτερο φορολογητέο εισόδημα.

■ Μέλη σε Ε.Π.Ε. τα οποία καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016

Οι ασφαλιστικές εισφορές δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Ε.Π.Ε., αλλά ούτε και από το εισόδημα των μελών κατά την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1).

■ **Μέλη/διαχειριστές σε Ε.Π.Ε. τα οποία καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016**
Οι ασφαλιστικές εισφορές δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Ε.Π.Ε., αλλά ούτε και από το εισόδημα των μελών κατά την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ε1).
■ **Μέλη/διαχειριστές σε Ε.Π.Ε. τα οποία λαμβάνουν αμοιβές διαχείρισης και καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016**
Οι ασφαλιστικές εισφορές των μελών εκπίπτουν από το εισόδημα τους διότι οι αμοιβές διαχείρισης θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Οι ασφαλιστικές εισφορές σ' αυτή την περίπτωση εκπίπτουν εφόσον δηλωθούν από τα φυσικά πρόσωπα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους (Ε1).
■ **Μέλη σε Ε.Π.Ε. τα οποία καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016, ενώ ταυτόχρονα ασκούν και ελευθέριο επάγγελμα ή ατομική επιχείρηση**
Οι ασφαλιστικές εισφορές των μελών εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής επιχείρησης ή του ελευθέριου επαγγέλματος.
■ **Διαχειριστές σε Ι.Κ.Ε. οι οποίοι λαμβάνουν αμοιβές διαχείρισης και καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016**
Οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από το εισόδημα αυτό διότι οι αμοιβές διαχείρισης θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Οι ασφαλιστικές εισφορές σ' αυτή την περίπτωση εκπίπτουν εφόσον δηλωθούν από τα φυσικά πρόσωπα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους (Ε1).
■ **Μέλη Δ.Σ. σε Α.Ε. με συμμετοχή στο κεφάλαιο άνω του 3% οι οποίοι λαμβάνουν αμοιβές διοικητικού συμβουλίου, καθώς και μερίσματα και καταβάλλουν (για τα μερίσματα) εισφορές με βάση την παράγραφο 7 του άρθρου 39 ν.4387/2016**
Οι ασφαλιστικές εισφορές (*σ.σ. αυτές που αφορούν στο άρθρο 39 παρ. 7, ήτοι για τα μερίσματα που λαμβάνουν, αφού για τις αμοιβές μελών Δ.Σ. είναι γνωστό ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 38 του ιδίου νόμου*) εκπίπτουν από το εισόδημα τους καθώς οι αμοιβές Δ.Σ. θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Οι ασφαλιστικές εισφορές σε αυτή την περίπτωση εκπίπτουν εφόσον δηλωθούν από τα φυσικά πρόσωπα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους (Ε1).
■ **Ατομική επιχείρηση - ελεύθεροι επαγγελματίες οι οποίοι καταβάλλουν εισφορές με βάση την παράγραφο 9 του άρθρου 39 ν.4387/2016 (μπλοκάκια)**
Το ποσοστό των εισφορών που αντιστοιχεί στον συμβαλλόμενο (μπλοκάκια) εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής επιχείρησης ή του ελευθέριου επαγγέλματός του. Οι εν λόγω φορολογούμενοι μπορούν να αφαιρέσουν από το ακαθάριστο εισόδημά τους μόνο τις ασφαλιστικές εισφορές που τους παρακράτησε ο εργοδότης τους (σ.σ. το ποσοστό αυτό είναι όπως είναι γνωστό 9,22 %). Μέχρι και σήμερα δεν έχει γίνει γνωστό από τη φορολογική Διοίκηση πως θα μπορεί να εκπέσει ο κάθε «μπλοκάκιας» το ποσό που αντιστοιχεί στις ασφαλιστικές εισφορές του (σ.σ. με τι παραστατικό θα εκπίπτει η δαπάνη, πως και πότε θα γίνεται η σχετική καταχώριση στα βιβλία, αν θα δίνεται κάποια βεβαίωση από τον εργοδότη ο οποίος παρακρατεί και αποδίδει το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών της περίπτωσης αυτής, κ.λπ.).
……

Έκπτωση ασφαλιστικών εισφορών

Αριθμ. πρωτ.: ΔΕΑΦ 1077946 ΕΞ 21-5-2018

Έκπτωση ασφαλιστικών εισφορών εταίρου προσωπικής εταιρείας που δεν ασκεί ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες διαχειριστή ή αμοιβές ως μέλος Δ.Σ. Α.Ε.

Με αφορμή ερωτήματα που έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία μας, αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της ΠΟΛ.1113/2015 εγκυκλίου μας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ.δ' της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.4172/2013, από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις εξαιρούνται οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο.

2. Με το αριθ. ΔΕΑΦΑ 1064780 ΕΞ 2015/11.5.2015 έγγραφό μας έγινε δεκτό ότι οι καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων οι οποίες επιβάλλονται με νόμο και τις οποίες καταβάλλουν οι εταίροι και οι διαχειριστές ΕΠΕ, ΟΕ και ΕΕ στον ασφαλιστικό φορέα για την ασφάλισή τους ως εταίροι, διαχειριστές ΕΠΕ, ΟΕ και ΕΕ και μόνο για αυτή την αιτία, εμπίπτουν στην περ. δ' παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4172/2013, εφόσον αφορούν στο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις και συνεπώς εξαιρούνται της φορολογίας εισοδήματος.

3. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της περ.γ' του άρθρου 23 του ν.4172/2013 και όσον αφορά τις μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες ορίζεται ότι δεν εκπίπτουν οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές.

4. Με την ΠΟΛ.1113/2.6.2015 εγκύκλιο, ως προς τη φορολογική μεταχείριση των ασφαλιστικών εισφορών εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. και των μελών Δ.Σ. Α.Ε. η διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε., μεταξύ άλλων, διευκρινίστηκε ότι οι ασφαλιστικές εισφορές των εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των εταιρειών αυτών, αλλά, σε περίπτωση που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και επιπλέον οι αμοιβές που λαμβάνουν από την Ε.Π.Ε. ή την Ι.Κ.Ε. θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές θα εκπίπτουν από το εισόδημά τους από μισθωτές υπηρεσίες και θα δηλωθούν από τα φυσικά πρόσωπα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους (Ε1).

Περαιτέρω, οι ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν συμμετέχουν στο κεφάλαιο των υπόψη εταιρειών και επιπλέον οι αμοιβές που λαμβάνουν λόγω της ιδιότητάς τους αυτής θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές θα εκπίπτουν από το εισόδημά τους από μισθωτές υπηρεσίες και θα δηλωθούν από τα φυσικά πρόσωπα στη δήλωση φορολογίας εισοδήματός τους (Ε1).

5. Επίσης, με την ανωτέρω εγκύκλιο, ως προς τη φορολογική μεταχείριση των ασφαλιστικών εισφορών των μελών προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε..Ε) και αστικών εταιρειών διευκρινίστηκε ότι οι ασφαλιστικές εισφορές φυσικού προσώπου, το οποίο δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και είναι μέλος προσωπικής ή αστικής εταιρείας εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρείας. Σε περίπτωση συμμετοχής εταίρου σε

περισσότερες προσωπικές εταιρείες, οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από την εταιρεία από την οποία λαμβάνει το μεγαλύτερο φορολογητέο εισόδημα.
6. Εξάλλου, οι αμοιβές ομόρρυθμου εταίρου που είναι διαχειριστής στην ομόρρυθμη εταιρεία για τις υπηρεσίες διαχειριστή προς την εταιρεία, φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία (εγγ. ΔΕΑΦ Α 1035294 ΕΞ 2016/4.3.2016). Εάν ο εταίρος αυτός δεν ασκεί ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, οι καταβαλλόμενες ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ομόρρυθμης εταιρείας, όπως και οι ασφαλιστικές εισφορές των λοιπών εταίρων μη διαχειριστών.
7. Κατόπιν των ανωτέρω, μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν.4172/2013, σε περίπτωση εταίρου προσωπικής εταιρείας που δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και παράλληλα λαμβάνει αμοιβές ως διαχειριστής σε άλλη εταιρεία (ΕΠΕ ή ΙΚΕ) ή αμοιβές ως μέλος Δ.Σ. Α.Ε., οι οποίες φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία, προκύπτει ότι οι καταβαλλόμενες ασφαλιστικές εισφορές του εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής εταιρείας που είναι μέλος. Στην περίπτωση εταίρου προσωπικής εταιρείας που δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και παράλληλα λαμβάνει αμοιβές ως διαχειριστής σε άλλη προσωπική εταιρεία (Ο.Ε. ή Ε.Ε.), οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από την εταιρεία από την οποία λαμβάνει το μεγαλύτερο φορολογητέο εισόδημα (σχετ. η ΠΟΛ.1113/2.6.2015 εγκύκλιός μας).
…….

Φορολογική μεταχείριση των Αμοιβών

« γ) Ως προς τη φορολογική μεταχείριση των αμοιβών των μελών προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε.Ε.) και αστικών εταιρειών που δεν προέρχονται από τα κέρδη:
i) Οι αμοιβές φυσικού προσώπου μέλους προσωπικής ή αστικής εταιρείας, το οποίο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα (μέσω ατομικής επιχείρησης) και λαμβάνει αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου που αυτή του ανέθεσε στα πλαίσια της άσκησης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας **εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρείας.**
ii) Οι αμοιβές φυσικού προσώπου μέλους προσωπικής ή αστικής εταιρίας το οποίο δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες που απορρέουν από τη συμμετοχή του στην εταιρεία **δεν εκπίπτουν** από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρείας.
δ) Ως προς τη φορολογική μεταχείριση των αμοιβών εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. και των μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν προέρχονται από τα κέρδη:
i) Οι αμοιβές φυσικού προσώπου εταίρου Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε., το οποίο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα (μέσω ατομικής επιχείρησης) και λαμβάνει αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου που αυτή του ανέθεσε στα πλαίσια της άσκησης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας **εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε,** κατά περίπτωση.
ii) Οι αμοιβές φυσικού προσώπου διαχειριστή Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. ή μέλους Δ.Σ. Α.Ε. το οποίο δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνει αμοιβές οι οποίες θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, **εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ΕΠΕ ή Ι.Κ.Ε. ή Α.Ε,** κατά περίπτωση. ***(ΠΟΛ.1113/2.6.2015 Εκπιπτόμενες και μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες του ΚΦΕ ν4172)***

…….

ΠΟΛ.1139/30.6.2015

Διευκρινίσεις σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των αμοιβών των μελών προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε., Ε.Ε.) και αστικών εταιρειών μετά την έκδοση της ΠΟΛ.1113/2015 εγκυκλίου μας

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Από τις διατάξεις των άρθρων 648 και 652 του Αστικού Κώδικα προκύπτει ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην παροχή της εργασίας που συμφωνήθηκε και στον μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής του, και ο εργαζόμενος υπόκειται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη. Η εξάρτηση αυτή εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο παροχής της εργασίας και να ασκεί εποπτεία και έλεγχο για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης του εργαζομένου προς αυτές.

2. Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 741 ΑΚ ορίζεται ότι με τη σύμβαση εταιρείας, δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό, ιδίως οικονομικό. Η εισφορά των εταίρων μπορεί να συνίσταται στην εργασία τους (άρθρο 742 ΑΚ). Η παρεπόμενη σχέση λέγεται εταιρική εργασιακή σχέση η οποία υφίσταται μεταξύ των εταίρων αυτών και της εταιρείας. Σε αυτήν την εργασιακή σχέση δεν εφαρμόζονται οι κανόνες που διέπουν μία εξαρτημένη εργασία (σύμβαση εργασίας).

Η διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων ανήκει - αν δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά - σε όλους μαζί τους εταίρους (άρθρο 748 ΑΚ), γι' αυτήν δε, μπορεί να συμφωνηθεί αμοιβή (άρθρο 754 § 2 ΑΚ).

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι εταιρεία υπάρχει, όταν συντρέχει πρόθεση ισότιμης εταιρικής συνεργασίας για επιδίωξη κοινού εταιρικού σκοπού με ανάληψη κοινών κινδύνων (ΑΠ 148/1999 ΔΕΝ 56.194, ΑΠ 44/1997 ΕλΔ 38.1569, ΑΠ 1462/1980 ΔΕΝ 37.60), ενώ αντιθέτως υφίσταται σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, όταν δεν επιδιώκεται κοινός σκοπός, αλλά κάθε μέρος προβαίνει στην παροχή του (εργασία και μισθό), αποβλέποντας στην αντιπαροχή του άλλου, η δε εργασία παρέχεται σύμφωνα με τις εντολές και τον έλεγχο του εργοδότη, αναφορικά με τον τρόπο, χρόνο και τον τόπο παροχής αυτής, που είναι δεσμευτικές για τον εργαζόμενο [ΑΠ 1047/1999 ΕΕργΔ 59(2000).824, ΕφΑθ 5379/1991].

3. Διαφορετική είναι η παρεπόμενη εργασιακή σχέση, η οποία υφίσταται μεταξύ του εταίρου που παρέχει υπηρεσίες διαχειρίσεως ή/και εκπροσωπήσεως της εταιρείας, ως όργανό της έμμισθο ή άμισθο (διοικητής της), και της εταιρείας. Περαιτέρω, επιτρέπεται να συμφωνηθεί μεταξύ της εταιρείας και ενός εταίρου να παρέχει αυτός στην εταιρεία όχι μόνον την εταιρική εισφορά του, αλλά και την προσωπική του εργασία, υπό συνθήκες εξαρτήσεως (εξαρτημένη εργασία) και έναντι μισθού. Σε τέτοια περίπτωση, εάν η εταιρική εισφορά συνίσταται σε άλλο αγαθό και όχι στην εργασία του εταίρου, συνυπάρχουν σύμβαση εταιρείας και σύμβαση εργασίας, ενώ εάν η εταιρική εισφορά συνίσταται στην παροχή της εργασίας του εταίρου, συνυπάρχει επιπροσθέτως και εταιρική εργασιακή σχέση.

Σε περίπτωση που εταίρος παρέχει ως εταιρική εισφορά την εργασία του, αυτή δεν μπορεί να είναι εξαρτημένη, διότι η παροχή της υπό τις οδηγίες και τον έλεγχο του διαχειριστικού οργάνου της εταιρείας δεν συμβιβάζεται με το δικαίωμα κάθε εταίρου να μετέχει στη λήψη των αποφάσεων της εταιρείας και στον έλεγχο της

πορείας των υποθέσεών της, ισότιμα με τους άλλους εταίρους (ΔΕΝ Τόμος 66/2010, τεύχος 1551).

4. Με το αριθ. ΔΕΑΦΑ 1064780 ΕΞ 2015/11.5.2015 έγγραφό μας έγινε δεκτό ότι οι αμοιβές μελών και διαχειριστών ΕΠΕ, καθώς και οι αμοιβές εκπροσώπων και εταίρων ΟΕ και ΕΕ για τις υπηρεσίες που παρέχουν με βάση την ιδιότητά τους αυτή προς τις υπόψη εταιρείες, εξομοιώνονται με τις αμοιβές διευθυντών ή μελών Δ.Σ. εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας. Κατά συνέπεια, αυτές χαρακτηρίζονται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013.

Κατόπιν των ανωτέρω οι εν λόγω υπηρεσίες αποτελούν παρεπόμενη εργασιακή σχέση, η οποία υφίσταται μεταξύ του εταίρου που παρέχει υπηρεσίες διαχειρίσεως ή/και εκπροσωπήσεως της εταιρείας, ως όργανό της έμμισθο ή άμισθο (διοικητής της), και της εταιρείας.

Οι εν λόγω αμοιβές είναι απαραίτητες για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της εταιρείας και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρείας.

5. Περαιτέρω, με την ΠΟΛ.1113/2.6.2015 εγκύκλιό μας διευκρινίστηκε ότι οι αμοιβές φυσικού προσώπου μέλους προσωπικής ή αστικής εταιρείας το οποίο δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες που απορρέουν από τη συμμετοχή του στην εταιρεία δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρείας.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι ανωτέρω αμοιβές προκύπτουν από την προσωπική εργασία των εταίρων αυτών ως εταιρική εισφορά τους προς την εταιρεία βάσει του εμπορικού νόμου, η οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να έχει τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης εργασίας που περιγράφονται ως άνω (παροχή υπηρεσίας σύμφωνα με τις εντολές και τον έλεγχο του εργοδότη, αναφορικά με τον τρόπο, χρόνο και τον τόπο παροχής αυτής, που είναι δεσμευτικές για τον εργαζόμενο).

Για την καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω αναφέρεται ενδεικτικά το παράδειγμα φυσικών προσώπων λογιστών που δεν ασκούν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα και έχουν ιδρύσει προσωπική εταιρεία με σκοπό την παροχή λογιστικών υπηρεσιών. Οι αμοιβές που λαμβάνουν τα πρόσωπα αυτά για τις λογιστικές υπηρεσίες που παρέχουν προς τους πελάτες της λογιστικής εταιρείας συνιστούν την εταιρική τους εισφορά προς την εταιρεία η οποία δεν έχει τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης εργασίας και δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής εταιρείας καθόσον δε νοείται η έκπτωση αμοιβών που ουσιαστικά αποτελούν απολήψεις έναντι κερδών.

Αντίθετα ο μισθός (αμοιβές) που λαμβάνει ο ένας εκ των εταίρων για τις λογιστικές υπηρεσίες που παρέχει στην ίδια την εταιρεία που συμμετέχει αποτελεί εισόδημα από εξαρτημένη εργασία.

6. Μετά από όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω προκύπτει, ότι το αριθ. ΔΕΑΦΑ 1064780 ΕΞ 2015/11.5.2015 έγγραφό μας και η πρόσφατα εκδοθείσα εγκύκλιός μας ΠΟΛ.1113/2.6.2015 αποτελούν συμπληρωματικές διαταγές, καθώς με το πρώτο έγγραφό μας εξετάζονται οι αμοιβές λόγω παροχής υπηρεσιών διαχείρισης ή/και εκπροσώπησης του εταίρου προς την εταιρεία οι οποίες εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των εταιρειών αυτών, ενώ η

ΠΟΛ.1113/2.6.2015 εγκύκλιός μας αναφέρεται στη μη έκπτωση λοιπών αμοιβών προσωπικής εργασίας ως εταιρική εισφορά των εταίρων, καθόσον οι αμοιβές αυτές έχουν εν τοις πράγμασι την έννοια των απολήψεων έναντι κερδών.
Η παροχή εργασίας ενός εταίρου προς την εταιρεία πέραν της εταιρικής του εισφοράς (πλην παροχής υπηρεσιών διαχείρισης/εκπροσώπησης) θα πρέπει να εξετάζεται ως ζήτημα πραγματικό από τις αρμόδιες για τον έλεγχο φορολογικές υπηρεσίες για το αν ενέχει εν τοις πράγμασι τα χαρακτηριστικά της εξαρτημένης εργασίας και αν οι υπόψη αμοιβές εκπίπτουν εν τέλει από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρείας.

Β2) ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1) Κριτήρια επιλογής

Τα κύρια κριτήρια είναι :
α) Απαίτηση για ύπαρξη συνεταίρου ή κεφαλαίων,
β) Ευθύνη με την προσωπική περιουσία,
γ) Προσδοκώμενος Κύκλος εργασιών,
δ) Φορολογική επιβάρυνση,
ε) Ασφαλιστική επιβάρυνση,
στ) Κόστος λογιστικής παρακολούθησης.

2) Σύνοψη σημείων σύγκρισης

Γενικά σε σχέση με τα παλαιότερα έτη, πρέπει να τονίσουμε τα εξής :
α) Η ψαλίδα των εξόδων σύστασης μεταξύ των διαφόρων μορφών έχει περιοριστεί σημαντικά, ώστε δεν αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιλογής.
β) Ένας νέος σημαντικός παράγοντας έκανε την εμφάνισή του τα τελευταία έτη, η επιβάρυνση με ασφαλιστικές εισφορές των κερδών.
γ) Η εμφάνιση της νομικής μορφής των Ι.Κ.Ε και τα πλεονεκτήματα που αυτή έχει, θα την αναδείξει σε βασική επιλογή και ταυτόχρονα θα μειώσει τον αριθμό των Ε.Π.Ε
δ) Η κατάργηση τα τελευταία χρόνια, των Ισολογισμών της Α.Ε στις εφημερίδες, η μείωση του ύψους του Κεφαλαίου από 60.000 σε 25.000 ευρώ (με την ρύθμιση του νέου νόμου 4548/2018) και η δυνατότητα πιά να ορίζουν «μονοπρόσωπο Δ.Σ», θα οδηγήσει ικανοποιητικό αριθμό επιχειρηματιών στην επιλογή της Α.Ε.

	1	2	3	4	5	6
ΣΗΜΕΙΟ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ	**Ατομική**	**Ο.Ε και Ε.Ε. (Απλογραφικά)**	**Ο.Ε και Ε.Ε. (Διπλογραφικά)**	**Ι.Κ.Ε**	**Ε.Π.Ε**	**Α.Ε**
Ευελιξία στις επιχειρηματικές αποφάσεις	Μεγάλη	Μέτρια (εξαρτάται από τον αριθμό των εταίρων)	Μέτρια (εξαρτάται από τον αριθμό των εταίρων)	Μέτρια (εξαρτάται από τον ποσοστό κάθε εταίρου)	Μέτρια (εξαρτάται από τον αριθμό και το ποσοστό των εταίρων)	Μέτρια (εξαρτάται από τον ποσοστό κάθε μετόχου)

Φορολογική επιβάρυνση [Δείτε αναλυτικά σημ.2 και εισφορά αλληλεγγύης)	Ποικίλει ανάλογα με το ύψος των κερδών (22%-45%)	29%	39.65%	39.65%	39.65%	39.65%
Ευθύνη εταίρου/μετόχου με την προσωπική περιουσία	Ναι για όλα τα χρέη	Ναι για όλα τα χρέη (εκτός αν είναι ετερόρρυθμος εταίρος)	Ναι για όλα τα χρέη (εκτός αν είναι ετερόρρυθμος εταίρος)	Όχι.	Όχι.	Όχι.
Ευθύνη διαχειριστή με την προσωπική περιουσία	--	--	--	Ναι για χρέη σε Δημόσιο και Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	Ναι για χρέη σε Δημόσιο και Ασφαλιστικούς Οργανισμούς	Ναι για χρέη σε Δημόσιο και Ασφαλιστικούς Οργανισμούς
Κόστος λογιστικής παρακολούθησης	Χαμηλότερο των περιπτώσεων (3-6)	Χαμηλότερο των περιπτώσεων (3-6)	Υψηλότερο των περιπτώσεων (1-2)	Υψηλότερο των περιπτώσεων (1-2)	Υψηλότερο των περιπτώσεων (1-2)	Υψηλότερο των περιπτώσεων (1-2)
Διαδικασία ίδρυσης	Ευκολότερη των περιπτώσεων (2-6)	Ευκολότερη των περιπτώσεων (4-6)	Ευκολότερη των περιπτώσεων (4-6)	Ευκολότερη των περιπτώσεων (5-6)	Δυσκολότερη των περιπτώσεων (1-4)	Δυσκολότερη των περιπτώσεων (1-4)
Ελάχιστο Εταιρικό ή Μετοχικό Κεφάλαιο	Δεν απαιτείται συγκεκριμένο ύψος κεφαλαίου	Δεν απαιτείται συγκεκριμένο ύψος κεφαλαίου	Δεν απαιτείται συγκεκριμένο ύψος κεφαλαίου	Ένα (1) ευρώ	Ένα (1) ευρώ	25.000 ευρώ
Φ.Σ.Κ - Μετά την σύσταση	Όχι	Ναι. 1%	Ναι. 1%	Ναι. 1%	Ναι. 1%	Ναι. 1%
Δημοσίευση Οικονομικών Καταστάσεων	Όχι	Όχι	Όχι*	Ναι	Ναι	Ναι
Υποχρέωση ελέγχου από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές	Όχι	Όχι [εκτός μιας μικρής εξαίρεσης]	Όχι [εκτός μιας μικρής εξαίρεσης]	Ναι. Εφόσον είναι ''μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''	Ναι. Εφόσον είναι ''μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''	Ναι. Εφόσον είναι ''μεσαίου'' ή ''μεγάλου μεγέθους''

Υποχρέωση ασφάλισης και Κόστος ασφαλιστικών εισφορών επιχειρηματία	Μεγάλο [δείτε σχετικό πίνακα 12]	Μεγάλο [δείτε σχετικό πίνακα 12]	Μεγάλο [δείτε σχετικό πίνακα 12]	Μικρό [δείτε σχετικό πίνακα 12]	Μεγάλο [δείτε σχετικό πίνακα 12]	Μεσαίο [δείτε σχετικό πίνακα 12]

**Με εξαίρεση τις ΟΕ στις οποίες συμμετέχουν αποκλειστικά νομικά πρόσωπα (ΕΠΕ,ΑΕ,ΙΚΕ).*

3) Κατάλληλες κατά περίπτωση μορφές επιχειρήσεων

Η επιλογή της κατάλληλης μορφής επιχείρησης είναι θέμα μιας «μικρής μελέτης» και κάθε περίπτωση είναι ιδιαίτερη. Σε γενικές όμως γραμμές μπορούμε να πούμε τα εξής :

α) Για μικρές επιχειρήσεις με έντονο το προσωπικό στοιχείο στην δραστηριότητα: Καταρχήν Ατομική επιχείρηση. Δευτερευόντως Ο.Ε ή Ε.Ε, εφόσον υφίσταται η ανάγκη ύπαρξης συνεταίρου/-ων και ο τζίρος δεν ξεπερνά το 1.500.000 (όριο τήρησης Απλογραφικών βιβλίων).

β) Για μεσαίες επιχειρήσεις που αναγκαστικά (λόγω τζίρου) θα τηρήσουν Διπλογραφικά βιβλία :

Επικρατέστερη μορφή φαίνεται η Ι.Κ.Ε, κυρίως λόγω της μη υποχρέωσής των Εταίρων να ασφαλιστούν στον Ε.Φ.Κ.Α . Σε σύγκριση με τις Ο.Ε ή Ε.Ε , υπερτερεί και στο σημείο της «Προσωπικής Ευθύνης» , των Εταίρων.

Η Ε.Π.Ε μειονεκτεί εκτός από το «ασφαλιστικό» και σε άλλα σημεία από την Ι.Κ.Ε και φαίνεται ότι οδηγείται σε σταδιακή εξάλειψη.

γ) Για μεγάλες επιχειρήσεις :

Μάλλον η καταλληλότερη μορφή είναι η Α.Ε, παρόλο έχει το μεγαλύτερο κόστος λειτουργίας (έχει όμως περιοριστεί σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια και επίσης έχει περιοριστεί σημαντικά η ψαλίδα σε σχέση με τις άλλες νομικές μορφές επιχειρήσεων). Οι λόγοι έχουν να κάνουν κυρίως με την πρόσβαση στην χρηματοδότηση και τους κανόνες εταιρικής λειτουργίας.

δ) Περιπτώσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας που υπάρχει δυνατότητα ύπαρξης «ειδικού εταιρικού τύπου», με φορολογικά πλεονεκτήματα :

Τέτοιοι εταιρικοί τύποι αναφέρονται στο κεφ. Α, του άρθρου και είναι κυρίως : «Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» - Φορείς Κ.Αλ.Ο, Ομάδες παραγωγών αγροτικών προϊόντων και Αγροτικοί Συνεταιρισμοί.

ε) Και μην ξεχνάτε όλα διορθώνονται.

Σχεδόν οποιαδήποτε μορφή επιχείρησης, φυσικά υπό προϋποθέσεις, μπορεί να «μετατραπεί», οποιαδήποτε στιγμή σε άλλης μορφής επιχείρηση. Άρα οι ανωτέρω συγκριτικοί μπορούν να βοηθήσουν και στην περίπτωση που κάποιος θέλει να διερευνήσει τις πιθανές ωφέλειες που μπορούν μα προκύψουν από την μετατροπή του Εταιρικού τύπου σε άλλον Εταιρικό τύπο.

